

6 2024

Ročník XXX

Vydáva
Slovenská advokátska komora
Kolárska 6, 813 42 Bratislava
www.sak.sk

NEPREHLIADNITE!

**POVINNÉ PLATBY
ADVOKÁTOV**

**Drogová politika
na Slovensku**
po novele č. 40/2024 Z. z.

**Určovanie výšky
náhrady za stratu času
advokáta**

**Arbitrážne a disciplinárne
aspekty vylúčenia
právneho zástupcu
v rozhodcovskom konaní**

ADVOKÁTSKA SLOVENSKÁ
KOMORA

bulletin slovenskej advokácie

PF 2025

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 6, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

prof. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadľa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 3. 11. 2024

Uzávierka redakčnej časti: 6. 12. 2024

Číslo bolo zverejnené 10. 12. 2024

PF 2025

Šťastné a pokojné Vianoce
a v novom roku 2025 pohodu a zdravie
želá redakcia Bulletinu.

bulletin slovenskej advokácie 6/2024

Obsah

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Každý občiansky zákonník by mal spoločnosť do istej miery aj vychovávať
prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

DISKUSIA

- 6 Trovy konania o sťažnosti podľa Civilného sporového poriadku
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 8 Povinné platby advokátov

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Drogová politika na Slovensku po novele č. 40/2024 Z. z.
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 23 Určovanie výšky náhrady za stratu času advokáta
(1. časť)
doc. PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD.
- 30 Arbitrážne a disciplinárne aspekty
vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní
JUDr. Peter Štrpka, PhD.,
Mgr. Lukáš Štefánik, LL.M., FCI Arb
Mgr. Milan Béreš

JUDIKATÚRA

- 37 Zohľadnenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu pri rozhodovaní
o výške trov konania v prípade zastupovania viacerých účastníkov
- 39 Autonómia vôle pacienta
pri poskytnutí neodkladnej zdravotnej starostlivosti
- 41 Ochrana dôvernosti komunikácie
sa vzťahuje na všetky oblasti práva – aj na daňové poradenstvo

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Správy a udalosti
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 49 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 51 Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2025
- 52 Povinnosti advokáta pri prevode obchodného podielu
v spoločnosti vykonávajúcej advokáciu

ZAHRANIČIE

- 54 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta
- 56 Young European Lawyers Project 2025 (Pozvánka)
- 57 Medzinárodný seminár ERA o antidiskriminačnom práve
- 58 Advokáti z troch susediacich krajín diskutovali v Brne
- 60 Európsky deň advokátov – 25. október 2024

ZAÚJÍMAVOSTI

- 62 Pocta prof. JUDr. Jánovi Lazarovi, DrSc.

LITERATÚRA

- 63 Svěřenské fondy pro praxi
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
- 65 Umelecké prostriedky v slávnych obhajobných rečiach
Michala Mudroňa (1. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranné na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

opäť sa ocitáme v tom období roka, keď ho chtiac-nechtiac podvedome bilancujeme a zamýšľame sa, čo bolo pozitívne, prípadne, čo negatívne sme zažili. Z pohľadu advokáta ide často o situácie spojené s kauzami, ktorým sa venujeme a s ktorými každodenne v myslí žijeme. Z profesionálneho hľadiska často vnímame rok ako úspešný, keď sa nám podarilo

úspešne skončiť kauzu, či zdarne vyšla transakcia, pri ktorej sme klientovi radili a pripravovali zmluvnú dokumentáciu, hoci nám nemuseli vyjsť všetky kauzy podľa predstáv.

Aj na pôde Slovenskej advokátskej komory je možné sa ohliadnuť za končiacim rokom, vyhodnotiť aktivity a rozhodnutia. Ako najzásadnejšie možno považovať zahájenie rekonštrukcie budovy na Kolárskej 4 v Bratislave. Po vyše 30 rokoch bude sídlo, postavené cielene pre advokátsku komoru, zmodernizované do šatu zodpovedajúcemu 21. storočiu a potrebám advokátov a komory samotnej. Išlo o náročné rozhodnutie predsedníctva, ktoré ale aj s odstupom času vnímame ako správne. Postup prác v súvzťažnosti s vizualizáciou rekonštrukcie naznačuje posun sídla komory na úroveň iných európskych advokátskych komôr, ktoré pristúpili k rekonštrukciám alebo kúpam budov v ostatných rokoch. Dôstojnosť advokátskeho stavu ide ruka v ruku aj s reprezentatívnymi priestormi sídla stavovskej organizácie, kde sú a budú advokáti a koncipienti vždy vítaní. Či to bude pri príležitosti vzdelávacieho podujatia alebo advokátskeho sľubu nových advokátov, sídlo komory musí vzbudiť aj pocit hrdosti bytia súčasťou advokátskeho stavu.

Na poli medzinárodnom možno považovať za najzásadnejší úspech finalizáciu znenia návrhu Európskeho dohovoru o ochrane povolania advokáta na pôde Rady Európy, pri ktorom zohrala významnú úlohu delegácia Rady advokátskych komôr Európy (CCBE). Prijatie tohto dohovoru je plánované na jar 2025. Po jeho ratifikácii pôjde o prvý medzinárodný dohovor, ktorý bude chrániť advokátsku profesiu vo všetkých jej aspektoch na medzinárodnej úrovni s mechanizmom vymožiteľnosti. Ide o veľký úspech pre advokátsky stav.

V oblasti budovania inštitúcie sme sa zamerali na posilnenie našich základných hodnôt a cieľov, čo zahŕňa aj projekty elektronizácie a pripomienkovanie viacerých legislatívnych procesov. Tieto iniciatívy sú kľúčové pre modernizáciu a efektívnosť našej práce, a veríme, že prinesú pozitívne výsledky pre všetkých členov komory.

Dámy a páni, prajem Vám, aby bol nadchádzajúci rok lepší, a aby ste ho prežili v silnom zdraví a pozitívnej nálade!

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
podpredseda SAK

ROZHOVOR

Každý občiansky zákonník by mal spoločnosť do istej miery aj vychovávať

Odpoveď na otázky ohľadom rekodifikácie súkromného práva na Slovensku nám poskytol predseda Komisie pre kodifikáciu súkromného práva, rektor Univerzity Komenského v Bratislave **prof. JUDr. Marek Števček, DrSc.**

■ Aký je súčasný stav rekodifikačných prác, pokiaľ ide o nový Občiansky zákonník?

Na úvod mi dovoľte poďakovať sa Bulletinu slovenskej advokácie za záujem o tému, pri ktorej zrejme väčšina právnikov len mávne rukou a utrúsi čosi o tom, že už počas ich štúdií na fakulte im sľubovali nový Občiansky zákonník, a či ho vôbec potrebujeme... Nuž, potrebujeme, a viac ako tú povestnú soľ. K vašej otázke – jednoduchá odpoveď by bola, že je „takmer hotovo“. Zložitejšia odpoveď by zahŕňala konštatovanie, že veľa práce bolo za tie dlhé roky tohto príbehu už vykonanej. V odbornej obci, predovšetkým (ale nielen) tej akademickej panuje o mnohom už dávno zhoda, a hoci nás mnohé náročné diskusie ešte len čakajú, o tom podstatnom je široký konsenzus: nový Občiansky zákonník má byť

chrbtovou kosťou slobodného uváženia každého jednotlivca o tom, ako chce žiť, ako si má usporiadať svoje životné situácie a štát by mu do toho mal rozprávať len minimálne. Sloboda a maximálne možná autonómia vôle človeka sú základné princípy, z ktorých vychádzame. Existuje podstatná časť paragrafového znenia a aj dôvodovej správy. Doslova každý týždeň doručujú pracovné skupiny pracovné verzie textu.

■ Možno teda s určitou mierou pravdepodobnosti očakávať definitívne spracovanie návrhu zákona v priebehu rokov 2025 – 2026?

Áno, všetci v to veríme. Máme nejaké interné deadliny, ale nechcem to zakríknuť. Už ich bolo v priebehu tých desaťročí toľko... Môžem prezradiť aspoň to, že máme ambíciu už budúci rok, teda 2025 začať legislatívny proces v najširšom poňatí. V čase uzávierky tohto rozhovoru zaradilo ministerstvo spravodlivosti nový Občiansky zákonník do Plánu legislatívnych úloh na rok 2025.

■ V akom rozsahu nadväzuje práca rekodifikačnej komisie na predchádzajúce legislatívne aktivity?

Povedal by som, že vo veľmi podstatnom. Chcem zdôrazniť najmä jednu vec – nechceme sa už každý hrať na vlastnom piesočku. Podarilo sa nám nadviazať, vecne i personálne, na všetky predchádzajúce projekty. Veď nám predsa ide o rovnakú vec. Na tomto projekte spolupracujú takmer všetci relevantní hráči z teórie i praxe, nadväzujeme na kvalitné materiály a čerpáme z nich. Občiansky zákonník sa nedá napísať na kolene, sám pre seba, vždy musí ísť o prácu desiatok ľudí a finálny produkt bude skrátka vždy kompromisom. V tomto prípade verím, že pôjde o kvalitný a zmysluplný kompromis.

■ V apríli uplynulo 60 rokov od účinnosti (tzv. sovietskeho) Občianskeho zákonníka z roku 1964. V čom bude nový civilný kódex iný?

Opäť, jednoduchšia odpoveď by bola, že (takmer) vo všetkom, ale nebola by presná. Chcem všetkých predovšetkým upokojiť. Nevolíme cestu radikálnej diskontinuity, ale racionálnej kontinuity. Snažíme sa všade, kde to ide, zachovať vžitú terminológiu, pojmy a výrazy, ktoré ich reprezentujú

zmysluplne zachovať. Nevidím zmysel meniť povedzme pojem „právny úkon“, keď niekoľko generácií právnikov v ňom „žilo“, celá judikatúra, prax i doktrína s ním desaťročia pracujú. Čo treba zmeniť, je nezmyselné preferovanie absolútnej neplatnosti právnych úkonov, ale naopak, preferovať ich platnosť tam, kde to korešponduje s vôľou konajúcich subjektov a autoritatívnu ingerenciu štátu prostredníctvom súdov vyhlasujúcich (určujúcich) neplatnosť právneho úkonu obmedziť na minimum.

Meníme zmysel výrazov použitých v legislatívnom texte, a to vo svetle princípov, na ktorých je a má byť súkromné právo postavené. Samotné výrazy meníme vtedy, ak to vyžaduje zmena pojmu ako takého (výrazy a pojmy nie sú na rozdiel od všeobecného presvedčenia totožné entity). V mnohom staviame základný kódex súkromného práva z hlavy na nohy, upratujeme, riešime vypuklé výkladové problémy, snažíme sa pripraviť úpravu, ktorá bude reflektovať požiadavky doby, v ktorej žijeme, no zároveň jej nebude poplatná. Náročná úloha, viem, ale každý občiansky zákonník má do istej miery spoločnosť aj vychovávať (v tom najlepšom zmysle slova), a nie podliehať moderným trendom za každú cenu.

■ **Predpokladá sa spracovanie jednotného a rozsiahleho civilného kódexu, ktorý absorbuje aj problematiku upravenú v osobitných predpisoch (Zákon o rodine, Obchodný zákonník a pod.)?**

Áno, na tom je myslím všeobecná doktrinálna zhoda. Takzvaná monistická koncepcia je podľa mňa najzmysluplnejšia možnosť kodifikácie súkromného práva. Samozrejme, nemožno rozumne očakávať, že takýto veľký kódex pokryje naozaj úplne všetko, ale základ vo forme všeobecného súkromného práva tam jednoducho musí byť. Ale ani Zákonník práce, ani zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom sa rušiť nebude, hoci mnohé ich inštitúty pojmovovo do súkromného práva patria. Rovnako tak nebude Občiansky zákonník zrejme obsahovať úpravu všetkých mysliteľných právnických osôb, len ich všeobecnú základnú úpravu (výrazne modernizovanú), a tak podobne.

■ **Bude do legislatívnych prác zakomponovaná aj širšia odborná verejnosť, vrátane SAK?**

Samozrejme – veď je už teraz. Úzke riadiace predsedníctvo je tvorené aj viacerými advokátmi. Inštitucionálne diskusie však budú prebiehať, dúfajme, v krátkom čase. Plánujeme sériu stretnutí zastrešených ministerstvom spravodlivosti s jednotlivými stavovskými právnickými profesiami, a veríme, že i „laická“ diskusia bude veľmi široká a podnetná. Veď koho by už nezaujímalo, ako môže naložiť so svojím majetkom, závetom, však? 😊

■ **Akú legisvakačnú lehotu môžeme v prípade nového OZ očakávať?**

Budeme to konzultovať s ministerskými legislatívcami, už som s viacerými spolupracoval aj na rekodifikácii civilného procesu, a myslím, že tá legisvakancia bude minimálne rovnaká ako pri „procese“. Predpokladám však ešte dlhšiu lehotu účinnosti – samozrejme, ak vôbec bude Občiansky zákonník prijatý.

■ **Aký celospoločenský prínos možno (z nadhľadu) očakávať od takej rozsiahlej zmeny v rámci súkromného práva?**

Naivno-idealistický variant odpovede by osciloval okolo atribútov lepšej, zdravšej, sebavedomejšej spoločnosti, postavenej na kultúre vzájomného rešpektovania a úcty. Pesimistickejší pohľad by zrejme oponoval v tom zmysle, že to nie je v silách žiadneho kódexu, a netreba ho preceňovať. Realistická odpoveď by mohla vari konštatovať, že Občiansky zákonník je len jedným, no podstatným sklíčkom do mozaiky toho, ako spoločnosť vyzerá, aké ma ciele a preferencie, aké hodnoty vyznáva a kam smeruje. Žijeme len ťažko predvídateľnú dobu s mnohými negatívami – s obľubou citujem Zygmunta Baumanu a jeho priliehavé označenie: žijeme tekutú dobu, zdanlivo sme rezignovali na základné paradigmy a strácame pevnú pôdu pod nohami. Želám si, aby prípadný nový Občiansky zákonník bol pevným základom súkromného práva, a pomohol tejto spoločnosti uchopiť dobu tak, aby sme skrotili jej tekutosť.

Aktualita z Ústavného súdu SR

Nová služba pre navrhovateľov a ich právnych zástupcov

Ústavný súd oznamuje, že od 21. novembra 2024 zasiela do elektronickej schránky právneho zástupcu navrhovateľa alebo navrhovateľovi bez právneho zástupcu do jeho elektronickej schránky alebo poštou Potvrdenie o podaní návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

Potvrdenie je automaticky generované v deň nasledujúci po pridelení návrhu na začatie konania pred ústavným súdom sudcovi spravodajcovi a obsahuje dátum doručenia návrhu ústavnému súdu, označenie navrhovateľa, jeho právneho zástupcu, odporcu, typ konania, meno sudcu spravodajcu, ktorému bola vec náhodným spôsobom elektronicky pridelená, a spisovú značku Rvp, pod ktorou sa konanie vedie pred ústavným súdom.

Informáciu nájdete na hlavnej stránke ústavného súdu v časti „Aktuality“: https://www.ustavnysud.sk/aktualne-informacie/aktuality/-/asset_publisher/B99toBHZi1uA/content/nov%C3%A1-slu%C5%BEba-pre-navrhovate%C4%BEov-a-ich-pr%C3%A1vnych-z%C3%A1stupcov

DISKUSIA

Trovy konania o sťažnosti podľa Civilného sporového poriadku

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.**

Justičný výkon spravodlivosti nie je zadarmo a spravidla si vyžaduje nemalé náklady, ktoré finančne zaťažujú jednotlivé sporové strany. Z hľadiska ústavnoprávnych garancií základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) však platí, že vedenie súdneho sporu nesmie byť úspešnej sporovej strane ekonomicky na ujmu. Tomu zodpovedá inštitút náhrady trov konania, ovládaný zásadou zodpovednosti za výsledok, resp. zásadou úspechu. Pre mimoriadne prípady stanovuje výnimky zákon (napr. § 257 CSP).

Civilný sporový poriadok zmenil v systéme náhrady trov konania viacero pravidiel a súčasne zaviedol nový inštitút sťažnosti a konania o nej podľa § 239 a nasl. CSP. Už v krátkej nadväznosti na účinnosť predpisu sa otvorila diskusia o tom, či a v akom rozsahu má úspešná sporová strana nárok na náhradu trov konania o sťažnosti. Vzhľadom na *silentio legis* je totiž prípustných viacero výkladov, ktoré si navzájom odporujú.

Pri aplikovaní základných pravidiel by mal súd prvej inštancie, ktorý rozhoduje o sťažnosti (§ 248 CSP), priznať úspešnej sporovej strane nárok na náhradu trov konania o sťažnosti, pričom o výške tejto náhrady by následne rozhodol súdny úradník, proti rozhodnutiu ktorého je opäť prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodne súd prvej inštancie (...) a pri dostatočne absurdnej predstave sa tento proces zacyklí v nekonečnom množstve rozhodnutí o nároku, výške a o sťažnosti samotnej.

Od 1. 7. 2016 sa teda v praxi vyskytuje značné množstvo uznesení o sťažnostiach, ktorými bola procesne úspešnej strane priznaná náhrada trov konania o sťažnosti, a nemenšie množstvo uznesení o sťažnostiach, ktorými táto náhrada priznaná nebola, resp. ktoré neobsahujú žiadny výrok o trovách konania.

Je nepochybné, že na takúto triviálnu otázku by mal zákon dávať zrozumiteľnú a jednoznačnú odpoveď. Viac než osem rokov pretrvávajúca nejednotná prax je prinajmenšom za hranicou elementárnej právnej istoty vo vzťahu k zásade úspechu v civilnom sporovom konaní. Zjednotenie rozhod-

vacej praxe dovolacím súdom je navyše znemožnené tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o sťažnosti nemožno napadnúť odvolaním, v dôsledku čoho nie je prípustný ani dovolací prieskum. Do úvahy teda prichádza iba konanie o ústavnej sťažnosti.

Samotný Ústavný súd SR sa k danej problematike vyjadril už v uznesení zo dňa 1. 12. 2020 sp. zn. I. ÚS 533/2020. Trovy konania o sťažnosti označil za odôvodnené a účelne vynaložené výdavky v zmysle § 251 CSP, na náhradu ktorých má procesne úspešná strana nárok (ods. 30 a 31). V danej súvislosti zároveň deklaroval intenzívnu potrebu legislatívneho spresnenia – doplnenia zákonnej úpravy (ods. 31.2).

Ani rozhodnutie ústavného súdu však nezjednotilo bežnú justičnú prax a jednotlivé prvoinštančné sudy naďalej rozhodujú o trovách sťažnostného konania diametrálne odlišne. Rovnako zákonodarca sa nechopil žiadnej z ponúkaných príležitostí a napriek výslovnému apelu Ústavného súdu SR zatiaľ nepristúpil k novelizácii kódexu.

V druhej polovici roku 2023 a počas roka 2024 zmenil ústavný súd nazeranie na danú otázku a začal presadzovať právny názor, podľa ktorého nemá procesne úspešná strana nárok na náhradu trov konania o sťažnosti. Jedným z prvých takýchto rozhodnutí bolo uznesenie zo dňa 18. 8. 2023 sp. zn. III. ÚS 420/2023, ktoré bolo nasledované napríklad rozhodnutiami IV. ÚS 130/2024, I. ÚS 150/2024, II. ÚS 199/2024.

Možno vnímať pomerne negatívne, že pri evidentnom odklone od I. ÚS 533/2020 nepostupoval ústavný súd podľa imperatívu vyjadreného v § 13 ods. 3 ZoÚS a nevyužil možnosť plenárneho zjednotenia právnych názorov. V uznesení III. ÚS 420/2023 pritom formuloval opozitný záver iba v rámci *obiter dictum* (ods. 12 a 13).

Ako hlavný argument proti náhrade trov sťažnostného konania je prezentovaná absencia výslovnej právnej úpravy. Podľa názoru ústavného súdu Civilný sporový poriadok nepredpokladá rozhodovanie o náhrade sťažnostných trov po tom, čo bolo o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí

(ods. 12). Tu je zdôraznená odlišnosť oproti odvolaciemu konaniu (§ 396 CSP) a dovolaciemu konaniu (§ 453 CSP), kde rozhodovanie o trovách, ktoré vznikli po konečnom rozhodnutí prvoinštančného súdu, zákon *expressis verbis* predpokladá.

Ústavný súd teda kreuje rozporuplnú interpretáciu, v dôsledku ktorej sa zásada zodpovednosti za výsledok, resp. zásada úspechu, vzťahuje iba na časť sporového konania pred súdom. Nemožno pritom vo všeobecnosti konštatovať, že právne služby v súvislosti s podaním sťažnosti a konaním o nej majú bagatelnú hodnotu, ich význam je zanedbateľný, prípadne že nie sú odborne náročné. V mnohých prípadoch platí opak. V porovnaní napr. s účasťou na verejnom vyhlásení rozhodnutia, za ktorú náhrada trov konania advokátom zastúpenej sporovej strane (iba za samotnú účasť bez ďalšieho!) prináleží vždy, je rozdiel zásadný.

Z rozhodnutia ústavného súdu zároveň nevyplýva, či je pre absenciu výslovnej právnej úpravy vylúčená náhrada trov konania o sťažnosti všeobecne. Súd sa totiž argumentačne sústredil iba na konanie o sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania, ktoré nasleduje po právoplatnosti konečného rozhodnutia. Skončeniu konania však môže predchádzať aj sťažnosť proti inému druhu uznesenia súdneho úradníka, pri ktorej musí sporová strana vynaložiť odôvodnené a účelné výdavky (§ 251 CSP) na zastúpenie advokátom. Záver, že pri absencii výslovnej právnej úpravy má procesne úspešná strana nárok na náhradu trov sťažnostného konania iba ak bola sťažnosť podaná pred právoplatnosťou konečného rozhodnutia, by navyše vyznieval nekonzistentne.

V ods. 13 uznesenia argumentuje Ústavný súd SR aj tým, že existuje relevantná kategória úkonov právnych služieb po skončení konania, za ktoré štandardne nie je priznávaná náhrada trov. Uvádza pritom, že ide o nevyhnutné úkony, ako je vyčíslenie trov konania alebo žiadosť o vyznačenie právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia. Odhliadnuc od skutočnosti, že žiadosť o vyznačenie doložky nemožno z hľadiska odbornej náročnosti porovnávať so sťažnosťou proti uzneseniu, v oboch uvedených prípadoch nejde o nevyhnutné úkony. Vyčíslením trov konania totiž nie je (od 1. 7. 2016) podmienené ich priznanie, rovnako ako žiadosťou advokáta nie je (od 1. 7. 2017) podmienené vyznačenie právoplatnosti a vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (§ 62 ods. 3 SPR). Obidva úkony súdú sú aktuálne v režime *ex offio*. Uznesenie súdneho úradníka však súd prvej inštancie z úradnej povinnosti nepreskúma. Nevyhnutnou podmienkou takéhoto prieskumu je včas podaná kvalifikovaná sťažnosť.

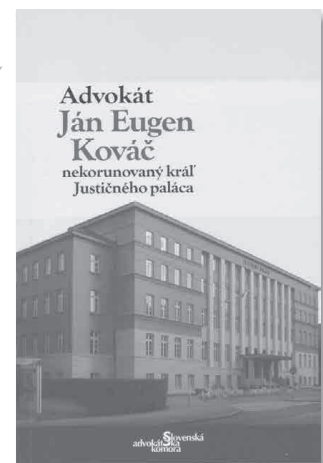
Celkové závery ústavného súdu sú pochopiteľné a možno ich vnímať skôr ako dôsledok nedokonalostí zákona, ktoré sa v praxi postupne prejavili. Táto optika je ale doslova odosobnená od individuálnej právnej sféry sporovej strany, ktorej štát garantuje súdnu ochranu prostredníctvom špecializovaných orgánov (súdov) a formalizovaným zákonným postupom. Je preto legitímnym očakávaním procesne úspešnej strany, že pri dôslednom aplikovaní zásady úspechu jej nevzniknú dodatočné náklady s vedením sporu, resp. že jej bude priznaná ich náhrada voči protiv strane.

Ústavný súd SR totiž z nadhľadu (čo je prirodzené) konštatuje, že tento elementárny princíp neplatí iba z dôvodu, že zákonodarca rozdelil konanie o trovách do dvoch fáz, z ktorých tá druhá nasleduje až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Vnútoraná štruktúra či systematika sporového konania, ktorú zvrchovane určuje štát, však nemôže byť legitímnym argumentom na zásah do majetkových práv procesne úspešnej strany.

Tomuto antropocentrickému vnímaniu z pozície konkrétnej sporovej strany mohol ústavný súd venovať väčšiu pozornosť. V prípade rozhodnutia III. ÚS 420/2023 je to ospravedliteľné tým, že išlo iba o *obiter dictum*, bez priamej podmienenosti vo vzťahu k výroku rozhodnutia. Avšak pri ďalších rozhodnutiach, ktoré z daného uznesenia vychádzali, už ani tento argument neobstojí.

Z hľadiska advokátskej praxe je primárne potrebné vnímať, že Ústavný súd SR má v súčasnosti už pomerne stabilizovanú judikatúru v tom zmysle, že procesne úspešná sporová strana nemá nárok na náhradu trov konania o sťažnosti. Definitívnym a ideálnym riešením by zrejme bolo naznačené plenárne zjednotenie odlišných právnych názorov v režime § 13 ods. 3 ZoÚS, prípadne doplnenie samotného CSP o jednoznačné zákonné pravidlo. ■

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezapudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 9 eur

Kontakt pre objednávanie:

PhDr. Ondrišová, 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

POVINNÉ PLATBY ADVOKÁTOV

Dovoľujeme si Vás požiadať o dodržanie účtovných údajov uvedených pri jednotlivých platbách z dôvodu ich presnej identifikácie. Bankové účty má komora zriadené v 365 banke, a. s.

1. Príspevok na činnosť komory za rok 2025

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **494 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie (počas celého roka): **247 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2025**
- IBAN: **SK60 6500 0000 0000 2031 8155**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2025**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **priezvisko, registračné číslo** a rok **2025**.

2. Príspevok do sociálneho fondu komory za rok 2025

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **17 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie: **17 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2025**
- IBAN: **SK63 6500 0000 0000 2031 8198**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2025**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **priezvisko, registračné číslo** a rok **2025**.

3. Príspevok na vzdelávanie a výchovu koncipienta za rok 2024

Výška príspevku advokáta za jedného zamestnaného advokátskeho koncipienta za jeden kalendárny rok je **300 eur**. Ak pracovný pomer advokátskeho koncipienta u povinného advokáta netrval celý kalendárny rok, výška príspevku je 1/12 za každý začatý kalendárny mesiac trvania pracovného pomeru (**25 eur/mesiac**).

Povinnosť platiť príspevok nemá povinný advokát za obdobie, v ktorom zamestnáva advokátskeho koncipienta, ktorý:

- je na rodičovskej dovolenke, počas ktorej neplynie prax advokátskeho koncipienta;
- vykonáva odbornú stáž, počas ktorej neplynie prax advokátskeho koncipienta;
- úspešne vykonal advokátsku skúšku, a stále je zamestnaný ako advokátsky koncipient, ak povinný advokát oznámil a preukázal existenciu dôvodu na zánik povinnosti platiť príspevok na vzdelávanie s presným časovým určením.

Kontrolu výšky príspevku na výchovu a vzdelávanie koncipienta si môžete overiť na richterova@sak.sk.

- splatnosť: **do 31. januára 2025**
 - IBAN: **SK07 6500 0000 0000 2031 8139**
 - BIC: **POBNSKBA**
 - variabilný symbol: **registračné číslo advokáta** alebo **IČO obchodnej spoločnosti**, ktorá koncipienta zamestnávala
 - špecifický symbol: **2024**
- Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **registračné číslo advokáta** alebo **IČO obchodnej spoločnosti** a rok **2024**.

Uhradte príspevky jednoducho a priamo na webovej stránke komory v časti *Pre členov – Platby – Platby na úhradu*.

4. Poistenie výkonu povolania

Aj pre rok 2025 sa môžete pripojiť k hromadnej poisťovnej zmluve prostredníctvom Slovenskej advokátskej komory, ktorá je uzavretá s **KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group**, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava.

Výška sadzieb poistenia advokátov zostáva pre rok 2025 rovnaká, pre advokáta FO (krytie 100 tis. eur) vo výške 52 eur a pre advokáta-spoločníka spoločnosti s ručeným obmedzením (krytie 1,5 mil. eur) vo výške 799 eur. Komora ponúka advokátom naďalej možnosť uzavretia poistenia správcu konkurznej podstaty (FO), pripoistenia činnosti oprávnej osoby, alebo zvýhodnené kombinované poistenie. Advokáti môžu požiadať o poistenie prostredníctvom komory vyplnením elektronickej žiadosti, ktorá bude dostupná v internej časti webovej stránky komory. Poistná zmluva je uverejnená na webovej stránke komory v časti vyhradenej advokátom a advokátskym koncipientom. Poistenie pre rok 2025 je splatné najneskôr **do 31. 1. 2025**. V prípade otázok kontaktujte Annu Fratricovú na adrese fratricova@sak.sk.

Advokát – samostatný výkon advokácie

Základnému poisteniu advokáta v rámci hromadnej poisťovnej zmluvy vo výške krytia **100 000 eur** zodpovedá ročné poistné **52 eur**.

- splatnosť: **do 31. januára 2025**
- IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **253**

V prípade voľby inej poisťovnej sumy je potrebné uhradiť zodpovedajúce vyššie poistné podľa sadzobníka poistenia na rok 2025, uverejneného na webovej stránke SAK.

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky Vaše **priezvisko, registračné číslo** a rok **2025**.

Okrem štandardného poistenia výkonu povolania (PVP) si môže advokát prostredníctvom elektronickej žiadosti zvoliť aj iný typ poistenia, napríklad poistenie správcu konkurznej

nej podstaty (SKP), a to samostatne alebo prostredníctvom zvýhodneného kombinovaného poistenia (PVP + SKP).

Ako správne požiadať o pripoistenie činnosti oprávnenej osoby (RPVS)

Po voľbe požadovaného typu poistenia nezabudnite odkliknúť Žiadam zároveň o pripoistenie činnosti oprávnenej osoby RPVS (zák. č. 315/2016 Z. z.). Systém automaticky pripočíta k sadzbe poistenia fixnú sadzbu za RPVS vo výške 90 eur.

Advokát – spoločník obchodnej spoločnosti

Minimálnej poistnej sume poistenia zodpovednosti za škodu vo výške **1 500 000 eur** na jedného spoločníka aj na rok 2025 zodpovedá ročné poistné vo výške **799 eur** na jedného spoločníka.

■ splatnosť: do 31. januára 2025

■ IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**

■ BIC: **POBNSKBA**

■ variabilný symbol: **IČO obchodnej spoločnosti**

■ špecifický symbol: **256**

Ak má spoločnosť viacerých spoločníkov, systém automaticky prepočíta výšku poistenia na aktuálny počet spoločníkov vedený v zozname obchodných spoločností. Z uvedeného dôvodu postačí, aby žiadosť podal za spoločnosť jeden spoločník.

Pripoistenie činnosti oprávnenej osoby

Advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ obchodnej spoločnosti, môže prostredníctvom individuálnej elektronickej žiadosti uzavrieť pripoistenie činnosti oprávnenej osoby. Po podaní žiadosti systém automaticky pripočíta k sadzbe poistenia fixnú sadzbu za RPVS vo výške 135 eur v prípade, ak je konateľ poistený pre prípad zodpovednosti za škodu prostredníctvom hromadnej poistnej zmluvy. Ak je spoločnosť poistená individuálne, sadzba pre RPVS (jedného konateľa) je 1 100 eur.

Pripoistenie RPVS je takto uzavreté v prospech konateľa, ktorý elektronicke žiadosť o pripoistenie činnosti oprávnenej osoby podal.

Poistenie správcu konkurznej podstaty

V prípade záujmu o samostatné poistenie správcu konkurznej podstaty (advokát – konateľ obchodnej spoločnosti alebo advokátsky koncipient) je potrebné kontaktovať komoru e-mailom na szalayova@sak.sk alebo fratricova@sak.sk.

Pri platbe poistenia správcu konkurznej podstaty používajte ako variabilný symbol registračné číslo advokáta v komore, nie číslo správcu konkurznej podstaty.

■ splatnosť: **do 31. januára 2025**

■ IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**

■ BIC: **POBNSKBA**

■ variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**

■ špecifický symbol: **255**

V prípade otázok týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu kontaktujte SAK na tel. č. 02/204 227 99 alebo na e-mailovej adrese fratricova@sak.sk.

Splatnosť poistenia

Ak nebude uhradené poistné pripísané na účet SAK najneskôr 31. januára 2025, poistenie výkonu povolania vznikne najskôr dňom pripísania poistného na účet komory; aj zákonná podmienka poistenia výkonu povolania bude splnená najskôr týmto dňom. Môže tak dôjsť k situácii, kedy nebude časť roka krytá poistením výkonu povolania.

Ohlásenie individuálne uzavretého poistenia

Ak advokát alebo obchodná spoločnosť uzavrie na rok 2025 individuálne poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie, môže túto skutočnosť oznámiť komore prostredníctvom elektronickej žiadosti Hlásenie o individuálnom poistení; k hláseniu je potrebné pripojiť sken poistného certifikátu na rok 2025 najneskôr do 31. januára 2025.

Individuálne žiadosti o jednotlivé typy poistenia (pre FO aj PO), ako aj formulár slúžiaci na oznámenie individuálneho poistenia nájdete na stránke komory v časti *Pre členov – Elektronické žiadosti – Podanie žiadosti/hlásenia*.

Individuálne FO

Individuálne PO

VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD

Podľa vyjadrenia Štatistického úradu SR bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v I. polroku 2024 vo výške **1 484 eur**.

V zmysle príslušných ustanovení vyhlášky a pre ľahšiu orientáciu uvádzame zlomky výpočtového základu (VZ):

1/4 VZ 371 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky)

1/6 VZ 247,33 eur (§ 11 ods. 4 prvá veta,
§ 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky)

1/8 VZ 185,50 eur (§ 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky)

1/12 VZ 123,67 eur (§ 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky)

1/13 VZ 114,15 eur (§ 11 ods. 1 vyhlášky,
§ 11 ods. 4 druhá veta)

1/14 VZ 61,83 eur (§ 12 ods. 1 a 2 vyhlášky)

1/60 VZ 24,73 eur (§ 17 ods. 1 vyhlášky)

1/100 VZ 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky)

Výška výpočtového základu na účel výpočtu tarifnej odmeny advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní a v konaní o priestupkoch je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok kalendárneho roka, ktorý o tri roky predchádza roku určujúcemu výpočtový základ podľa odseku 3 (§ 1 ods. 4 vyhlášky). Výška výpočtového základu **na rok 2022 je 1 163 eur**. Uvádzame zlomky výpočtového základu (VZ):

1/6 VZ 193,83 eur (§ 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky)

1/8 VZ 145,38 eur (§ 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky)

1/12 VZ 96,92 eur (§ 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky)

1/24 VZ 48,46 eur (§ 12 ods. 1 a 2 vyhlášky)

Drogová politika na Slovensku po novele č. 40/2024 Z. z.

JUDr. Karin Vrtíková, PhD.

Veľký balík zmien, ktorý so sebou priniesla novela Trestného zákona č. 40/2024 Z. z., spôsobil v spoločnosti značný boom. Tlak, ktorý bol vyvíjaný na vládnych predstaviteľov v súvislosti s uvedenou novelou, ako so zmenami, „ušíťmi na mieru“ pre niekoľko vyvolených bol natoľko silný, že by sme takmer mohli opomenúť niekoľko dobrých zmien, ktoré novela priniesla.

Autorka predkladaného príspevku si myslí, že úprava drogovej politiky de lege lata je na lepšej úrovni, ako tomu bolo dosiaľ a svoju tézu sa bude snažiť preukázať práve v nasledujúcich riadkoch.

Úvod

Radikálne zmeny, ktoré v oblasti drogovej politiky so sebou priniesla vyššie spomenutá novela sú nasledovné:

- vypustenie § 135 TZ,
- doplnenie § 135b, § 135c, § 135d, § 135e a § 135f,
- novelizovanie § 171 – 173 TZ,
- doplnenie § 173a TZ.

Rozoberieme si bližšie každú zo spomínaných zmien tak, aby bol čitateľ oboznámený s najkľúčovšími nuansami drogovej úpravy de lege lata.

1.

Doplnenie § 135b, § 135c, § 135d, § 135e a § 135f TZ

V nasledujúcich riadkoch si vymedzíme explicitné znenia jednotlivých doplnených ustanovení.

Ešte predtým si uvedieme, že k **vypusteniu § 135 TZ**, ktorý obsahoval definíciu „*prechovávanía drog pre vlastnú potrebu*“, došlo z dôvodu, že tento pojem už nie je súčasťou nových skutkových podstát drogových trestných činov.

1.1

§ 135b TZ

Prechovávanie omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekurzora alebo predmetu určeného na ich výrobu a obchodovanie s nimi

(1) **Prechovávaním** omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekurzora alebo predmetu určeného na ich výrobu sa rozumie mať v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, drogový prekurzor alebo predmet určený na ich výrobu **najviac vo väčšom množstve, ak nie sú určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu v súvislosti s ich prechovávaním**. Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekurzora alebo predmetu určeného na ich výrobu sa rozumie **aj dovoz, vývoz, prevoz, preprava, kúpa, výmena alebo iné zadováženie** omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekurzora alebo predmetu určeného na ich výrobu pre seba alebo **iného**

najviac vo väčšom množstve, a to za účelom osobnej spotreby a bez toho, aby boli čo i len sčasti určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu.

Prvý odsek § 135b TZ vysvetľuje termín **prechovávanie** omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora, resp. predmetu určeného na ich výrobu. Pod takýmto prechovávaním sa rozumie mať v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, drogový prekursor alebo predmet určený na ich výrobu, avšak za kumulatívneho dodržania dvoch podmienok:

- vyššie uvedené látky môžu byť **maximálne vo väčšom množstve**,
- vyššie uvedené látky **nesmú byť určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu v súvislosti s ich prechovávaním.**

Ďalej platí, že pod **prechovávanie** zákonodarca ustanovil aj ďalšie aktivity s vyššie uvedenými látkami, a síce ich dovoz, vývoz, prevoz, prepravu, kúpu, výmenu alebo iné zadováženie pre seba alebo iného za dodržania dvoch kumulatívne naplnených podmienok, konkrétne:

- najviac vo **väčšom množstve**,
- za účelom **osobnej spotreby, resp. bez toho, aby boli, čo i len sčasti, určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu.**

Z uvedeného vyplýva, že hmotnosť drogy je rozhodujúca na určenie, či ide o prechovávanie pre osobnú spotrebu, alebo ide už o obchodovanie, resp. o situáciu, že daná droga je určená

na získanie majetkového prospechu. Zjednodušene možno povedať, že prechovávanie omamných látok alebo psychotropných látok do väčšieho množstva, vrátane, bude trestané nižšou sankciou ako obchodovanie, v prípade, že nebude preukázané, že drogy sú určené na ďalšiu distribúciu, resp. získanie majetkového prospechu. Napríklad, pri marihuane s účinnou látkou THC je prechovávanie za účelom osobnej spotreby maximálne vo väčšom množstve, teda maximálne

do 500 gramov. *Argumentum a contrario* teda platí, že v prípade väčšieho množstva marihuany s účinnou látkou THC, jej prechovávanie nad 500 gramov do 3 000 gramov sa považuje za obchodovanie v značnom množstve a ak by hmotnosť drogy bola vyššia ako 3 000 gramov, maximálne do 10 000 gramov, išlo by o veľké množstvo, a ak by hmotnosť presiahla aj toto veľké množstvo, hovoríme o mimoriadne veľkom množstve.¹

In concreto, pokiaľ bola droga zaobstaraná za účelom osobnej spotreby, bez účelu zadováženia zisku či ďalšej distribúcie a bola kúpená **najviac vo väčšom množstve**² (teda, napr. pri marihuane s účinnou látkou THC do množstva 500 gramov), takúto osobu nemôžeme nazvať dílerom, ale „iba“ užívateľom drog. V tomto smere je potrebné pozitívne vyhodnotiť predmetnú novelizáciu, pretože striktno definuje rozdiely medzi konzumentom a drogovým dílerom, čo má v konečnom dôsledku zásadný vplyv na výšku trestu odňatia slobody pre daného páchatela, ale aj jeho možnú nápravu. V zmysle predchádzajúcej právnej úpravy totiž na to, aby páchatel bol považovaný za dílera, resp. obchodníka s omamnými alebo psychotropnými látkami, stačilo, aby sa s drogou určenou pre vlastnú spotrebu podelil s niekým iným bez nejakého zisku. Napríklad, muž ponúkol marihuanovú cigaretu svojej priateľke, ktorá ju začala fajčiť. V tom momente sa v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy muž stával dílerom, pričom *de lege lata* by takéto konanie muža napĺňalo aspekt prechovávania a nie obchodovania, čo jednoznačne považujeme za správne.

Ďalší, **druhý odsek § 135b** vymedzuje termín „obchodovanie“. **Obchodovaním s omamnou látkou, psychotropnou látkou, drogovým prekursorom alebo predmetom určeným na ich výrobu sa na účely tohto zákona rozumie dovoz, vývoz, prevoz, preprava, prechovávanie, ponuka, predaj, kúpa, výmena alebo iné zadováženie omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu určeného na ich výrobu, sprostredkovanie alebo financovanie týchto činností; obchodovaním s omamnou látkou, psychotropnou látkou, drogovým prekursorom alebo predmetom určeným na ich výrobu nie sú činnosti, ktoré sú prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu určeného na ich výrobu podľa odseku 1.**

Druhý odsek definuje termín **obchodovanie**. Tento je vymedzený ako dovoz, vývoz, prevoz, preprava, prechovávanie, ponuka, predaj, kúpa, výmena alebo iné zadováženie omamnej

1 K tomu bližšie pozri tabuľku č. 2 uvedenú nižšie v texte

2 V tabuľke č. 2 vo štvrtom stĺpci sú vymedzené vybrané druhy drog a ich väčšie množstvá

JUDr. Karin Vrtíková, PhD. je absolventkou

Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, aktuálne pôsobí ako odborná asistentka na Katedre trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty TU v Trnave.

látky, psychotropnej látky, drogového prekurzora alebo predmetu určeného na ich výrobu, sprostredkovanie alebo financovanie takýchto činností. Na rozdiel od prvého odseku, ktorý sa venuje vymedzeniu termínu „prechovávanie“ je možné si pri vymedzení termínu „obchodovanie“ všimnúť, že zákonodarca už neuviedol množstvo látky, tak, ako to urobil v prvom odseku, v rámci ktorého vymedzil, že o prechovávanie ide najviac vo väčšom množstve. Z uvedeného je možné analogicky vyabstrahovať, že **druhý odsek „pokrýva“ okrem obchodovania v zmysle v akom je vymedzené v danom ustanovení, aj prechovávanie omamných a psychotropných látok, drogových prekurzorov alebo predmetov určených na ich výrobu v značnom, veľkom a mimoriadne veľkom množstve, čo opätovne hodnotíme pozitívne.** V tomto smere súhlasíme s vyhlásením v rámci dôvodovej správy k zákonu č. 40/2024 Z. z., v zmysle ktorej je uvedené, že: „Je možné predpokladať, že minimálne časť množstva (značného, veľkého a mimoriadne veľkého množstva) bude určená na ďalšiu distribúciu alebo na účely získania majetkového prospechu. Takéto konanie (prechovávanie značného, veľkého a mimoriadne veľkého množstva) by teda patrilo pod obchodovanie podľa odseku dva.“³

1.2

§ 135c

Ustanovenie množstva omamných látok, psychotropných látok, rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky

(1) **Nepatrné množstvo** omamnej látky alebo psychotropnej látky uvedených v **prílohe č. 1** zodpovedá **najviac maximálnemu množstvu materiálu uvedenému v treťom stĺpci v prílohe č. 1.** Ak množstvo materiálu presahuje hodnotu uvedenú v treťom stĺpci, pre výsledné určenie, či ide o nepatrné množstvo alebo malé množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky, je rozhodujúce množstvo účinnej látky vo forme voľnej bázy obsiahnuté v celkovom množstve materiálu, ktoré pri nepatrnom množstve omamnej látky alebo psychotropnej látky nesmie presiahnuť hodnotu uvedenú v štvrtom stĺpci v **prílohe č. 1.**

Prvý odsek predmetného ustanovenia vymedzuje tzv. **nepatrné množstvo** omamnej a psychotropnej látky. Nepatrné množstvo je také, ktoré neprevyšuje množstvo uvedené v treťom stĺpci prílohy č. 1. Napríklad, pri marihuane je nepatrné množstvo maximálne 2 gramy, pri pervitíne je to 0,2 gramu a pri kokaíne 0,3 gramu. Zákonodarca ďalej vymedzuje situáciu, čo v prípade, ak zaistená omamná látka alebo psychotropná látka presiahne limit nepatrného množstva uvedeného v treťom stĺpci v prílohe č. 1, kedy ukladá povinnosť Kriminalistickému a expertíznemu ústavu PZ alebo inej odborne spôsobilej osobe aby určila, či ide o nepatrné množstvo alebo malé množstvo drogy, a to tak, že množstvo účinnej látky v danom zaistenom množstve drogy nesmie presiahnuť hodnotu uvedenú vo štvrtom stĺpci v prílohe č. 1. Na druhej strane, zákonodarca nerieši situáciu, ak by došlo k zaisteniu napr. 1,5 gramu konope, teda množstva, ktoré **nepresiahlo hranicu nepatrného množstva.** Myslíme si, že v takomto prípade by ani nebolo potrebné, aby orgány činné v trestnom konaní zisťovali množstvo účinnej látky vo forme voľnej bázy, pretože samotné zaistené množstvo neprekročilo horný limit naplnenia nepatrného množstva. Takéto konanie by, podľa nášho názoru, malo byť **postúpené na priestupkové konanie.**

V prípade, ak by príslušníci policajného zboru zaistili napríklad osobu, ktorá mala pri sebe 5 gramov rastliny rodu Cannabis, pričom uvedené množstvo prevyšuje hodnotu nepatrného množstva, ktoré je 2 gramy v zmysle prílohy č. 1, následne by nastupovalo skúmanie množstva účinnej látky vo forme voľnej bázy. Teda, **ak je zaistené množstvo väčšie ako nepatrné množstvo v treťom stĺpci, Kriminalistický a expertízny ústav PZ vykoná detailnejšie skúmanie.** Táto hodnota by musela byť na dané zaistené množstvo drogy minimálne v limite nad 200 mg účinnej látky vo forme voľnej bázy. Zároveň platí, že aj v prípade, ak by pri ďalšom skúmaní bolo zistené, že zaistená omamná látka alebo psychotropná látka síce presahuje hodnotu nepatrného množstva (napr. pri rastline z rodu Cannabis by prevyšovala množstvo 2 gramy), ale dané množstvo drogy by obsahovalo nižšiu hodnotu účinnej látky ako 200 miligramov, vo forme voľnej bázy, s prihliadnutím na tento fakt by takéto množstvo bolo stále považované za nepatrné množstvo z dôvodu, že z takého množstva by nebolo možné pripraviť viac než tri jednorazové

3 Dôvodová správa k zákonu č. 40/2024 Z. z., online dostupná na: <https://www.najpravo.sk/-dovodove-spravy/rok-2024/dovodova-sprava-k-zakonu-c-40-2024-z-z.html> (navštívené dňa 13. 9. 2024)

4 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Tdo/47/2021, zo dňa 14. 9. 2022, Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Tdo/83/2018, zo dňa 20. 11. 2018, Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/53/2016, zo dňa 25. 4. 2017

5 Dôvodová správa k zákonu č. 40/2024 Z. z., online dostupná na: <https://www.najpravo.sk/-dovodove-spravy/rok-2024/dovodova-sprava-k-zakonu-c-40-2024-z-z.html> (navštívené dňa 13. 9. 2024)

dávky. V tomto smere je potrebné upozorniť čitateľa, že **hodnoty nepatrného množstva omamných a psychotropných látok uvedené v tabuľke v prílohe č. 1 zodpovedajú, podľa štatistik Kriminologického a expertízneho ústavu PZ, približne trom jednorazovým dávkam.** Tu sa zdá vhodné uviesť, že aj v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy bola hranica „prechovávanie pre vlastnú spotrebu“ ohraničená maximom, ktoré boli tri obvykle jednorazové dávky na použitie. Možno konštatovať, že súčasná právna úprava nadviazala v tejto veci na predchádzajúcu, v rámci ktorej určila, že hodnoty nepatrného množstva, ktoré zakladajú trestnú zodpovednosť páchatela, konzumenta, zodpovedajú približne trom jednorazovým dávkam danej drogy. Uvedené korešponduje s predchádzajúcou právnou úpravou, na ktorú odkazovala aj konštantná judikatúra v oblasti drog.⁴ Záverom je možné úplne sa s uvedeným postupom stotožniť a doplniť, že vychádza a tzv. lícuje skutočnosť, že užívatelia omamných a psychotropných látok pri ich zadovažovaní nemajú možnosť poznať koncentráciu účinných látok v danom materiáli, ale orientujú sa výhradne na základe hmotnosti, či počtu kusov danej látky.

Odsek dva predmetného ustanovenia znie nasledovne: „Pri omamných látkach a psychotropných látkach, ktoré nie sú uvedené v prílohe č. 1, nepatrné množstvo zodpovedá najviac jednému gramu materiálu s obsahom účinnej látky.“

Zákonodarca v danom odseku ponechal priestor pre nové druhy drog, ktoré sa môžu dostať na náš trh tak, že ustanovil ich nepatrné množstvo. Ide o omamné a psychotropné látky, ktoré nie sú explicitne vymedzené v prílohe č. 1 a zákonodarca z tohto dôvodu ustanovil ich horný limit pre nepatrné množstvo na hranici jedného gramu. Teda, ak nejaká omamná alebo psychotropná látka nie je uvedená v tabuľke, v rámci prílohy č. 1 platí, že jej horný hmotnostný limit pre nepatrné množstvo bude jeden gram. Je tomu tak z dôvodu, že spravidla je to práve jeden gram, ako najmenšie množstvo, ktoré je možné zaobstaráť na čiernom trhu.⁵

Odsek tri daného ustanovenia znie: „Prechovávanie viacerých omamných látok alebo psychotropných látok nepresahujúcich hodnotu nepatrného množstva podľa odseku 1 alebo odseku 2 sa považuje za prechovávanie malého množstva omamných látok alebo psychotropných látok.“

V zmysle uvedeného výkladu platí, že v prípade, ak zaistená osoba disponuje **viac ako jedným (teda dvomi, či tromi) druhmi omamných alebo psychotropných látok**, pričom všetky tieto látky má v nepatrnom množstve, bude sa takéto prechovávanie považovať za **prechovávanie malého množstva**. Upozorňujeme však, že uvedené platí iba pri nepatrných množstvách, pretože v prípade vyšších množstiev sa aplikuje § 135f TZ.

1.2.1 Príloha č. 1 k zákonu č. 300/2005 Z. z.

Na účely predkladaného textu a lepšej orientácie v daných hodnotách, autorka nižšie uvedie tabuľkové vyobrazenie jednotlivých druhov omamných a psychotropných látok, ich nepatrné množstvá a minimálne množstvá účinnej látky vo forme voľnej bázy. Autorka sa v tomto smere rozhodla neuvádzať celé tabuľkové znenie, ale vybrala štatisticky najpertraktovanejšie omamné a psychotropné látky na drogovej scéne na Slovensku.

Druh omamnej a psychotropnej látky	Nepatrné množstvo	Množstvo účinnej látky vo forme voľnej bázy
Rastliny rodu Cannabis (konopa), hašiš	2g	200 mg
Živica z rastlín rodu Cannabis (konopa), hašiš	2g	200 mg
Metamfetamín, pervitín	0,2g	140 mg
Heroín	0,5 g	70 mg
Kokaín	0,3 g	100 mg
Amfetamín	0,2 g	140 mg
Fentanyl	0,5 g	3 mg

Tabuľka č. 1. Zdroj: Vlastné spracovanie autorky, vychádzajúc z Príloha č. 1 k zákonu č. 300/2005 Z. z.

1.3

§ 135d

Ak množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky presahuje hodnotu nepatrného množstva podľa § 135c, za

- a) **malé množstvo** sa považuje množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky presahujúce nepatrné množstvo a **nepresahujúce pätnásobok** nepatrného množstva uvedeného v treťom stĺpci v **prílohe č. 1** alebo v § 135 ods. 2; **§ 135c ods. 1** tým nie je dotknutý,
- b) **väčšie množstvo** sa považuje množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky presahujúce malé množstvo a **nepresahujúce dvestopäťdesiatnásobok** nepatrného množstva uvedeného v treťom stĺpci v **prílohe č. 1** alebo v § 135 ods. 2,
- c) **značné množstvo** sa považuje množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky presahujúce väčšie množstvo a **nepresahujúce tisícpäťstonásobok** nepatrného množstva uvedeného v treťom stĺpci v **prílohe č. 1** alebo v § 135 ods. 2,
- d) **veľké množstvo** sa považuje množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky presahujúce značné množstvo a **nepresahujúce päťtisíc násobok** nepatrného množstva uvedeného v treťom stĺpci v **prílohe č. 1** alebo v § 135 ods. 2,
- e) **mimoriadne veľké množstvo** sa považuje množstvo omamnej látky alebo psychotropnej látky **presahujúce päťtisíc násobok** nepatrného množstva uvedeného v treťom stĺpci v **prílohe č. 1** alebo v § 135 ods. 2.

Uvedený odsek predstavuje spôsob ustanovovania množstiev omamných a psychotropných látok na účely kvalifikovaných skutkových podstát trestných činov podľa § 171 – 173 TZ. Teda jednotlivé kvalifikačné znaky sa ustanovujú násobkami nepatrného množstva.

V predchádzajúcej podkapitole sme vymedzili druhy omamných a psychotropných látok, ich nepatrné množstvá a množstvá účinnej látky vo forme voľnej bázy, v zmysle prílohy č. 1 k Trestnému zákonu, ktoré tvoria podklad pre vymedzenie kvalifikačných znakov drogových skutkových podstát. Pre lepší prehľad autorka nižšie v tabuľke ponúka čitateľovi vyjadrenie jednotlivých množstiev pri vybraných druhoch omamných a psychotropných látok.

Druh omamnej látky a psychotropnej látky	Nepatrné množstvo	Malé množstvo	Väčšie množstvo	Značné množstvo	Veľké množstvo
Rastliny rodu Cannabis (konopa) – sušina, marihuana	do 2 g	do 10g	do 500 g	do 3 000 g – 3 kg	do 10 000 g – 10 kg
Živica z rastlín rodu Cannabis (konopa), hašiš	do 2g	do 10g	do 500 g	do 3 000 g – 3 kg	do 10 000 g – 10 kg
Metamfetamín, pervitín	do 0,2 g	do 1g	do 50 g	do 300 g	do 1 000 g – 1 kg
Heroín	do 0,5 g	do 2,5 g	do 125 g	do 750 g	do 2 500 g – 2,5 kg
Kokaín	do 0,3 g	do 1,5 g	do 75 g	do 450 g	do 1 500 g – 1,5 kg
Amfetamín	do 0,2 g	do 1 g	do 50 g	do 300 g	do 1 000 g – 1 kg
Fentanyl	do 0,5 g	do 2,5 g	do 125 g	do 750 g	do 2 500 g – 2,5 kg

Tabuľka č. 2. Zdroj: Vlastné spracovanie autorky

Množstvo mimoriadne veľkého rozsahu je také množstvo omamnej alebo psychotropnej látky, ktoré je **väčšie ako veľké množstvo**, uvedené v poslednom stĺpci v tabuľke vyššie. Laicky povedané, ak by páchatelovi bolo zaistené, napr. 1 650 g kokaínu, v danom prípade a v zmysle vyššie uvedenej tabuľky ide o množstvo mimoriadne veľké a v tom kontexte bude voči nemu vyvodená aj trestná zodpovednosť v príslušnej kvalifikovanej skutkovej podstate.

Autorka prekladaného textu má za to, že najvhodnejšie vymedzenie uvedenej situácie bude na podklade **prípadu**. Uvedieme si **modelový príklad č. 1**, kedy príslušníci Policajného zboru zaistia páchatela s látkou pervitín v hmotnosti 1 480 mg, teda 1,48 gramu, s množstvom účinnej látky 760 mg.

Z uvedeného je na prvý pohľad zrejmé, že množstvo 1,48 g pervitínu presahuje nepatrné množstvo uvedené v prílohe č. 1, ktorým je 0,2 g. V takomto prípade je nutné ešte urobiť rozbor množstva účinnej látky, pretože v zmysle § 135c ods. 1 TZ, ak množstvo materiálu presahuje nepatrné množstvo, pre výsledné určenie, či ide o nepatrné množstvo alebo malé množstvo drogy je rozhodujúce množstvo účinnej látky vo forme voľnej bázy obsiahnuté v celkovom množstve zaisteného materiálu, ktoré pri nepatrnom množstve nesmie presiahnuť hodnotu uvedenú v štvrtom stĺpci v prílohe č. 1. Ak by ale nastala situácia, že množstvo účinnej látky nepresiahne hodnotu uvedenú v štvrtom stĺpci prílohy č. 1, pôjde o nepatrné množstvo drogy, a to aj v prípade, ak by hmotnosť, v nami simulovanom prípade, pervitínu presiahla hmotnostnú hranicu.

V modelovom prípade však presiahlo množstvo zaistenej drogy nepatrné množstvo a zároveň presiahlo aj hodnotu účinnej látky obsiahnutú v štvrtom stĺpci v prílohe č. 1. Z uvedeného je teda zrejmé, že nepôjde o nepatrné množstvo zaistenej drogy. V tejto chvíli je nutné zistiť, o aké množstvo drogy v danom prípade ide. Ako pomôcku použijeme tabuľku č. 2 uvedenú vyššie, v zmysle ktorej množstvo 1,48 g pervitínu naplní až väčšie množstvo. Za väčšie množstvo totiž považujeme hmotnosť pervitínu od 1 gramu do 50 gramov.

V tomto prípade by právna kvalifikácia daného páchatela bola nasledovná, § 171 ods. 2 (prechovávanie inej látky než konope), ods. 4 písm. b) (vo väčšom množstve) TZ, pri ktorom páchatelovi hrozí trest odňatia slobody od jedného do šiestich rokov.

1.4

§ 135e

(1) Hodnoty ustanovujúce nepatrné množstvo rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky sú uvedené v **prílohe č. 2**.

Predmetné ustanovenie vymedzuje spôsob ustanovenia množstiev rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky. Pri rastlinách a hubách platí, že ich nepatrné množstvá sú uvedené v prílohe č. 2, ktorá je taktiež súčasťou Trestného zákona.

(2) Ak množstvo rastlín alebo húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky presahuje hodnotu nepatrného množstva podľa odseku 1, za

- a) **malé množstvo** sa považuje množstvo rastlín alebo húb presahujúce nepatrné množstvo a **nepresahujúce dvaaplnásobok** nepatrného množstva,
- b) **väčšie množstvo** sa považuje množstvo rastlín alebo húb presahujúce malé množstvo a **nepresahujúce dvadsaťpäťnásobok** nepatrného množstva,
- c) **značné množstvo** sa považuje množstvo rastlín alebo húb presahujúce väčšie množstvo a **nepresahujúce stonásobok** nepatrného množstva,
- d) **veľké množstvo** sa považuje množstvo rastlín alebo húb presahujúce značné množstvo a **nepresahujúce päťstonásobok** nepatrného množstva,
- e) **mimoriadne veľké množstvo** sa považuje množstvo rastlín alebo húb **presahujúce päťstonásobok** nepatrného množstva.

Pri rastlinách a hubách obsahujúcich omamné alebo psychotropné látky platí obdobná situácia ako pri množstve omamných alebo psychotropných látkach, a síce kvalifikované skutkové podstaty sa vypočítajú **násobkami nepatrného množstva** týchto rastlín a húb. Musíme konštatovať, že takýto mechanizmus zavádza objektívne stanovenie množstva rastlín a húb obsahujúcich

omamné látky alebo psychotropné látky bez ohľadu na ich vývojové štádium a množstvo účinnej látky v nich obsiahnutých.

Tak isto ako vyššie, aj tu autorka textu ponúka čitateľovi prehľadnú tabuľku, v ktorej budú presne vymedzené minimálne hodnoty jednotlivých rastlín a húb (teda nepatrné množstvá) ako aj maximálne hodnoty, teda množstvá veľké, resp. mimoriadne veľké.

Rastlina alebo huba obsahujúca omamnú látku alebo psychotropnú látku	Nepatrné množstvo	Malé množstvo	Väčšie množstvo	Značné množstvo	Veľké množstvo
Rastliny rodu Cannabis okrem odrôd konopy siatej uvedených v osobitnom predpise	najviac 2 rastliny	5 rastlín	50 rastlín	200 rastlín	1 000 rastlín
Kokaínovník pravý (Erythroxylum coca)	najviac 1 rastlina	2,5 rastliny	25 rastlín	100 rastlín	500 rastlín
Huby s obsahom psilocybinu a psilocínu – plodnice	najviac 40 plodníc	100 plodníc	1 000 plodníc	4 000 plodníc	20 000 plodníc

Tabuľka č. 3. Zdroj: Vlastné spracovanie autorky

Aj v tomto prípade platí, že množstvo mimoriadne veľkého rozsahu je také množstvo rastlín a húb obsahujúcich omamnú alebo psychotropnú látku, ktoré je **väčšie ako veľké množstvo**, uvedené v poslednom stĺpci v tabuľke vyššie.

1.5

§ 135f

V § 135f TZ zákonodarca predostiera mechanizmus pre výpočet množstva omamných látok alebo psychotropných látok v prípade, ak je nakladané s viacerými druhmi takých látok.

Odsek prvý uvedeného ustanovenia znie nasledovne:

(1) V prípade viac ako jedného druhu omamnej látky alebo psychotropnej látky sa na účely určenia celkového množstva vypočíta percentuálny podiel množstva každej omamnej látky alebo psychotropnej látky z hornej hranice jej malého množstva určeného § 135d písm. a). Ak súčet takto určených percentuálnych podielov

- nepresiahne** hodnotu 100 %, považuje sa množstvo viacerých druhov omamných látok alebo psychotropných látok **za malé množstvo** podľa § 135d písm. a),
- presiahne** hodnotu 100 %, vypočíta sa percentuálny podiel množstva každej omamnej látky alebo psychotropnej látky **z hornej hranice jej väčšieho množstva** určeného podľa § 135d písm. b),
- nepresiahne** hodnotu 100 %, považuje sa množstvo viacerých druhov omamných látok alebo psychotropných látok **za väčšie množstvo** podľa § 135d písm. b),
- presiahne** hodnotu 100 %, vypočíta sa percentuálny podiel množstva každej omamnej látky alebo psychotropnej látky **z hornej hranice jej značného množstva** určeného podľa § 135d písm. c),
- nepresiahne** hodnotu 100 %, považuje sa množstvo viacerých druhov omamných látok alebo psychotropných látok **za značné množstvo** podľa § 135d písm. c),
- presiahne** hodnotu 100 %, vypočíta sa percentuálny podiel množstva každej omamnej látky alebo psychotropnej látky **z hornej hranice jej veľkého množstva** určeného podľa § 135d písm. d),
- nepresiahne** hodnotu 100 %, považuje sa množstvo viacerých druhov omamných látok alebo psychotropných látok **za veľké množstvo** podľa § 135d písm. d),

h) **presiahne** hodnotu 100%, považuje sa množstvo viacerých druhov omamných látok alebo psychotropných látok **za mimoriadne veľké množstvo** podľa § 135d písm. e).

(2) Na účely určenia celkového množstva viacerých druhov rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky podľa § 135e sa postupuje primerane podľa odseku 1.

(3) Pri kombinácii prechovávaní omamnej látky konope, živice z konopy alebo psychotropnej látky obsahujúcej akýkoľvek tetrahydrokanabinol, izomer alebo jeho stereochemický variant (THC) a pestovania rastlín rodu *Cannabis* (konopa) sa takéto konanie páchatel'a považuje ako celok za neoprávnené pestovanie rastlín obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky, ak množstvo rastlín určené podľa odseku 2 je väčšie ako množstvo omamných látok alebo psychotropných látok určené podľa odseku 1; inak sa takéto konanie páchatel'a ako celok považuje za neoprávnené prechovávanie omamných látok alebo psychotropných látok.

V danom prípade, pre lepšie uchopenie situácie, nadviažeme na vyššie uvedený **modelový príklad č. 1**, v rámci ktorého príslušníci Policajného zboru zaistili u páchatel'a 1,48 gramu pervitínu, čo sme si v zmysle § 135d TZ, klasifikovali ako väčšie množstvo. Uvedenú situáciu preto doplníme ešte o fakt, že páchatel'ovi boli okrem pervitínu zaistené aj štyri kusy marihuanových cigariet, v celkovej hmotnosti 2 gramy.

V uvedenom prípade je potrebné v prvom rade zohľadniť § 135c ods. 3 TZ, v zmysle ktorého, ak prechovávanie viacerých drog nepresahuje hodnotu nepatrného množstva, považuje sa za prechovávanie malého množstva drog. Zároveň je nutné uviesť, že postačuje, ak nepatrné množstvo presiahne aspoň jedna zo zaistených drog.

V nami nasimulovanom prípade teda platí, že zaistený pervitín presahuje hranicu nepatrného množstva, avšak zaistené štyri kusy marihuanových cigariet dosahujú hmotnosť 2 gramy, pričom platí, že hmotnosť nepatrného množstva pri konope je do 2 gramov, vrátane, teda hranica nepatrného množstva prekonaná nebola. V danom prípade by sa pri určovaní celkového množstva drogy malo postupovať v zmysle § 135f TZ, a to nasledovne:

- zaistený pervitín v množstve 1,48 g, pričom horná hranica jeho malého množstva je 1 gram, teda 1 gram predstavuje 100%, avšak zaisteného pervitínu bolo 1,48 gramu, čo v zmysle uvedeného predstavuje 148% z hornej hranice malého množstva,
- zaistené štyri kusy marihuanových cigariet o hmotnosti 2 gramy, pričom hornú hranicu malého množstva marihuany máme uvedenú v **tabuľke č. 2**, a je ňou 10 gramov. Teda tých 10 gramov predstavuje 100%, pričom zaistené 2 gramy predstavujú 20% z hornej hranice tohto malého množstva.

V zmysle predmetného § 135f ods. 1 TZ sa následne takto získané percentuálne podiely spočítajú, v našom modelovom prípade 148% pervitín + 20% marihuana. Nakoľko sme presiahli hranicu 100%, teda v zmysle § 135f ods. 1 písm. b), musíme takýto istý výpočet urobiť z hornej hranice väčšieho množstva.

Horná hranica väčšieho množstva pri pervitíne je 50 g, v nami nasimulovanom prípade bolo zaistených 1,48 gramu, čo tvorí 2,96%, a to na základe nasledovného výpočtu: 1,48 gramu zaisteného pervitínu je potrebné vydeliť hornou hranicou väčšieho množstva, teda 50 gramami a následne vynásobiť stami, aby sme získali percentuálny podiel.

Horná hranica väčšieho množstva pri marihuane je 500 gramov v zmysle nami uvedenej tabuľky č. 2. Zaistené množstvo 2 gramy predstavuje 0,4 na podklade nasledovného výpočtu: 2 gramy vydelíme päťstom a aby sme získali percentuálny podiel vynásobíme stami.

V zmysle § 135f ods. 1 TZ sa takto získané percentuálne podiely opäť sčítajú, 2,96% pervitín + 0,4% marihuana a keďže tieto sčítané hodnoty nepresiahli hodnotu 100%, budú sa zaistené drogy v súhrne posudzovať ako **drogy vo väčšom množstve** a právna kvalifikácia bude § 171 ods. 2 (prechovávanie inej omamnej látky alebo psychotropnej látky ako konope), ods. 4 vo väčšom rozsahu, s hroziacim trestom odňatia slobody od jedného do šiestich rokov.

Tretí odsek predmetného ustanovenia odkazuje na §§ 171 a 172 TZ, v rámci ktorých vylučuje ich súbeh, čím zabraňuje dvojitému potrestaniu páchatel'ov týchto dvoch trestných činov v prípade, ak páchatel' má časť úrody zatiaľ ako rastliny v zemi a časť už má, napríklad vo výrobnom procese sušenia alebo inak pripravenú na spracovanie. V takomto prípade sa bude daný skutok páchatel'a vždy posudzovať ako samostatný trestný čin, a to buď podľa § 171 TZ v prípade, ak bol spáchaný vo vzťahu k omamným alebo psychotropným látkam vo väčšom množstve. A podľa

§ 172 TZ v prípade, ak bol skutok spáchaný vo väčšom množstve, avšak vo vzťahu k rastlinám a hubám obsahujúcim omamné látky alebo psychotropné látky.

2.

§ 171 TZ

Neoprávnené prechovávanie omamnej látky a psychotropnej látky

(1) Kto neoprávnené prechováva omamnú látku **konope, živice z konopy alebo psychotropnú látku obsahujúcu akýkoľvek tetrahydrokanabinol, izomer alebo jeho stereochemický variant (THC)** v **nepatrnom množstve**, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

(2) Kto neoprávnené prechováva inú omamnú látku alebo psychotropnú látku ako uvedenú v odseku 1 v nepatrnom množstve, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(3) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 v malom množstve.

(4) Odňatím slobody na jeden rok až šesť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) hoci bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatichštyroch mesiacoch právoplatne odsúdený, alebo
- b) vo väčšom množstve.

Presnú definíciu, čo sa považuje za prechovávanie omamnej a psychotropnej látky sme čitateľovi uviedli v predchádzajúcej kapitole. Tu je potrebné zdôrazniť, že základným pravidlom v súvislosti s prechovávaním drog je ich držba, a to **najviac vo väčšom množstve**. Teda, ak u osoby bude zaistené množstvo drogy, ktoré neprekročí túto hranicu väčšieho množstva, budeme vychádzať z domnienky, že ide o prechovávanie drog a skutok právne kvalifikujeme ako trestný čin podľa tohto paragrafu. Jediná výnimka bude existovať v tom prípade, ak bude dokazovaním preukázané, že účelom držby drog nebolo ich prechovávanie, ale ďalšia distribúcia alebo dosahovanie majetkového zisku. Skrátka, zákonodarca nastavil drogovú politiku uvedeného paragrafového znenia 171 tak, že trestne zodpovedný zaň bude páchatel', ktorý v prípade, že prechováva drogu do väčšieho množstva, resp. vrátane tohto množstva, **bude trestne stíhaný za prechovávanie**. Na druhej strane, v prípade preukázania distribúcie drog či iného obchodovania s nimi za účelom majetkového prospechu, páchatel' bude trestne zodpovedný v zmysle § 173 TZ. Teda, ak bude preukázané, že drogy boli alebo mali byť predmetom dílerstva, daný skutok bude právne kvalifikovaný ako trestný čin podľa § 173 TZ, a konanie páchatela bude posúdené ako obchodovanie s drogami. Uvedené platí aj v prípade, ak páchatel' bude mať časť drogy pre svoju vlastnú osobnú potrebu a časť drogy bude mať určenú na predaj iným osobám. Celé takéto konanie bude považované za obchodovanie s drogami.

3.

§ 172 TZ

Neoprávnené pestovanie rastlín a húb obsahujúcich omamnú látku alebo psychotropnú látku

(1) Kto neoprávnené pestuje rastliny rodu *Cannabis* (konopa) v nepatrnom množstve za účelom osobnej spotreby a bez toho, aby boli čo i len sčasti určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu, potrestá sa odňatím slobody až na šesť mesiacov.

(2) Kto neoprávnené pestuje iné rastliny alebo huby obsahujúce omamné látky alebo psychotropné látky ako uvedené v odseku 1 v nepatrnom množstve za účelom osobnej spotreby

a bez toho, aby boli čo i len sčasti určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

(3) Odňatím slobody až na dva roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 v malom množstve.

(4) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov, alebo
- b) vo väčšom množstve.

(5) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a už bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch právoplatne odsúdený,
- b) pre chránenú osobu alebo pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov vo väčšom množstve,
- c) pre osobu, ktorá sa lieči z drogovej závislosti, alebo
- d) v značnom množstve.

(6) Odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov v značnom množstve, alebo
- b) vo veľkom množstve.

(7) Odňatím slobody na päť rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť,
- b) pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov vo veľkom množstve, alebo
- c) v mimoriadne veľkom množstve.

Zákonodarca zaviedol osobitnú skutkovú podstatu trestného činu súvisiacu s pestovaním rastlín z rodu Cannabis, iných rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky za účelom osobnej spotreby bez toho, aby boli čo i len sčasti určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu. Je preto potrebné uviesť, že akékoľvek obchodovanie s vyššie uvedenými rastlinami alebo hubami obsahujúcimi omamné látky alebo psychotropné látky je považované za obchodovanie s omamnými alebo psychotropnými látkami ako takými, teda trestné bude v zmysle § 173 TZ.

Ide o akési špecifické postavenie, ktoré má predmetná skutková podstata, pretože zákonodarca na jednej strane zafinoval samostatnú skutkovú podstatu trestného činu neoprávneného pestovania rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky, avšak obchodovanie s takýmito rastlinami alebo hubami bude klasifikované v zmysle § 173 TZ.

4.

§ 173 TZ

Neoprávnená výroba a obchodovanie s omamnou látkou a psychotropnou látkou

(1) Kto neoprávnene vyrobí omamnú látku alebo psychotropnú látku alebo neoprávnene obchoduje s omamnou látkou alebo psychotropnou látkou v nepatrnom množstve, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov v malom množstve alebo prostredníctvom takéhoto dieťaťa, alebo
- b) vo väčšom množstve.

(3) Odňatím slobody na sedem rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) závažnejším spôsobom konania,
- b) pre chránenú osobu alebo pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov vo väčšom množstve,
- c) a už bol za taký čin právoplatne odsúdený,
- d) pre osobu, ktorá sa lieči z drogovej závislosti, alebo
- e) v značnom množstve.

(4) Odňatím slobody na osem rokov až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť,
- b) pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov v značnom množstve, alebo
- c) vo veľkom množstve.

(5) Odňatím slobody na desať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb,
- b) pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov vo veľkom množstve,
- c) ako člen nebezpečného zoskupenia, alebo
- d) v mimoriadne veľkom množstve.

Predmetné ustanovenie upravuje závažnejšie formy drogovej trestnej činnosti spojené s dílerstvom drog, spočívajúce v neoprávnenej výrobe a obchodovaní s omamnými alebo psychotropnými látkami. V danom ustanovení ide o formy trestnej činnosti, ktoré smerujú k distribúcii omamných látok alebo psychotropných látok a tieto sú postihované prísnyimi trestnoprávnymi sankciami. Taktiež je možné všimnúť si, že v prípade, ak páchatel' neoprávnene vyrobí alebo obchoduje s omamnou látkou, či psychotropnou látkou hrozia mu rôzne druhy trestov, a to podľa množstva zaistenej drogy:

- v **nepatnom množstve** hrozí mu trest odňatia slobody **od jedného do piatich rokov**,
- vo **väčšom množstve**, hrozí mu trest odňatia slobody **od jedného do desiatich rokov**,
- v **značnom množstve**, hrozí trest odňatia slobody **od siedmich do pätnásť rokov**,
- vo **veľkom množstve**, hrozí trest odňatia slobody **od ôsmich do dvadsiatich rokov**,
- v mimoriadne veľkom rozsahu, hrozí trest odňatia slobody **od desiatich do dvadsiatich piatich rokoch**.

5.

§ 173a TZ

Neoprávnene prechovávanie, výroba a obchodovanie s drogovým prekurzorom a predmetom určeným na výrobu omamnej látky, psychotropnej látky alebo drogového prekurzora

(1) Kto neoprávnene prechováva drogový prekurzor alebo predmet určený na výrobu omamnej látky, psychotropnej látky alebo drogového prekurzora, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) to neoprávnene vyrobí drogový prekurzor alebo predmet určený na výrobu omamnej látky, psychotropnej látky alebo drogového prekurzora alebo s nimi neoprávnene obchoduje, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

(3) Odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 2

- a) závažnejším spôsobom konania,
- b) pre osobu, ktorá sa lieči z drogovej závislosti,
- c) pre chránenú osobu, alebo
- d) a získa ním pre seba alebo iného väčší prospech.

(4) *Odníatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 2*

- a) *a už bol za taký čin právoplatne odsúdený,*
- b) *pre dieťa mladšie ako pätnásť rokov alebo prostredníctvom takéhoto dieťaťa, alebo*
- c) *a získa ním pre seba alebo iného značný prospech.*

(5) *Odníatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 2*

- a) *a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť, alebo*
- b) *a získa ním pre seba alebo iného prospech veľkého rozsahu.*

(6) *Odníatím slobody na sedem rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 2*

- a) *a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb, alebo*
- b) *ako člen nebezpečného zoskupenia.*

Predmetné, novo doplnené ustanovenie, upravuje neoprávnené nakladanie s drogovými prekurzormi a predmetmi určenými na výrobu omamných látok, psychotropných látok alebo drogových prekurzorov. Tu je potrebné uvedomiť si inakosť daného ustanovenia, pretože berie do úvahy skutočnosť, že drogové prekurzory, ale aj predmety určené na výrobu omamných látok alebo psychotropných látok sú len akýmsi medzistupňom na získanie finálneho produktu, čo je zohľadnené aj v nižších trestných sadzbách v rámci daného ustanovenia.

Prvý odsek predmetného ustanovenia trestnoprávne postihuje páchatela, ktorý prechováva drogový prekurzor alebo predmet určený na výrobu omamných látok, psychotropných látok alebo drogových prekurzorov. Na rozdiel od druhého odseku, v rámci ktorého zákonodarca trestnoprávne postihuje páchatela, ktorý neoprávnené vyrobí alebo obchoduje s drogovým prekurzorom alebo predmetmi určenými na výrobu omamnej látky, psychotropnej látky, resp. drogových prekurzorov.

V neposlednom rade je potrebné uviesť, že pri danom trestnom čine sa jeho závažnosť, ktorá je ustanovená v odsekoch tri, štyri a päť, neurčuje primárne množstvom drogových prekurzorov, ako by sme si mohli myslieť, ale vyvodzuje sa zo získaného prospechu pre seba alebo pre inú osobu. ■

RESUMÉ

Drogová politika na Slovensku po novele č. 40/2024 Z. z.

V zmysle vyššie uvedeného môžeme jednoznačne konštatovať, že mechanizmus nastavený novelou Trestného zákona č. 40/2024 Z. z. v oblasti drogovej politiky na Slovensku predstavuje objektívne stanovenie množstva tak omamných alebo psychotropných látok ako aj množstva rastlín a húb obsahujúcich omamné alebo psychotropné látky.

Sme presvedčení, že predmetnou novelou rovnako ako v iných vyspelých krajinách, na odsúdenie páchatela drogovej trestnej činnosti bude potrebné poznať presné množstvo zaistenej drogy aj s množstvom jej účinnej látky v zmysle prílohy č. 1 k Trestnému zákonu.

Záverom teda konštatujeme, že sme preukázali naplnenie nosnej tézy uvedenej v úvode, a síce, že drogová politika na Slovensku po prijatí novely Trestného zákona č. 40/2024 Z. z., je na lepšej úrovni, ako tomu bolo doposiaľ. Uvedené do istej miery vyjadruje aj samotný predseda Slovenskej advokátskej komory, Martin Puchalla, ktorý tvrdí: „Spolu s väčšinou odborníkov na trestné právo sme takmer dvadsať rokov konzistentne upozorňovali, že trestná politika SR je nastavená neprímerane prísne a je potrebné ju vhodne zosúladiť s trestnými sadzbami obvyklými v členských štátoch EÚ. Doterajšie drakonické trestné sadzby viedli k mnohým anomáliám a v minulosti mohli byť zdrojom korupcie a opakovaného zneužívania moci.“⁶

6 Online dostupné na:
https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/link/-display/2301984/_event
(navštívené dňa 11. 9. 2024)

SUMMARY

Drug policy in Slovakia after amendment no. 40/2024 Coll.

We believe that, in terms of the above, we can unequivocally state that the mechanism set up by the amendment to the Criminal Code no. 40/2024 Coll. in the field of drug policy in Slovakia, it represents an objective determination of the amount of narcotic or psychotropic substances as well as the amount of plants and mushrooms containing narcotic or psychotropic substances.

We are convinced that with the amendment in question, as in other developed countries, in order to convict the perpetrator of a drug crime, it will be necessary to know the exact amount of the seized drug and the amount of its active substance, in accordance with Annex no. 1 to the Criminal Code.

In conclusion, we conclude that we have demonstrated the fulfillment of the supporting thesis stated in the introduction, namely that the drug policy in Slovakia after the adoption of the amendment to the Criminal Code no. 40/2024 Z. z., is at a better level than it was until now. To a certain extent, the President of the Slovak Bar Association, Martin Puchalla, also expresses the above, who claims: *“Together with the majority of experts in criminal law, we have been consistently pointing out for almost twenty years that the criminal policy of the Slovak Republic is set to be disproportionately strict and it is necessary to harmonize it appropriately with criminal penalties usual in EU member states. The previous draconian penalty rates have led to many anomalies and in the past could have been a source of corruption and repeated abuse of power.”*

ZUSAMMENFASSUNG

Drogenpolitik in der Slowakei nach der Novelle Nr. 40/2024 der Gesetzsammlung

Im Sinne des vorbezeichneten Titels kann eindeutig festgestellt werden, dass das mit der Novelle des Strafgesetzes Nr. 40/2024 der Gesetzsammlung im Bereich der Drogenpolitik in der Slowakei eingestellte Mechanismus eine objektiv festgehaltene Menge von Suchgiften oder psychotropen Stoffen sowie die Menge von Pflanzen oder Pilzen, die Suchtgifte oder psychotrope Stoffe enthalten, darstellt.

Wir sind überzeugt, dass es durch die bezeichnete Novelle genauso wie in anderen entwickelten Ländern erforderlich wird, bei der Verurteilung des Täters, der Drogenkriminalität begangen hat, die genaue Menge der sichergestellten Droge sowie den darin enthaltenen Wirkstoffgehalt im Sinne der Anlage Nr. 1 zum Strafgesetz, zu kennen.

Zum Schluss wird festgestellt, dass wir die Erfüllung der in der Einleitung angeführten Tragthese nachgewiesen haben, und zwar, dass die Drogenpolitik in der Slowakei nach der Annahme der Novelle des Strafgesetzes Nr. 40/2024 der Gesetzsammlung sich auf einem besseren Niveau als vorher, befindet. Das vorangeführte wird in gewissem Maß vom Vorsitzenden der Slowakischen Rechtsanwaltskammer, Martin Puchalla, selbst geäußert, der behauptet: *„Mit Mehrheit der Fachleute vom Bereich des Strafrechtes haben wir fast zwanzig Jahre lang konsistent darauf verwiesen, dass die Strafpolitik der Slowakischen Republik unangemessen streng eingestellt ist und dass es erforderlich ist, diese entsprechend den Strafsätzen, die in den Mitgliedsstaaten der EU gewöhnlich sind, in Einklang zu bringen. Bisherige drakonische Strafsätze haben zu vielen Anomalien geführt und sie konnten in der Vergangenheit die Quelle für Korruption und wiederholten Machtmissbrauch sein.“*

Určovanie výšky náhrady za stratu času advokáta

1. časť

doc. PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD.

Otázka náhrady za stratu času patrí pravdepodobne medzi bežné záležitosti každého advokáta pri výkone advokátskeho povolania. Je už tradične ustálené, že na túto náhradu má advokát nárok vzhľadom na stratu príležitostí na prácu na právnych kauzách alebo na získavanie nových klientov v dôsledku času stráveného cestovaním, ktoré samo osebe nie je považované za priamu prácu na právnom prípade s nárokom na odmenu za ňu. Autor článku sa zaoberá spôsobmi určovania výšky tejto náhrady, pričom poukazuje na to, že v praxi čoraz častejšie dochádza k spájaniu času stráveného cestou do miesta úkonu právnej služby s časom stráveným cestou z tohto miesta, čo má v mnohých prípadoch za následok priznanie náhrady za stratu času v nižšom rozsahu, ako pri vyčíslení tejto náhrady samostatne za obe cesty. Autor článku predkladá analýzu existujúcej právnej úpravy a poskytuje podrobné argumenty pre posúdenie správnosti oboch vyššie uvedených spôsobov určovania výšky náhrady za stratu času advokáta.

Úvod

Náhrada za stratu času je inštitút aplikovaný v našom právnom systéme vo viacerých kontextoch a vo vzťahu k niekoľkým kategóriám osôb. Jedným z najtypickejších priestorov jeho využívania v praxi je výkon advokátskeho povolania. Právny základ náhrady za stratu času advokáta je obsiahnutý v § 24 ods. 2 zákona č. 586/2003 o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o advokácii“), podľa ktorého má advokát popri nároku na odmenu aj nárok na náhradu hotových výdavkov a na náhradu za stratu času. Zákon o advokácii stratu času advokáta nevymedzuje legálnou definíciou a ani ju bližšie nešpecifikuje. Tento pojem môže evokovať pomerne široký rozsah v zmysle úbytku či premeškania času, ktorý má byť nahradený, bez ohľadu na dôvod či príčinu daného zmenšenia času advokáta. Daný pojem však nemá takýto extenzívny záber. Podľa § 83 Zákona o advokácii podrobne o podmienkach na určenie vyššie uvedených náhrad ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Týmto predpisom je vyhláška č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „Vyhláška“), ktorá v § 17 ods. 1 určuje, že pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo

Doc. PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD.,
absolvent Právnickej fakulty Univerzity Mateja
Bela v Banskej Bystrici (2004). Je advokát

a aktuálne pôsobí ako
vysokoškolský učiteľ
na Fakulte politických
vied a medzinárodných
vzťahov Univerzity
Mateja Bela v Banskej
Bystrici.

výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu. Týmto ustanovením je vymedzený dôvod, pri ktorom vzniká advokátovi nárok na náhradu za stratu času. Je ním výlučne iba cestovanie advokáta z miesta sídla advokáta do miesta vykonania úkonu právnej služby a späť. Iné dôvody úbytku času na strane advokáta sú ponechané bokom (napr. po dobu šiestich mesiacov od účinnosti Vyhlášky existovala možnosť priznávať túto náhradu v dôsledku meškania pojednávania súdu alebo iného orgánu z dôvodov, ktoré nie sú na strane advokáta alebo jeho klienta).¹

Hoci o nárokoch advokátov na náhradu za stratu času rozhodujú súdy a iné štátne orgány pomerne často, aplikačná prax i judikatúra zaznamenali len nemnoho prípadov, kedy došlo k hlbšej analýze a skúmaniu obsahu a významu právnej úpravy tejto náhrady. K týmto prípadom možno zaradiť otázku priznania náhrady za stratu času advokátovi so sídlom v inom meste, ako je mesto s miestom vykonania úkonu právnej služby alebo otázku priznania náhrady za stratu času, ktorý bol strávený cestovaním advokátskeho koncipienta ako zamestnanca advokáta nárokujúceho si túto náhradu. V prvom prípade šlo o to, že „postup súdu smerujúci k tomu, že z nákladov na právne zastúpenie dochádza k vylúčeniu náhrad cestovného a náhrad za stratu času (v tomto prípade uplatňovaných v súvislosti s účasťou na pojednávaniach súdu) len preto, že sídlo advokátskej kancelárie sa nenachádza v obvode (okrese) sídla konajúceho súdu alebo bydliska účastníka konania, nezodpovedá sledovanému cieľu, tak ako to má na mysli § 142 až § 150 O. s. p.“² Obdobne rozhodol aj Ústavný súd Slovenskej republiky keď vyslovil právny názor, že „v tom, že sťažovateľ si zvolil advokáta z vedľajšieho okresného mesta, nemožno identifikovať to, že by pri tomto rozhodnutí konal neúčelne alebo nehospodárne...“³ čo znamená, že nárok na náhradu za stratu času má aj advokát so sídlom v inom meste, ako je miesto sídla okresného súdu, na ktorom sa koná.⁴ V druhom prípade šlo o otázku, či náhrada za stratu času patrí výlučne za čas strávený cestovaním advokáta alebo sa táto náhrada vzťahuje aj na čas cestovania advokátskeho koncipienta. Túto otázku riešili všeobecné súdy nejednotne. Ústavný súd Slovenskej republiky k nej vyslovil právny názor, ktorý sa napokon jednotne presadil, že „zmyslom inštitútu náhrady za stratu času je advokátovi kompenzovať čas strávený cestovaním, ktorý by za iných okolností mohol využiť riadnym poskytovaním právnych služieb. Jej účelom je rovnako aj kompenzácia straty času počas trvania cesty do iného miesta a späť, v ktorom sa má konkrétny úkon právnej služby vykonať. Uvedené tak predstavuje náhradu za zameškaný časový úsek, počas ktorého by inak mohol advokát alebo jeho koncipient v mieste sídla výkonu advokátskej činnosti vykonávať za odmenu iné úkony právnych služieb.“⁵ V tomto článku bude uvažované iba o strate času advokáta, ale vzhľadom na citované súdne rozhodnutie treba konštatovať, že spôsoby určovania výšky náhrady za čas strávený cestovaním advokáta a jeho koncipienta sa navzájom nijako neodlišujú. A teda všetko, čo bude nižšie uvedené vo vzťahu k náhrade za stratu času advokáta, platí aj pre náhradu za čas strávený cestovaním advokátskeho koncipienta.

Predmetom tohto článku však nie sú vyššie uvedené otázky a ani širšie súvislosti inštitútu náhrady za stratu času advokáta, ale výlučne kvantifikovanie rozsahu náhrady za stratu času advokáta, inými slovami spôsob výpočtu výšky tejto náhrady. So zreteľom na vyššie uvedené znenie § 17 ods. 1 Vyhlášky, ktoré tvorí právny rámec určenia výšky náhrady za stratu času, sa na prvý pohľad javí, že ide o jednoduchú záležitosť. Aplikačná prax súdov a iných štátnych orgánov rozhodujúcich o náhrade za stratu času advokátov (napr. orgánov činných v trestnom konaní) sa však rozchádza. Prevažujúca prax advokátov vyčísľujúcich túto náhradu je pravdepodobne taká, že vychádza z toho, že cestovanie advokáta do miesta vykonania úkonu právnej služby konštituuje prvú cestu s jedným začiatkom trvania danej cesty a cestovanie advokáta z miesta vykonania úkonu právnej služby do jeho sídla tvorí druhú cestu s novým začiatkom trvania danej cesty späť. Pri rozhodovaní o uplatnených nárokoch advokátov na náhradu za stratu času súdy a iné príslušné orgány uvedený prístup advokátov buď akceptujú alebo sa od neho odkláňajú, a to tak, že čas strávený cestovaním do miesta úkonu právnej služby a z tohto miesta spočítavajú do jednej cesty s jedným časovým začiatkom, čo môže mať v závislosti od dĺžky trvania cestovania advokáta za následok korekciu rozsahu advokátom uplatnenej náhrady za stratu jeho času, a to ako bude vysvetlené nižšie, vždy v jeho neprospech.

V odbornej literatúre, či už knižnej alebo časopiseckej, niet žiadneho diela venovaného úvahám o spôsobe určenia výšky náhrady za stratu času advokáta. K tejto téme sa nenachádzajú

1 K tomu pozri bližšie znenie § 17 ods. 3 Vyhlášky a dôvodová správa k vyhláške č. 279/2005 Z. z., ktorou bol § 17 ods. 3 zrušený s účinnosťou od 1. 7. 2005 s odôvodnením, že prenesenie zodpovednosti za meškание súdov a iných orgánov na klientov v podobe ich povinnosti platiť advokátom náhradu za stratu času je v rozpore s dobrými mravmi a predstavuje to nenáležitú výhodu pre advokátov.

2 Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 21/2009 z 9. 11. 2010; tiež pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 7/2008 z 3. 2. 2010.

3 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 225/2023-23 z 15. 6. 2023, s. 3.

4 Ústavný súd Slovenskej republiky ďalej na tom istom mieste doplnil, že opačný prístup by znižoval mobilitu na trhu právnych služieb na okruh pár desiatok kilometrov od miest sídel okresných súdov, čo by bol nesprávny výklad § 251 CSP vo vzťahu k odôvodnenosti a účelnosti vynaloženia výdavkov vzniknutých v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Obdobne rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky aj vo svojom skoršom náleze sp. zn. I. ÚS 41/2021-62 z 19. 5. 2021.

5 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 60/2023-26 z 11. 5. 2023, s. 5.

6 MIČINSKÝ, L., ŠTRPKA, P.: Zákon o advokácii. Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer, 2022 a OLEJ, J., KEREC-

MAN, P., KALATA, P. a kol.:
Zákon o advokácii. Komentár.
Bratislava : C. H. Beck, 2013.

7 FIAČAN, I., KEREČMAN, P., BARICOVÁ, J., HELLENBART, V., SEDLAČKO, F. a kol.: Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2015.

8 Môže dôjsť aj k situácii neuskutočnenia úkonu právnej služby, napr. z dôvodu zrušenia pojednávania na súde pre náhlu chorobu sudcu či z dôvodu neuskutočnenia výsluchu svedka v prípravnom konaní pre jeho neprítomnosť na výsluchu z dôvodu neospravedlneného a vopred neavizovaného nedostavenia sa naň.

žiadne bližšie informácie ani v obsahových komentároch k Zákonu o advokácii⁶ a ani v komentári k Vyhláške.⁷ Nami skúmaná otázka nebola podľa vyhľadávачa na webovom sídle Slovenskej advokátskej komory námetom ani jedného príspevku v „stavovskom časopise“ Bulletin slovenskej advokácie.

Cieľom tohto článku je vyplniť existujúcu medzeru v domácej spisbe na túto tému a predložiť analýzu normatívneho obsahu § 17 ods. 1 Vyhlášky. Z uvedeného dôvodu tento článok skúma vyššie naznačené dva interpretačné a aplikačné prístupy k § 17 ods. 1 Vyhlášky a vymedzuje argumenty pre posúdenie, ktorý z nich je správnejší.

Aktuálna právna úprava náhrady za stratu času advokáta

S prihliadnutím na vymedzenie inštitútu náhrady za stratu času advokáta v slovenskom právnom poriadku je jediným východiskom akýchkoľvek úvah na túto tému výlučne len vyššie citovaný § 17 ods. 1 Vyhlášky. Zopakujeme, že podľa neho patrí advokátovi za čas cestovania do miesta úkonu právnej služby, ktoré nie je sídlom advokáta, a z neho, náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

Z logiky veci je zrejmé, že ide o situácie, kedy advokát cestuje z miesta svojho sídla, t. j. zo sídla svojej advokátskej kancelárie (ďalej aj len „miesto A“), do miesta vykonania úkonu právnej služby, ktoré nie je sídlom advokáta (ďalej aj len „miesto B“), za účelom vykonania príslušného úkonu právnej služby a následne – spravidla po vykonaní úkonu právnej služby⁸ – cestuje späť (teda z miesta B do miesta A). Z uvedeného nepochybne vyplýva, že prvá cesta začne v nejakú konkrétnu hodinu a minútu konkrétno dňa, mesiaca a roka a trvá určitý čas. Koniec predmetnej cesty, čo sa trvania týka, nastane v okamihu dorazenia advokáta do miesta vykonania úkonu právnej služby, čo sa môže stať v závislosti od vzdialenosti medzi miestom A a miestom B buď v rámci jednej polhodiny alebo po jej uplynutí, resp. po uplynutí viacerých polhodín.

V každom prípade platí, že výška náhrady za stratu času advokáta závisí od dvoch premenných:

- a) od výšky jednej šesťdesiatiny výpočtového základu, t. j. v zmysle § 1 ods. 3 Vyhlášky od výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ako je rok uskutočnenia cesty, za ktorú sa uplatňuje nárok na náhradu za stratu času,
- b) od dĺžky (množstva, rozsahu, trvania) času stráveného advokátom na ceste z miesta A do miesta B a späť, ktorý čas sa podľa § 17 ods. 1 Vyhlášky počíta v začatých polhodinách.

Prvou premennou sa v ďalšom texte tohto článku nebudeme zaoberať, keďže neprináša žiadne výkladové a ani aplikačné problémy. Určenie výšky jednej šesťdesiatiny výpočtového základu je v zásade jednoduchá matematická operácia, ktorá závisí výlučne od sumy priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky, ktorú pravidelne zisťuje a zverejňuje Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Druhá premenná a jej určovanie predstavuje ústredný bod tohto článku. Ako bolo naznačené v úvode, v tejto záležitosti existujú dva prístupy. Prvý prístup vychádza zo samostatného počítania času jednak pre cestu z miesta A do miesta B s určením počtu polhodín trvania tejto cesty a jednak pre spätnú cestu z miesta B do miesta A s osobitným určením počtu polhodín trvania tejto spätnocestnej cesty. Tento prístup pracuje s dvoma cestami a dvoma časovými úsekmi strávenými počas nich, ktorých samostatné trvania v polhodinách pre cestu tam a pre cestu späť sa spočítajú do jednej náhrady, prípadne budú vyčíslené osobitne pre každú z ciest zvlášť. Druhý prístup je založený na spočítaní času trvania cesty z miesta A do miesta B s časom trvania spätnocestnej cesty z miesta B do miesta A do jedného časového úseku a následným stanovením spoločného počtu polhodín trvania tejto spoločnej cesty tam a späť.

Oba prístupy možno ozrejmiť na modelových cestách pri rôznych trvaniach. Pre jednoduchšie uvažovanie majme za to, že cesta smerom tam a cesta smerom späť trvajú zhodný

čas. V prípade, že cesta medzi miestom A a miestom B trvá presne polhodinu alebo presne nejaký počet polhodín alebo časový úsek končiaci v druhej štvrthodine príslušnej poslednej polhodiny cesty (napr. v prípade, ak cesta trvá dlhšie ako jednu polhodinu), je kvantifikovanie náhrady za stratu času rovnaké pri oboch prístupoch.

Avšak v prípade, že cesta medzi miestom A a miestom B trvá časový úsek končiaci v prvej polovici prvej alebo príslušnej poslednej polhodiny (napr., ak cesta trvá 1 až 15 minút, resp. 31 až 45 minút, 61 až 75 minút, atď.), je kvantifikovanie náhrady za stratu času pri vyššie uvedených dvoch prístupoch odlišné. Dôvodom je skutočnosť, že ak cesty jedným smerom majú trvanie v rámci uvedených časových intervalov, potom pri ich sčítaní do jedného spoločného časového úseku v rámci druhého prístupu dochádza k „strate“ jednej polhodiny pri porovnaní s prvým prístupom. Deje sa to preto, že dve štvrt hodiny alebo intervaly kratšie ako štvrt hodiny sú v súčte vždy najviac iba jednou polhodinou. Výsledkom je, že pri druhom prístupe je počet polhodín vždy nižší o jednu polhodinu pri vyúčtovaní náhrady za stratu času za cestovanie vo vzťahu k jednému konkrétnemu úkonu právnej služby.

Existujúca judikatúra vo veci určovania výšky náhrady za stratu času advokáta

Z advokátskej praxe autora a iných aj služobne podstatne starších advokátov, ktorých autor pozná, vyplýva, že počas dlhého obdobia existencie § 17 ods. 1 Vyhlášky v našom právnom poriadku dochádzalo pri rozhodovaní o náhrade za stratu času advokátov v podstate konzistentne k aplikácii prvého prístupu, t. j. k samostatnému počítaniu polhodín pri ceste do miesta realizácie úkonu právnej služby a z tohto miesta späť do sídla advokáta. Takto postupovali nielen súdy, ale aj iné štátne orgány, a to nielen vo veciach civilných, ale aj trestných pri rozhodovaní o trovách povinnej obhajoby.

Situácia sa však zmenila a podľa poznatkov autora najmä súdy rozhodujú v skúmanej otázke nielen podľa prvého prístupu založeného na oddelených cestách tam a späť, ale čoraz častejšie aj podľa druhého prístupu so spojením cesty tam a cesty späť do jednej cesty. Asi je nemožné identifikovať prvé rozhodnutie nejakého štátneho orgánu, kedy došlo k použitiu tohto druhého prístupu pri kvantifikovaní náhrady za stratu času advokáta. Pre pochopenie podstaty vecí to vlastne ani nie je potrebné či účelné. Významnejším faktom je, že touto otázkou sa zaoberal už aj Ústavný súd Slovenskej republiky. Právnu logiku a východiská tohto druhého prístupu priblížime práve na prípade, ktorého riešenie nadobudlo ústavnoprávny rozmer.

Šlo o konanie začaté (v januári 2013) na návrh advokáta, ktorý vo svojej sťažnosti⁹ podanej na Ústavný súd Slovenskej republiky okrem iného poukázal „na nezákonné upravenie výšky náhrady za stratu času porušovateľa a to s poukazom na jej odôvodnenie „keďže strata času deklarovaná advokátom sa javí súdu ako neprimeraná (cesta z P. do Ž. a späť v rozsahu dvoch hodín, teda 4 polhodín a cesta z P. do T. v rozsahu troch hodín, teda 6 polhodín)“, pričom súd má za to, že „čas, ktorý možno objektívne očakávať pri ceste z P. do Ž. a späť sú 3 polhodiny a pri ceste z P. do T. a späť sú 4 polhodiny.“¹⁰ Konajúci okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia z hľadiska predmetu nášho záujmu uviedol, že „Cestu z P. do Ž. možno vykonať celkovo za tri polhodiny, ako to pripúšťa aj samotný advokát, keď uvádza, že z P. do Ž. mu cesta trvá cca 40–45 min. celkovo je to teda 80–90 min., t. j. 3 začaté polhodiny. Treba tu podotknúť, že v tomto prípade nejde o dve samostatné cesty ako tvrdí advokát, ale len o jednu cestu pozostávajúcu z cesty z miesta sídla advokáta na miesto výkonu úkonu a z cesty späť do miesta sídla advokáta.“¹¹ ako aj to, že „strata času deklarovaná advokátom sa súdu javí ako neprimeraná (cesta z P. do Ž. a späť v rozsahu 2 hodín, teda 4 polhodín a cesta z P. do T. v rozsahu 3 hodín, teda 6 polhodín). Súd má za to, že čas, ktorý možno objektívne očakávať pri ceste z P. do Ž. a späť sú 3 polhodiny a pri ceste z P. do T. a späť sú 4 polhodiny.“¹²

Argumentácia sťažujúceho sa advokáta bola založená na vyššie nami opisovanom prvom interpretačnom a aplikáčnom prístupe. Daný advokát tvrdil, že ide o „zjavnú svojvôľu pri výklade termínu – polhodiny straty času advokáta strávené na ceste mimo sídla advokáta ako polhodiny skončené, i keď vyhláška jasne a zreteľne hovorí o začatých polhodinách.“¹³ Ďalej

9 Šlo o sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1 T/113/2011 z 26. 11. 2012 o trovách trestného konania (resp. o odmene ex offio obhajcu).

10 Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 311/2013-7 z 30. 5. 2013, s. 4.

11 Tamtiež s. 9.

12 Tamtiež s. 11.

13 Tamtiež s. 4 a 12.

14 Tamtiež s. 13.

doplnil, že konajúci súd „v rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. nepriznal advokátom predloženú náhradu za stratu času, nakoľko tento cestu zo sídla advokátskej kancelárie do miesta vykonania úkonu a späť spočítal akoby táto cesta podľa tohto mala byť vykonaná bez prerušenia. S týmto však nemožno v žiadnom prípade súhlasiť, nakoľko advokát strávil na ceste zo sídla advokátskej kancelárie do miesta vykonania úkonu časový úsek podľa predloženej žiadosti, tento časový úsek bol prerušený vykonaním úkonu a až následne začal nový časový úsek – samostatný a teda aj samostatne vyčíslovaný.“¹⁴ Sumarizujú predmetnú argumentáciu sťažovateľa možno uviesť, že sťažnosť bola v tomto smere podaná z dvoch dôvodov:

- a) že konajúci súd priznával náhradu za stratu času za skončené polhodiny cesty,
- b) že konajúci súd spočítal čas trvania cesty do miesta realizácie úkonu právnej služby a čas trvania späť do jedného časového úseku, z ktorého potom určil príslušný počet začatých polhodín.

Podľa právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky je prvá vyššie uvedená námietka z ústavnoprávneho hľadiska irelevantná. Ústavný súd Slovenskej republiky totiž správne podotkol, že konajúci okresný súd taktiež vychádzal zo začatých polhodín (t. j. nie zo skončených polhodín, ako to tvrdil sťažovateľ) – avšak s tým rozdielom, že dané tri začaté polhodiny tvorili súčet času na celej ceste smerom tam a smerom späť.

15 Tamtiež s. 13.

Vo vzťahu k druhej námietke Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že o neprípustný zásah do sťažovateľových práv by mohlo ísť len vtedy, ak by výklad Vyhlášky konajúcim okresným súdom „zjavne a neodôvodnene vybočil zo štandardných interpretačných metód, ktoré sú v súdnej praxi všeobecne zastávané“.¹⁵ Následne Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že nie je v rozpore so znením § 17 ods. 1 Vyhlášky ani s jeho účelom, „ak okresný súd v tejto veci dospel k záveru, že pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, sa čas strávený na mieste výkonu úkonu právnej služby a čas strávený späť neposudzuje samostatne, teda ako dva samostatné časové úseky, ale posudzuje sa ako celkový čas, ktorý advokát strávil cestou v súvislosti s poskytnutím úkonu právnej služby mimo svojho sídla“,¹⁶ pretože „čas strávený cestou do miesta, kde sa má úkon právnej služby poskytnúť, a čas strávený cestou späť do sídla advokáta je potrebné vnímať ako ucelený časový úsek, ktorý sa viaže na poskytnutie právnej služby. V opačnom prípade by advokátovi v súvislosti s poskytnutím úkonu právnej služby mimo svojho sídla mohol byť nahradený aj časový úsek, ktorý advokát v súvislosti s poskytnutím tohto úkonu reálne nestratil.“¹⁷

16 Tamtiež s. 13.

17 Tamtiež s. 13 – 14.

18 Identifikácia oboch prístupov v jednotlivých rozhodnutiach je pomerne zložitá z dôvodu, že odôvodnenia rozhodnutí veľmi často neobsahujú jednak výslovnú informáciu o tom, či priznávaná náhrada bola určená prvým alebo druhým prístupom, a jednak ani dostatok údajov pre zistenie, ktorý prístup bol aplikovaný. Navyše, pri určitej časovej dĺžke trvania jednotlivých ciest nie je možné z výsledného počtu polhodín identifikovať, či cesty boli rátať samostatne alebo boli spájané (k tomu by bolo potrebné poznať napríklad vyúčtovanie náhrady za stratu času urobené dotknutým advokátom).

19 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 128/05 z 18. 1. 2006, s. 13 a nepriamo aj s. 15.

Keďže z verejne dostupných informačných zdrojov a ani z vlastnej advokátskej praxe nie je autorovi známe dôkladnejšie zdôvodnenie takéhoto výkladu a aplikácie § 17 ods. 1 Vyhlášky, nebudeme na tomto mieste zmieňovať menej podrobnú argumentáciu všeobecných súdov aplikujúcich druhý prístup k výpočtu náhrady za stratu času advokáta. Dodáť možno, že mnohé súdne rozhodnutia o náhradách za stratu času výslovne odkazujú na citované uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 311/2013-7 z 30. 5. 2013 a viac alebo menej rozsiahlo z neho čerpajú pre odôvodnenie vlastného rozhodnutia o trovách konania.

Čo je však z nášho hľadiska zaujímavejšie, je skutočnosť, že aj po vydaní vyššie označeného uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky prináša judikatúra rozhodnutia založené na použití prvého nami opísaného prístupu k výpočtu náhrady za stratu času. Tieto rozhodnutia síce spravidla nekonštatujú, že náhrada za stratu času patrí za cestu tam a cestu späť samostatne, ba dokonca obsahujú súčet dĺžky trvania daných ciest – no nie v minútach, ale polhodinách, pričom je ale zrejme, že cesta späť začína novou polhodinou. Rozhodnutia s aplikáciou prvého prístupu¹⁸ sú vydávané vo veciach civilných, obchodných, správnych i trestných, a to všeobecnými súdmi všetkých stupňov (inštancií). Napokon poukazujeme na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 128/05 z 18. 1. 2006, ktorým tento súd priznal okrem iného náhradu za stratu času štyroch polhodín stráveného cestou advokáta z Bratislavy do Leopoldova a späť, a to na základe vyúčtovania tejto náhrady za danú cestu pri výslovnom uvedení jej trvania „2 × 35 minút“.¹⁹ Z uvedeného je zrejme, že samotný Ústavný súd Slovenskej republiky aplikoval prvý prístup a nie prístup druhý, pretože inak by dané časy zrátal, t. j. 35 minút + 35 minút = 70 minút a náhradu za stratu času by bol býval priznal za tri polhodiny a nie polhodiny štyri.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že otázka vyčíslovania náhrady za stratu času advokáta nie je v slovenskej aplikáčnej praxi stále riešená jednotne, čo predstavuje samo osebe legitímny

dôvod na jej podrobnejšie skúmanie a hľadanie takého modelu výkladu a aplikácie § 17 ods. 1 Vyhľadky, ktorý nielen nebude v rozpore s jeho obsahom a účelom (viď formulácia z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 311/2013-7 z 30. 5. 2013), ale bude s jeho obsahom a účelom v čo najväčšom súlade.

Analýza aktuálnej právnej úpravy náhrady za stratu času advokáta

S prihliadnutím na normatívnu strohosť príslušného právneho predpisu tvoriaceho základ výkladu a aplikácie inštitútu náhrady za stratu času advokáta je nemožné nevychádzať z obsahu a významu výrazu *začatá polhodina*, ktorý je obsiahnutý v § 17 ods. 1 Vyhľadky. V rámci toho je potrebné vymedziť najprv pojem *polhodina*, potom pojem *začatá (pol)hodina* a napokon osvetliť tento výraz v spojení so zostávajúcou normatívnou časťou citovaného ustanovenia Vyhľadky. Na úvod je potrebné dodať, že výraz *polhodina* (a ani *hodina*) nemá v našom právnom systéme legálnu definíciu.

Slovo *polhodina* sa javí byť na prvý dojem slovom úplne jasným, určitým a zrozumiteľným. Podľa Slovníka slovenského jazyka slovo *polhodina* znamená „časový úsek trvajúci pol hodiny, polovica hodiny, tridsať minút“.²⁰ Podľa Historického slovníka slovenského jazyka má slovo *polhodina* význam „*pol hodiny, 30 minút*“²¹ a podľa Slovníka slovenských nárečí je *polhodina* „*polovica hodiny, 30 minút*“.²² A napokon, podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka znamená *polhodina* „*30 minút*“.²³

Ako je zrejme z väčšiny citovaných slovníkových definícií, slovo *polhodina* je primárne definované ako jedna polovica hodiny. Teda pre správne pochopenie slova *polhodina* je nevyhnutné poznanie obsahu pojmu *hodina*. *Hodina*, podobne ako *minúta* a *sekunda*, je časová jednotka a jej prvá presnejšia medzinárodne akceptovaná definícia bola prijatá v roku 1889 na prvom zasadnutí Generálnej konferencie pre váhy a miery, „*keď sa začala odvodzovať od dĺžky stredného slnečného dňa ako jeho jedna dvadsaťštvrtina*“.²⁴ *Polhodina* potom nutne znamená časový úsek v dĺžke 1/48 stredného slnečného dňa. Z uvedeného vyplýva, že *hodina* a aj *polhodina* predstavujú ucelené (kompaktné) časové úseky v príslušných dĺžkach, teda v právnickom jazyku ide o tzv. *tempus continuum* – súvislý alebo neprerušovaný čas.²⁵ Tieto časové úseky hodín a polhodín môžu byť vyjadrené (v zmysle kvantifikácie) príslušnými počtami menších časových jednotiek, napríklad minút alebo sekúnd. V uvedenom kontexte slovné spojenie „*30 minút*“, ktoré používajú vyššie označené slovníky slovenského jazyka, vyjadruje časové trvanie jednej polhodiny, no nie definíciu samotnej polhodiny. Správnosť našej vyššie uvedenej úvahy potvrdzuje názor, podľa ktorého „*považujeme hodinu za časový úsek v trvaní 60 minút*“,²⁶ a to z dôvodu, že jeden časový úsek s trvaním 60 minút môže mať len jeden začiatok a len jeden koniec, čo má odraz v tom, že *hodina* znamená 60 minút súvislého a neprerušeného plynutia času a nemôže byť zložená z dvoch alebo viacerých kratších samostatných (oddelených) časových úsekov s vlastnými začiatkami a koncami v sumárnom súčte 60 minút. Takéto vnímanie významu slova *polhodina* (resp. *hodina* a od nich odvodených prídavných mien vrátane slova *poldruháhodinový*) ako uceleného, kompaktného a neprerušeného časového úseku je úplne prirodzené aj v bežnom hovorovom jazyku. Ukážkovými príkladmi sú recepty na prípravu rôznych pokrmov (kde slovné spojenia pečieme *polhodinu* pri teplote 150 °C a potom ďalšiu štvrtinu *hodinu* pri teplote 180 °C vyjadrujú úplne nepochybne samostatné časové intervaly plynúce bez prerušenia) alebo informácie o trase značeného turistického chodníka na turistických značkách (kde údaj dve *hodiny* znamená evidentne časový úsek pre neprerušovanú turistickú chôdzu, t. j. chôdzu bez prestávok na občerstvenie, oddych, kochanie sa výhľadmi a pod., ktorých trvanie je vysoko subjektívne).²⁷ Naopak, ak je zrejme, že príslušný časový interval bude prerušovaný, nepoužíva sa pre jeho označenie slovo *hodina*, čo je známe napr. v oblasti športu: futbalový *polčas* tak netrvá trištvrtinu *hodinu*, ale 45 minút a *polčas* v hádzanej nemá *polhodinu*, ale 30 minút. ■

(pokračovanie v nasledujúcom čísle)

- 20 PECIAR, Š. et al.: Slovník slovenského jazyka. III. P – R. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1963, [online], 2024, [cit. 28. 3. 2024].
Dostupné na internete: <https://slovník.juls.savba.sk/?w=pol-hodina&s=exact- &c=6942&cs=&d=peciar#>
- 21 MAJTÁN, M. et al.: Historický slovník slovenského jazyka. IV. zv. P (poihrať sa – pytlovať) 2. vyd. Bratislava : VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 2009, s. 46.
- 22 RIPKA, I. et al.: Slovník slovenských nárečí. II. L – P (povzchádzať). Bratislava : VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 2006, [online], 2024, [cit. 28. 3. 2024].
Dostupné na internete: <https://slovník.juls.savba.sk/?w=polhodina&s=exact- &c=m9b3&cs=&d=ssn#>>
- 23 KAČALA, J., PISÁRČIKOVÁ, M., POVAŽAJ, M.: Krátky slovník slovenského jazyka. 4. doplnené a upravené vyd. Bratislava : VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 2003, s. 508.
- 24 PROCIKOVÁ, A. et al.: Encyclopaedia Beliana. Slovenská všeobecná encyklopédia. Šiesty zväzok. His – Im. Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010, s. 72.
- 25 REBRO, K.: Latinské právnické výrazy a výroky. Bratislava : IURA EDITION, 1995, s. 275.
- 26 ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKI-NOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha : Nakladateľstvo C. H. Beck, 2022, s. 469.
- 27 Obdobne to platí napr. pre dvojhodinové či štvorhodinové skipasy, hodinové či poldruháhodinové cestovné lístky v mestskej hromadnej alebo regionálnej integrovanej doprave.

RESUMÉ

Určovanie výšky náhrady za stratu času advokáta (1. časť)

Náhrada za stratu času je bežným inštitútom pri výkone viacerých povolání vrátane advokátskeho. Jej suma v prípade advokátov závisí od dvoch premenných, a to jednak od právnym poriadkom Slovenskej republiky stanovenej výšky príslušného výpočtového základu, a jednak od trvania času stráveného advokátom cestovaním z miesta A do miesta B a späť, ktorý čas sa počíta v začatých polhodinách. V slovenskej aplikačnej praxi nie je problematika určovania výšky náhrady za stratu času advokáta vyriešená jednotne, čo článok predstavuje na konkrétnych príkladoch z rozhodovacej činnosti slovenských súdov. Podľa aktuálnej právnej úpravy je ústredným pojem „začatá polhodina“, ktorého rozbor s ďalšou analýzou skúmanej témy prinesie pokračovanie tohto článku.

SUMMARY

Calculating a Lawyer's Time Loss Compensation (Part 1)

Time loss compensation is a common concept in the practice of several professions including the legal profession. The amount thereof in the case of lawyers depends on two variables, namely on the amount of the respective calculation base determined by legal rules applicable in the Slovak Republic, and also on the time spent by a lawyer travelling from A to B and back, which is calculated in half-hours. In the Slovak application practice, there is no single legal model governing the calculation of a lawyer's time loss compensation, which the article deals with by giving specific examples from the decision-making practice of Slovak courts. As laid down in applicable legal rules, the central term is the concept of "time split into half-hours" or "every half hour", the analysis of which – with further analysis of the topic under review – will be presented in a follow-up article.

ZUSAMMENFASSUNG

Festlegung des Entschädigungsbetrags für Zeitverlust des Rechtsanwaltes (1. Teil)

Die Entschädigung für Zeitverlust ist ein gewöhnliches Instrument bei der Ausübung mehrerer Berufe einschließlich des Rechtsanwaltsberufes. Bei Rechtsanwälten hängt deren Betrag von zwei veränderlichen Größen ab, einerseits von der durch die Rechtsordnung der Slowakischen Republik festgehaltenen Höhe der betreffenden Berechnungsgrundlage, andererseits vom Zeitaufwand des Rechtsanwaltes bei der Fahrt vom Ort A zum Ort B und zurück, die Zeit in begonnenen Halbstunden gerechnet wird. In der slowakischen Anwendungspraxis wird die Problematik der Bestimmung der Höhe des Ersatzes für Zeitverlust des Rechtsanwaltes nicht einheitlich behandelt, was im Artikel an konkreten Beispielen von der Entscheidungspraxis der slowakischen Gerichte dargelegt ist. Nach der aktuellen Rechtsregelung gilt als grundlegend der Begriff „die begonnene Halbstunde“, dessen Auswertung mit einer weiteren Analyse der geprüften Problematik in der Fortsetzung dieses Artikels veröffentlicht wird.

Arbitrážne a disciplinárne aspekty vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní¹

JUDr. Peter Štrpka, PhD.

Mgr. Lukáš Štefánik, LL.M., FCI Arb

Mgr. Milan Béreš

V arbitrážnej praxi predstavuje vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania pomerne opomínaný právny inštitút. Z hľadiska dopadov jeho uplatnenia na klienta, jeho právneho zástupcu, ako aj samotné rozhodcovské konanie, by sa mu mala venovať zvýšená pozornosť. Autori tohto príspevku hlbšie analyzujú inštitút vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní z hľadiska jeho teoretických a praktických aspektov v rozhodcovskom konaní, ako aj z hľadiska prípadnej disciplinárnej zodpovednosti advokátov.

1. Úvod

Právni zástupcovia sporových strán, ktorí prijímajú zastupovanie klientov v rozhodcovských konaniach, si často nie sú vedomí hmotnoprávných a procesných nástrah, ktoré so sebou arbitráž prináša. Väčšmi to platí o rozhodcovských konaniach s cezhraničným presahom, nazývaných aj medzinárodné rozhodcovské konania, resp. medzinárodné arbitráže.

Hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že sporové strany sú vždy „pánmi“ rozhodcovského konania (v zmysle frazeologizmu, ktorý v arbitrážnej hantírke zľudovel), nemusí tomu byť vždy tak. V určitých prípadoch, ktoré so sebou arbitrážna prax prináša je naopak nevyhnutné, aby v prípade nesúladu medzi postojmi sporových strán, či v prípade uplatňovania obštrukčných stratégií, prevzali iniciatívu nad vedením rozhodcovského konania práve rozhodcovia.

Rozhodcom za týmto účelom právne nástroje (najmä relevantné všeobecne záväzné právne predpisy resp. *lex arbitri*, pravidiel rozhodcovských inštitúcií, ako aj všeobecne uznávané *soft law* pravidlá, akými sú napríklad pravidlá IBA² alebo Pražské pravidlá)³ vytvárajú právny základ pre riadenie rozhodcovského konania zo strany rozhodcov.

Jedným z takýchto nástrojov, ktorému sa v príspevku venujeme, je aj inštitút vylúčenia právneho zástupcu sporovej strany v rozhodcovskom konaní. Zámerom tohto príspevku je priblížiť dôvody vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní, právny základ pre takýto postup a riziká spojené s uplatnením a neuplatnením predmetného inštitútu. Zároveň príspevok neopomína priblíženie disciplinárnych aspektov, ktoré taktiež vstupujú do hry pri dôvodoch vylúčenia právneho zástupcu z arbitrážneho konania, ako aj pri samotnom vylúčení právneho zástupcu.

2. Arbitrážne aspekty vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní

Ako uvádza profesor Števec a doktor Gyárfáš v predhovore komentára k zákonu č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (**ZoRK**), ak si sporové strany zvolia arbitráž ako alternatívny mechanizmus riešenia sporov, tak dôvodne očakávajú dôverné, flexibilné a efektívne riešenie sporov.⁴ Tieto želané aspekty rozhodcovského konania však bude takmer nemožné dosiahnuť, ak sa právny

1 Skutočnosti uvedené v tomto odbornom článku reprezentujú výlučne osobné názory autorov. Uvedené názory preto nemožno stotožňovať s postojom advokátskej kancelárie SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., ako ani s postojom disciplinárnej komisie Slovenskej advokátskej komory k skúmanej problematike.

2 IBA, ako medzinárodná organizácia združujúca právnikov, advokátskej komory a iné právnické organizácie vydáva *soft law* právne nástroje na úseku medzinárodnej arbitráže, medzi iným aj *IBA Guidelines on Party Representation in International Arbitration*, ktorej sa bližšie venujeme v tomto príspevku.

3 The Rules on the Efficient Conduct of Proceedings in Inter-

national Arbitration
(Pražské pravidlá).

- 4 Gyarfáš, J. – Števec, M.: Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1.

zástupca jednej zo sporových strán uchýli ku konaniu, ktoré napĺňa dôvody vylúčenia právneho zástupcu z rozhodcovského konania a rozhodcovský senát proti takémuto postupu adekvátne nezasiahne.

V ďalších častiach tohto príspevku preto priblížime dôvody vylúčenia právneho zástupcu, ako aj právny základ právomoci rozhodcov na takýto postup. Pritom už úvodom zdôrazňujeme, že v rámci ustanovení ZoRK nenachádzame explicitnú úpravu dôvodov vylúčenia právneho zástupcu, ako ani právomoc rozhodcov na takýto procesný postup. Bolo by preto vhodné, ak by túto otázku riešili príslušné rokovacie poriadky rozhodcovských súdov alebo by sa na spôsobe jej riešenia dohodli strany rozhodcovského konania v rámci procesných pravidiel.

Dôvody vylúčenia právneho zástupcu

Medzi základné dôvody vylúčenia právneho zástupcu patrí konflikt záujmov na strane právneho zástupcu, ako aj obštrukčná taktika právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní. S ohľadom na spoločenský vývoj a komplexnosť rozhodcovských konaní však nemožno *a priori* vylúčiť, že k vylúčeniam advokátov v rozhodcovských konaniach by mohlo dochádzať aj z iných dôvodov.

Pokiaľ ide o konflikt záujmov na strane právneho zástupcu v arbitráži, je potrebné rozlišovať minimálne jeho tri najčastejšie vyskytujúce sa roviny:

1) **Konflikt záujmov právneho zástupcu a rozhodcu (aspekt nestrannosti).** V prípadoch, kedy dochádza k ustanovovaniu rozhodcov v úvode rozhodcovského konania, k vylúčeniu právneho zástupcu nedochádza, keďže je možné zaujatosť navrhovaného rozhodcu namietat v úvodnej fáze konania.⁵ Inak povedané, navrhovaný rozhodca je povinný odmietnuť prijatie funkcie rozhodcu z dôvodu zaujatosti.⁶ Rovnako možno zaujatosť rozhodcu namietat počas rozhodcovského konania bezodkladne po tom, čo dôjde k jej identifikácii v priebehu rozhodcovského konania.

Problém nastáva, keď počas pokročilejšej fázy rozhodcovského konania dôjde k zmene právneho zástupcu strany (potenciálne aj účelovej zmene) za právneho zástupcu, u ktorého je prítomný nedovolený osobný, majetkový alebo iný vzťah s rozhodcom.⁷ V takomto prípade hrozí, že pri akceptovaní zmeny v osobe právneho zástupcu by bol rozhodca vylúčený z prejednávania veci z dôvodu zaujatosti rozhodcu. To môže zapríčiniť *inter alia* značné prieťahy v rozhodcovskom konaní, ako aj významný nárast trov rozhodcovského konania. Výkonom práva strany na zmenu právneho zástupcu preto nesmie dôjsť k ohrozeniu nezaujatosti rozhodcu. Z uvedeného dôvodu formálne pramene práva, ktoré približujeme v ďalšom texte tohto príspevku, vytvárajú právny základ pre vylúčenie novo-ustanoveného právneho zástupcu z rozhodcovského konania.

Žiada sa však dodať, že konflikt záujmov nového právneho zástupcu a rozhodcu je potrebné skúmať vždy individuálne s prihliadnutím na okolnosti a fázu rozhodcovského konania.

JUDr. Peter Štrpka, PhD. je advokátom a zakladajúcim partnerom advokátskej kancelárie SOUKENÍK – ŠTRPKA. Má bohaté skúsenosti

spojené s riadením právneho tímu v arbitrážnych konaniach s medzinárodným presahom.

Je rozhodcom zapísaným v zozname rozhodcov Rozhodcovského súdu

Slovenskej advokátskej komory. V súčasnosti vykonáva funkciu predsedu Disciplinárnej komisie Slovenskej advokátskej komory.

Mgr. Lukáš Štefánik, LL.M., FCI Arb je advokátom a partnerom advokátskej kancelárie SOUKENÍK – ŠTRPKA. Spolupodielal sa na

vedení medzinárodných tímov vo významných rozhodcovských konaniach, v ktorých advokátska kancelária SOUKENÍK – ŠTRPKA zastupovala svojich klientov. Je členom

Chartered Institute of Arbitrators so sídlom v Londýne.

Mgr. Milan Béreš pôsobí v advokátskej kancelárii SOUKENÍK – ŠTRPKA ako advokátsky koncipient. Je členom právneho tímu zame

riavajúceho sa na oblasť sporovej agendy, rozhodcovských konaní a ADR.

V rámci svojej praxe sa venuje najmä sporom súvisiacim s výstavbou

infraštruktúrnych projektov, ktoré sa zväčša spravujú zmluvnými podmienkami FIDIC.

- 5 Napríklad v zmysle slovenského *lex arbitri* podľa § 9 ods. 3 až 5 ZoRK.

- 6 Bližšie pozri napr. § 6a ZoRK alebo čl. 2 ods. 2 písm. a) IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration.

- 7 IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration v tomto smere obsahujú detailný zoznam okolností, ktoré zakladajú, môžu zakladať alebo nezakladajú riziko zaujatosti rozhodcu (tzv. červený, oranžový a zelený zoznam okolností, ktorý sa nachádza v 2. časti predmetných odporúčaní).

Zo stredoeurópskeho arbitrážneho prostredia je nám známy prípad, ktorý riešil Ústavný súd Českej republiky.⁸ Ústavný súd skúmal vzťah medzi rozhodcom a zmeneným právnym zástupcom žalovaného, ktorý bol zároveň členom predsedníctva rozhodujúceho rozhodcovského súdu. Ústavný súd v predmetnom konaní konštatoval, že rozhodca nebol zaujatý, pretože samotná skutočnosť, že zástupca strany je taktiež rozhodcom, sama osebe nie je relevantná bez toho, aby bola daná konkrétna osobná väzba medzi rozhodcom a právnym zástupcom strany.

Naopak, v prípade investičnej arbitráže vo veci *Hrvatska* pred ICSID⁹ rozhodcovský senát vylúčil jedného z právnych zástupcov žalovaného, ktorý bol rozhodcovskému senátu oznámený v neskoršej fáze rozhodcovského konania (bezprostredne pred pojednávaním) z dôvodu, že tento právny zástupca žalovaného bol členom rovnakej stavovskej komory barristerov, ktorej členom bol aj predseda rozhodcovského senátu.¹⁰

2) **Konflikt záujmov právneho zástupcu a protistrany.** Ide o typický konflikt záujmov medzi právnym zástupcom a protistranou, ktorý rozoznáva aj § 21 písm. a) a d) zákona o advokácii.¹¹ Ide o prípad, kedy si strana v rozhodcovskom konaní zvolí právneho zástupcu, ktorý v minulosti v súvisiacej veci poskytoval právne poradenstvo alebo ktorý disponuje znevýhodňujúcimi informáciami o protistrane (ktorá je jeho klientom alebo bývalým klientom).

Aj pri posudzovaní vylúčenia právneho zástupcu z rozhodcovského konania z dôvodu konfliktu záujmov s protistranou je potrebné zdôrazniť, že je vždy nutné zohľadniť špecifiká konkrétneho prípadu.

V prípade investičnej arbitráže medzi nemeckou spoločnosťou zo sektora leteckej prepravy a Filipínskou republikou *ad hoc* komisia ICSID v prípade *Fraport* posudzovala návrh Filipínskej republiky na vylúčenie právneho zástupcu žalobcu. Dôvodom vylúčenia bolo, že právny zástupca žalobcu v minulosti zastupoval záujmy žalovaného v súvisiacej a stále prebiehajúcej arbitráži podľa rozhodcovských pravidiel Medzinárodnej obchodnej komory (ICC). Právny zástupca žalobcu sa voči návrhu bránil tým, že ne získal žiadne dôverné informácie, a že v súvisiacom konaní, týkajúcom sa výstavby 3. leteckého terminálu v Manile, obdržal od ICC len úvodnú korešpondenciu a žiadosť o rozhodcovské konania, pričom od filipínskych subjektov neobdržal žiadne dokumenty ani informácie a ani im neposkytol žiadne právne poradenstvo, keďže došlo k ukončeniu zastupovania v tejto úvodnej fáze konania pred ICC. S ohľadom na to, že nebolo preukázané konkrétne nadobudnutie dôverných informácií právnym zástupcom žalobcu, *ad hoc* komisia ICSID rozhodla o zamietnutí žiadosti Filipínskej republiky na vylúčenie právneho zástupcu protistrany.¹²

V ďalšom konaní vo veci *Khudyan* ICSID potvrdil závery uvedené v prípade *Fraport*, že pokiaľ u právneho zástupcu nedošlo k preukázaniu nadobudnutia dôverných informácií súvisiacich so sporom, nie je možné pristúpiť k vylúčeniu právneho zástupcu protistrany. Predchádzajúce obdržanie informácií, ktorými disponujú obe strany, kritérium dôvernosti nenapĺňa. Samotné zdanie konfliktu na vylúčenie nepostačuje, musí byť prítomný jasný dôkaz existencie alebo vážneho rizika obdržania dôverných informácií. Senát ICSID navyše vyčítal Arménskej republike aj to, že k riešeniu údajného konfliktu záujmov nepristúpila omnoho skôr, hoci si bola tejto skutočnosti vedomá.¹³

Je nám však známy aj prípad, kedy k vylúčeniu právneho zástupcu z rozhodcovského konania z dôvodu konfliktu záujmov s protistranou došlo. V prípade *Einarsson* ICSID vylúčil členku právneho tímu žalovaného z dôvodu, že v minulosti bola zamestnaná v spoločnosti, ktorá financuje vedenie rozhodcovského konania na strane žalobcu (tzv. *third-party funder*). V tomto konaní bolo preukázané, že existuje dôvodné riziko spočívajúce v tom, že členka právneho tímu žalovaného mohla od žalobcu v minulosti nadobudnúť dôverné informácie pri výkone činností v predchádzajúcom zamestnaní.¹⁴

3) **Konflikt záujmov právneho zástupcu z hľadiska prejednávanej veci.** V určitých prípadoch sa môže stať, že samotný právny zástupca bude mať vzťah k meritu prejednávanej veci ako takej.

V prípade vedenom podľa arbitrážnych pravidiel Fínskej obchodnej komory žalovaný navrhol vypočuť právneho zástupcu žalobcu ako svedka¹⁵ z dôvodu, že tento právny zástupca sa podieľal na negociácii a príprave zmluvy, ktorá bola predmetom sporu. Žalovaný zároveň navrhol vylúčiť tohto právneho zástupcu zo zastupovania v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovský senát síce pripustil výsluch právneho zástupcu ako svedka, avšak odmietol jeho vylúčenie zo zastupovania žalobcu v predmetnom rozhodcovskom konaní a zabezpečil, aby bol právny zástupca vypočutý ako prvý svedok na pojednávaní.¹⁶

Nad rámec vyššie uvedených prípadov konfliktu záujmov na strane právneho zástupcu, kedy môže dochádzať k vylúčeniu právneho zástupcu z rozhodcovského konania, sa naskytá aj otázka,

8 Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 22. 10. 2009, sp. zn. III.ÚS 2266/09.

9 Medzinárodné centrum pre riešenie investičných sporov (ICSID).

10 Tribunal's ruling regarding the participation of David Mildon QC in further stages of the proceedings vydané v konaní ICSID č. ARB/05/24 zo dňa 6. 5. 2008 (HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA v. REPUBLIC OF SLOVENIA).

11 Bližšie pozri § 21 písm. a) a d) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (**zákon o advokácii**).

12 Rozhodnutie o žiadosti na vylúčenie právneho zástupcu vydané v konaní ICSID č. ARB/03/25 zo dňa 18. 9. 2008 (FRAPORT AG FRANKFURT AIRPORT SERVICES WORLD-WIDE v. REPUBLIC OF THE PHILIPPINES).

13 Procesné uznesenie č. 2 vydané v konaní ICSID č. ARB/17/36 zo dňa 5. 12. 2018 (KHUDYAN and ARICAN CAPITAL & INVESTMENT CORP. v. REPUBLIC OF ARMENIA).

14 Decision on claimants' motion to disqualify counsel vydané v konaní ICSID č. UNCT/20/6 zo dňa 24. 2. 2022 (EINARSSON et al. v. GOVERNMENT OF CANADA).

15 Kompatibilita procesného postavenia právneho zástupcu a svedka sa môže v medzinárodných rozhodcovských konaniach líšiť pri právnych zástupcoch z rôznych štátov. Napríklad v zmysle uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. 1. 2017, sp. zn. II. ÚS 58/2017 nie je procesné postavenie právneho zástupcu a svedka v tom istom konaní zlučiteľné.

16 Savola, M.: FAI Arbitral Tribunal's Decision concerning the Disqualification of Counsel in Arbitral Proceedings. Dostupné 22. 2. 2024 na: <https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2018/03/06/-fai-arbitral-tribunals-decision-concerning-disqualification-counsel-arbitral-proceedings/>

17 Ako sme uviedli v úvode tohto príspevku, slovenský ZoRK neupravuje otázku právomoci na vylúčenie právneho zástupcu. Prezumpujeme, že zahraničné právne predpisy upravujúce rozhodcovské konanie taktiež nie je zvyčajné, aby bola táto otázka explicitne upravená.

18 Napr. v zmysle § 26 ods. 2 ZoRK: „Rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie v súlade s pravidlami dohodnutými účastníkmi rozhodcovského konania, okrem prípadov, v ktorých to tento zákon vylučuje.“

19 Bližšie pozri napr. rokovacie poriadky Vienna International Arbitral Centre, RS SAK, RS SOPK, atď.

či možno právneho zástupcu vylúčiť v prípade uplatňovania **neprimeraných obštrukčných stratégií**. Síce nám nie sú známe konkrétne prípady, v ktorých by sa posudzovala otázka vylúčenia právneho zástupcu v arbitráži z dôvodu obštrukčného správania, aspoň v teoretickej rovine má zmysel *pro futuro* uvažovať aj nad takouto eventualitou. Obzvlášť to platí z dôvodu, že právní zástupcovia strán nie zriedka obštrukčným správaním ohrozujú plynulý a efektívny priebeh rozhodcovského konania, či už v snahe oddialiť alebo zmať rozhodnutie vo veci samej, prípadne ohroziť vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (trv. *guerilla tactics*).

Právomoc na vylúčenie právneho zástupcu a riziká s tým spojené

Najspoľahlivejším právnym základom na vylúčenie právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní bude **osobitná dohoda sporových strán**. Pokiaľ to neodporuje kogentným ustanoveniam *lex arbitri*,¹⁷ strany sa môžu dohodnúť na úprave procesných pravidiel rozhodcovského konania. Strany si preto môžu pred začatím rozhodcovského konania (napr. v rozhodcovskej zmluve alebo rozhodcovskej doložke) alebo po začatí rozhodcovského konania (napr. v tzv. *Terms of reference*) upraviť aj procesné otázky vylúčenia právneho zástupcu z rozhodcovského konania, akými je napr. právomoc rozhodcovského senátu na takýto postup, dôvody pre aplikáciu takehoto postupu a ďalšie súvisiace procesné otázky. Keďže však strany spravidla pred vznikom sporu alebo v rannej fáze rozhodcovského konania nepredvídajú, že by mohli v budúcnosti nastať dôvody vylúčenia právneho zástupcu, v drvivej väčšine prípadov bude takáto dohoda absentovať. Rozhodcovský senát bude potom nútený odvodiť svoju právomoc na takýto postup z iného právneho základu, než z osobitnej dohody sporových strán.

Naopak, bežnou praxou je, že sa strany v rozhodcovskej zmluve alebo doložke dohodnú na tom, že rozhodcovské konanie sa spravuje **pravidlami rozhodcovských inštitúcií** (rokovacím poriadkom). Pokiaľ pravidlá rozhodcovských inštitúcií neodporujú kogentným ustanoveniam *lex arbitri*, potom rozhodcovský súd bude viesť rozhodcovské konanie v súlade s dohodnutými pravidlami.¹⁸ Pravidlá rozhodcovských inštitúcií v minulosti explicitne neupravovali právomoc na vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania. Množstvo rozhodcovských inštitúcií túto právomoc výslovne neupravuje ani k dnešnému dňu.¹⁹ V nadväznosti na umelo vytvárané konflikty záujmov s rozhodcami pri zmenách právnych zástupcov počas rozhodcovských konaní niektoré rozhodcovské inštitúcie reagovali promulgáciou nových inštitucionálnych pravidiel, v ktorých sa nachádza právomoc rozhodcov na vylúčenie právnych zástupcov. Medzi takéto rozhodcovské inštitúcie patrí napríklad LCIA,²⁰ ako aj najpopulárnejšia medzinárodná rozhodcovská inštitúcia ICC.²¹

Ďalšou formou dohody sporových strán je aj odkaz na aplikáciu **soft law právnych nástrojov**. V tomto smere sú relevantné najmä pravidlá IBA, ktoré sú frekventovane uplatňované v medzinárodných rozhodcovských konaniach buď priamo alebo ako interpretačná pomôcka. Pravidlá IBA v čl. 6 explicitne upravujú právomoc rozhodcovského senátu na vylúčenie právneho zástupcu, ak dôjde k zmene právneho zástupcu po ustanovení rozhodcovského senátu, ktorá vyvoláva odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti rozhodcu.²² Pražské pravidlá takúto právomoc neupravujú.

Má však rozhodcovský senát alebo iný subjekt právomoc na vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania v prípade, keď sa na takejto právomoci strany výslovne nedohodli (či už osobitnou dohodou alebo odkazom na inštitucionálne pravidlá alebo *soft law* nástroje, ktoré vytvárajú právny základ pre vylúčenie právneho zástupcu)? Inými slovami, existuje inherentná právomoc rozhodcovského senátu na vylúčenie právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní?

Rozhodovacia prax v investičných arbitrážach potvrdzuje, že v prípadoch týkajúcich sa konfliktov záujmov na strane právneho zástupcu rozhodcovské senáty disponujú právomocou rozhodovať o vylúčení právnych zástupcov. V prelomovom prípade *Hrvatska* (ktorý sme rozoberali vyššie) senát vyhodnotil, že disponuje inherentnou právomocou na zachovanie integrity rozhodcovského konania v nadväznosti na čo pristúpil k vylúčeniu právneho zástupcu z dôvodu konfliktu identifikovaného v priebehu rozhodcovského konania. Poukázal pritom na čl. 44 dohovoru ICSID, v zmysle ktorého má rozhodcovský senát právomoc rozhodovať o procesných otázkach, ktoré nie sú upravené procesnými pravidlami alebo dohodou strán.²³

Sme toho názoru, že aj v obchodnej arbitráži má v prípadoch konfliktu záujmov rozhodcovský senát právomoc rozhodnúť o vylúčení právneho zástupcu z dôvodu konfliktu.²⁴ Jednou z primárnych

zásad rozhodcovského konania je jeho efektívnosť, ktorú by mali zabezpečovať predovšetkým rozhodcovia. Napríklad ZoRK v § 26 ods. 2 ustanovuje, že pri absencii dohody o pravidlách vedie rozhodcovský súd konanie podľa vlastnej úvahy tak, aby sa zabezpečila rovnosť účastníkov konania a právo každého účastníka konať pred rozhodcovským súdom. V intenciách slovenských rozhodcovských konaní možno poukázať aj na čl. VI ods. 1 Rokovacieho poriadku RS SAK, ktorý upravuje, že rozhodcovský senát má právo, po konzultácii so stranami, prijať procesné pravidlá a viesť rozhodcovské konanie spôsobom, ktorý považuje za vhodný. Preto aj v prípadoch obchodnej arbitráže možno pristúpiť k vylúčeniu právneho zástupcu v prípade prítomnosti konfliktu záujmov aj vtedy, ak takáto právomoc rozhodcovského senátu nie je explicitne upravená. Je však pravdou, že k takémuto opatreniu by, s ohľadom na závažnosť jeho dopadov, malo dochádzať len *ultima ratio* v prípade, keď existuje prvoradá a nepopierateľná potreba chrániť základnú integritu celého rozhodcovského konania, ako uviedol ICSID v prípade *Rompétrol*.²⁵ V opačnom prípade by mohlo dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na právneho zástupcu, čím by mohla byť ohrozená uznateľnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že strane bolo znemožnené riadne uplatniť svoje nároky.²⁶ Ohrozenie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku je najzávažnejším rizikom, ktoré by mal arbiter analyzovať pri uplatňovaní právomoci na vylúčenie právneho zástupcu.

Ak by však rozhodcovský senát nevylúčil nového právneho zástupcu strany v prípade, že by bol daný konflikt záujmov medzi novým právnym zástupcom a rozhodcom, hrozí vylúčenie rozhodcu na návrh protistrany z dôvodu zaujatosti rozhodcu. V prípade úspešnosti námietky zaujatosti by nasledovalo ustanovenie nového rozhodcu. V pokročilej fáze rozhodcovského konania rozhodne nejde o želaný jav, keďže zmena v osobe rozhodcu bude mať negatívny vplyv na dĺžku a náklady arbitráže. Nie je pritom vylúčené, že kvalita ďalšieho vedenia konania, ako aj následného rozhodcovského rozsudku môže byť ohrozená s ohľadom na „neskoré naskočenie nového rozhodcu do rozbehnutého vlaku“.

V prípadoch vyššie opísaného konfliktu záujmov medzi právnym zástupcom a bývalým klientom (protistranou) hrozí v prípade nevylúčenia právneho zástupcu porušenie práva na spravodlivý proces.²⁷ Porušenie práva na spravodlivý proces ohrozí vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

Pokiaľ však ide o otázku vylúčenia právneho zástupcu v arbitráži z dôvodov obštrukčného správania, odpoveď nie je vôbec jednoznačná, a to s ohľadom na nedostatok zdrojov venujúcich sa tejto otázke. Ako sme naznačili vyššie, právna úprava a inštitucionálne pravidlá poskytujú arbitrom širokú mieru úvahy, pokiaľ ide o riešenie neregulovaných procesných otázok. Napriek tomu však zastávame názor, že pri uplatňovaní obštrukčnej taktiky zo strany právneho zástupcu nemožno automaticky pristúpiť k jeho vylúčeniu z rozhodcovského konania. Rozhodcovský senát by mal pristúpiť najprv k menej závažným procesným opatreniam, aby neohrozil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku. Inšpiráciou je *inter alia* aj čl. 18.6 pravidiel LCIA, ktorý medzi takéto sankcie zaradzuje predchádzajúce písomné upozornenie právnemu zástupcovi. Avšak, v prípade opakovaných závažných obštrukčných postupov právnych zástupcov je, podľa nášho názoru, možné uvažovať aj nad uplatnením právomoci rozhodcov spočívajúcej vo vylúčení právneho zástupcu z rozhodcovského konania. Takýmto opatrením by mohol rozhodcovský senát ochraňovať integritu rozhodcovského konania, spravodlivosť rozhodcovského konania a procesnú rovnosť strán. S ohľadom na pomerne časté obštrukčné taktiky veríme, že sa tejto téme dostane v odborných kruhoch náležitejšia pozornosť, a to minimálne vo forme intenzívnej diskusie o možnosti vylúčenia právneho zástupcu z dôvodu obštrukčných taktík v rozhodcovskom konaní.

3. Otázky disciplinárnej zodpovednosti pri naplnení dôvodov vylúčenia právneho zástupcu

Keďže medzinárodná arbitráž z hľadiska pôsobnosti disciplinárnych noriem nie je, obrazne povedané, územím *terra nullius*, musia si byť advokáti vedomí skutočnosti, že sa na nich vzťahuje disciplinárna zodpovednosť aj v medzinárodných rozhodcovských konaniach. Účelom tohto článku však nie je detailne analyzovať pôsobnosť disciplinárnych noriem pri poskytovaní právnych služieb vo veciach s cezhraničným presahom, preto si dovoľujeme v tomto smere odkázať na zaujímavý príspevok profesora Bělohávk a doktora Šamlota, ktorý sa podrobnejšie venuje tejto problematike.²⁸

20 Bližšie pozri čl. 18.4 rokovacieho poriadku London Court of International Arbitration (LCIA) vo verzii účinnej od 1. 10. 2020.

21 V zmysle čl. 17 ods. 2 rokovacieho poriadku ICC vo verzii účinnej od 1. 1. 2021: „Rozhodcovský súd môže po svojom zriadení a po tom, ako poskytne stranám možnosť písomne sa vyjadriť v primeranej lehote, prijať akékoľvek opatrenie potrebné na zamedzenie konfliktu záujmov rozhodcu vyplývajúceho zo zmeny v zastúpení strán, vrátane vylúčenia nových zástupcov strán z účasti na rozhodcovskom konaní v plnom rozsahu alebo čiastočne.“

22 Bližšie pozri čl. 6 IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration.

23 Hrvatska ods. 33.

24 Možno sa však stretnúť aj s odlišnými názormi, najmä v judikatúre amerických súdov. Bližšie pozri RAU, A. S.: Arbitrators Without Powers? Disqualifying Counsel in Arbitral Proceedings. Str. 29 a nasl. Dostupné 23. 2. 2024 na: https://papers.ssrn.com/sol3/-papers.cfm?abstract_id=2403054

25 Decision of the Tribunal on the Participation of a Counsel vydané v konaní ICSID č. ARB/06/3 zo dňa 14. 1. 2010 (THE ROMPETROL GROUP N. V. v. ROMANIA), ods. 16.

26 V zmysle čl. V ods. 1 písm. b) Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí: „Uznanie

a výkon rozhodnutia sa môžu odoprieť na žiadosť strany, proti ktorej sa rozhodnutie uplatňuje, len vtedy, ak táto strana preukáže kompetentnému orgánu krajiny, v ktorej sa žiada o uznanie a výkon: že strana, proti ktorej sa rozhodnutie uplatňuje, nebola riadne upovedomená o ustanovení rozhodcu alebo o rozhodcovskom konaní alebo nemohla z akýchkoľvek iných dôvodov uplatniť svoje požiadavky“.

27 Fraport, ods. 37.

28 Bělohávek, J. A., Šamlot, J.: *Určení a aplikace profesních pravidel použitelných při výkonu advokacie ve vztahu k zahraničí a v zahraničí a rizika pro advokáty při poskytování služeb v přeshraničních věcech*. In: *Bulletin advokacie*, č. 12/2023, s. 13 a nasl.

29 Tamtiež, s. 15.

30 § 38 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 11. júna 2021 (**Advokátsky poriadok**) v prvej vete ustanovuje, že „Advokát vystupuje voči súdom a iným orgánom verejnej moci tak, aby nenarušil svoju nezávislosť ako aj nezávislosť súdu a iného orgánu verejnej moci.“

31 Rozhodnutie V. disciplinárneho senátu SAK z 19. januára 2018, sp. zn. DSV.-65/2017:536/2017 (publikované v Zbierke disciplinárnych rozhodnutí SAK 2018 – 2019 pod č. 94).

32 Bližšie pozri: Gyrafáš, J. – Števček, M.: *Zákon o rozhodcovskom konaní*. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 167 – 168.

Naplnením vyššie uvedených dôvodov na vylúčenie právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní môže advokát súbežne naplniť znaky skutkovej podstaty niektorého z disciplinárnych deliktov.

V prípadoch uvedených v predchádzajúcej časti tohto príspevku, kedy by advokát prijal právne zastupovanie v rozhodcovskom konaní vo veci, alebo v súvisiacej veci, v ktorej už poskytol právne služby inému (najmä protistrane) alebo by disponoval informáciou o bývalom klientovi (najmä protistrane) potencionálne zvyhodňujúcou súčasného klienta, čo by bolo dôvodom na vylúčenie advokáta z rozhodcovského konania, dopustil by sa zároveň disciplinárneho previnenia z dôvodu porušenia § 21 písm. a) a/alebo d) Zákona o advokácii. Tým však nie je dotknuté porušenie stavovských povinností a následné vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti v zmysle právneho poriadku štátu, ku ktorému má rozhodcovské konanie väzbu.

Obštrukčné taktiky, na ktorých sa advokát v arbitráži úmyselne zúčastňuje alebo ktoré úmyselne praktizuje, taktiež môžu, v závislosti od konkrétneho právneho prostredia, predstavovať porušenie povinností advokátskeho stavu a z toho vyplývajúcu disciplinárnu zodpovednosť, ktorej vyvodzovanie je v gescii samotných advokátskych komôr.²⁹ Medzi takéto obštrukčné taktiky spadá aj úmyselné vyvolávanie zaujatosti rozhodcu zmenou právneho zástupcu počas rozhodcovského konania, ktorá zakladá dôvod na vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania, a ktorej sme sa detailnejšie venovali v predchádzajúcej časti tohto príspevku. V intenciách slovenských stavovských predpisov sa domnievame, že takéto narušenie nezávislosti a nestrannosti rozhodcu by mohlo zakladať disciplinárne previnenie advokáta spočívajúce *inter alia* v porušení § 38 Advokátskeho poriadku.³⁰ Tento názor opierame o predchádzajúce rozhodnutie disciplinárneho senátu SAK, ktoré konštatovalo, že rozhodcovský súd je možné na účely § 38 Advokátskeho poriadku považovať za súd.³¹ Pod rozhodcovským súdom sa pritom na účely § 7 ods. 1 ZoRK rozumie tak jediný rozhodca, ako aj rozhodcovský senát či jeho členovia.³² To znamená, že na účely prípadného vyvodenia disciplinárnej zodpovednosti za úmyselné vyvolanie zaujatosti rozhodcu by nemalo byť relevantné, či ide o *ad hoc* arbitráž alebo o inštitucionálnu arbitráž.

Zaujímavou by bola aj situácia, ak by rozhodca, ktorý je zároveň advokátom, nevyvlúčil právneho zástupcu v prípade, kedy by k vylúčeniu pristúpil mal alebo *vice versa*. Disciplinárna komisia ČAK vo svojej rozhodovacej praxi už v minulosti vyvodila disciplinárnu zodpovednosť voči rozhodcovi-advokátovi, ktorý porušil procesné práva jednej zo strán rozhodcovského konania.³³ Domnievame sa, že vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti by prichádzalo do úvahy aj v takýchto prípadoch.

V súvislosti s naznačenými dvoma spôsobmi vyvodzovania zodpovednosti, a to v rozhodcovskom, ako aj v disciplinárnom konaní, vzniká otázka, či je možné vyvodiť disciplinárnu zodpovednosť v prípade, kedy už bol advokát sankcionovaný v rozhodcovskom konaní formou vylúčenia. Inak povedané, možno súbežne sankcionovať advokáta v rozhodcovskom, ako aj v disciplinárnom konaní pri naplnení vyššie analyzovaných dôvodov pre vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania?

Keďže rozhodcovský súd nemá právomoc rozhodovať o porušení konkrétnych vnútroštátnych stavovských predpisov, ktoré sa vzťahujú na právnych zástupcov v tom-ktorom rozhodcovskom konaní³⁴ a pri posudzovaní vylúčenia právneho zástupcu sa môže zameriavať len na posúdenie všeobecných zásad, ktoré sú nevyhnutné pre spravodlivý priebeh rozhodcovského konania,³⁵ máme za to, že v skúmaných prípadoch súbežné sankcionovanie možné je.

Navyše, vylúčenie právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní a vyvodenie zodpovednosti v rozhodcovskom konaní sleduje odlišný cieľ. Zatiaľ čo účelom vylúčenia právneho zástupcu v arbitráži je zabezpečenie spravodlivého procesu, rovnosti strán a integrity rozhodcovského konania,³⁶ cieľom vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti je posilnenie dôvery klientov a verejnosti v advokátsky stav, ako aj nepriama ochrana zákonom chránených záujmov a tretích osôb pred konaním advokátov, ktoré predstavuje porušenie zákonných, etických a stavovských povinností.³⁷

4. Záver

Na rozdiel od problematiky vylučovania rozhodcov z pojednávania veci, problematika vylúčenia právneho zástupcu v arbitráži stojí skôr na periférii záujmu. S ohľadom na čoraz častejšie obštrukčné taktiky, ako aj s ohľadom na závažnosť rizík súvisiacich s (ne)vylúčením právnych zástupcov opísaných v tomto príspevku, považujeme za dôležité venovať tejto problematike zvýšenú pozornosť.

Existuje niekoľko dôvodov, s ktorými arbitrážna teória a prax spája možnosť vylúčenia právneho zástupcu z rozhodcovského konania.

Ak takéto dôvody nastanú, je zo strany rozhodcovského senátu nutné pristúpiť k procesným opatreniam, ktoré zabezpečia ochranu integrity a spravodlivosti rozhodcovského konania. Vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania je práve takýmto procesným inštitútom. Pokiaľ však chce rozhodcovský senát pristúpiť k jeho využitiu, s ohľadom na závažnosť jeho dopadov, musí dbať na dostatok vlastnej právomoci na takýto postup. Z analyzovaných rozhodnutí vyplynulo, že medzinárodná arbitrážna prax uznáva inherentnú právomoc rozhodcov na vylúčenie právneho zástupcu z rozhodcovského konania.

Popri vylúčení právneho zástupcu v arbitráži nemožno opomíňať ani vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti advokáta. V prípadoch, kedy advokát naplní dôvody na vylúčenie, ktoré sú zároveň disciplinárnym previnením, možno súbežne so sankciou spočívajúcou vo vylúčení advokáta z rozhodcovského konania uložiť disciplinárne opatrenie. Domnievame sa, že disciplinárne opatrenie možno uložiť aj vtedy, ak advokát, ktorý je zároveň rozhodcom, vylúči právneho zástupcu strany z rozhodcovského konania bez toho, aby na to boli dané dôvody a *vice versa*. ■

RESUMÉ

Arbitrážne a disciplinárne aspekty vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní

Článok sa zaoberá analýzou dôvodov vylúčenia právnych zástupcov v rozhodcovských konaniach a súvisiacimi procesnými a disciplinárnymi otázkami. Autori na príkladoch rozhodnutí rozhodcovských súdov, najmä v investičnej arbitráži, približujú stav poznania, pokiaľ ide o otázky súvisiace s vylúčením právnych zástupcov z rozhodcovského konania. V ďalšej časti príspevku autori analyzujú možnosti vyvodenia disciplinárnej zodpovednosti v prípadoch naplnenia dôvodov vylúčenia advokáta z rozhodcovského konania, a to aj analógiou s rozhodnutiami disciplinárnej komisie SAK a ČAK.

SUMMARY

Arbitration and Disciplinary Aspects of Disqualifying Lawyers in Arbitration Proceedings

The article analyses the grounds for disqualifying lawyers in arbitration proceedings, and deals with the related procedural and disciplinary issues. The authors give examples of decisions made by arbitral tribunals, in particular in the investment arbitration, to present the state of knowledge when it comes to the issues related to the disqualification of lawyers from arbitration proceedings. The authors also analyse the possibilities of imposing disciplinary liability in cases where the requirements for the disqualification of a lawyer from arbitration are met, also by drawing an analogy with the decisions of the Disciplinary Commissions of the Slovak Bar Association and the Czech Bar Association.

ZUSAMMENFASSUNG

Arbitrage- und Disziplargesichtspunkte der Ausschließung eines Rechtsvertreters im Schiedsverfahren

Im Artikel werden die Gründe für die Ausschließung von Rechtsanwälten in Schiedsverfahren nebst den zusammenhängenden prozessualen und disziplinären Fragen analysiert. Die Autoren erklären am Beispiel schiedsgerichtlicher Entscheidungen, insbesondere in der Investmentarbitrage, den Kenntnisstand, sofern es sich um Fragen im Zusammenhang mit dem Ausschluss der Rechtsanwälte in den Schiedsverfahren handelt. Im weiteren Teil des Beitrags analysieren seine Autoren die Möglichkeit, die disziplinäre Verantwortung in Fällen, in welchen die Gründe für die Ausschließung des Rechtsanwaltes im Schiedsverfahren eingetreten sind, zu ziehen, und zwar auch durch Analogie mit den Entscheidungen der Disziplinarkommissionen der Slowakischen Rechtsanwaltskammer und der Tschechischen Rechtsanwaltskammer.

33 Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie ČAK z 21. mája 2010, sp. zn. K 138/2008. Bližšie pozri: Bulletin slovenskej advokácie, č. 9/2021, str. 60.

34 *Fraport*, ods. 39.

35 *Khudyana*, ods. 51.

36 *Khudyana*, ods. 50; *Fraport*, ods. 37; *Hrvatska*, ods. 33.

37 Bližšie pozri: Mičinský, L. – Štrpka, P. *Zákon o advokácii. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., 2022, s. 390.

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

Zohľadnenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu pri rozhodovaní o výške trov konania v prípade zastupovania viacerých účastníkov

Keďže spoluvlastnícky podiel je v podstate číselným vyjadrením právneho statusu spoluvlastníka vo vzťahu k spoločnej veci, a teda určuje mieru účasti na právach a povinnostiach viažucich sa k tejto spoločnej veci, potom by to malo platiť aj vo vzťahu k rozhodovaniu o výške trov konania a pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta.

*Nález Ústavného súdu SR zo dňa 24. augusta 2023
č. k. II. ÚS 171/2023-77*

Dotknuté ustanovenia

- čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR
- čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru
- § 10 ods. 2, § 13 ods. 2, 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.

Sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne domáhala určenia vlastníckeho práva k lesným pozemkom. Konanie bolo z dôvodu litispencie zastavené a žalovaným bol priznaný nárok na náhradu trov konania. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka rozhodol, že sťažovateľka je povinná nahradiť žalovaným trovy konania v určenej výške. Pri určení výšky trov aplikoval § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pričom za tarifnú hodnotu v spore považoval hodnotu pozemku ako celku ocenenú znaleckým posudkom, nie hodnotu jednotlivých spoluvlastníckych podielov. Okresný súd v napadnutom uznesení zotrval na určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon, vychádzajúc z hodnoty nehnuteľnosti ako celku.

Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojich základných práv uznesením okresného súdu o výške náhrady trov konania. Podľa názoru sťažovateľky sa v tomto prípade za tarifnú hodnotu veci považuje len hodnota spoluvlastníckeho podielu, nie hodnota celej veci. Takýto spôsob určenia výšky hodnoty veci sťažovateľka odôvodnila tým, že predmet konania je vzhľadom na podielové spoluvlastníctvo žalovaných deliteľným a žalovaní majú postavenie samostatných procesných spoločníkov. Každého žalovaného sa týka len tá časť konania, ktorá je vymedzená veľkosťou jeho spoluvlastníckeho podielu.

Z odôvodnenia nálezů Ústavného súdu SR

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu možno vyvodit' niekoľko modelových prípadov, keď interpretácia a aplikácia jednoduchého práva porušuje Ústavou garantované základné práva. V právnej veci sťažovateľky ide o situáciu, v ktorej sa núka niekoľko možných interpretačných alternatív aplikácie normy jednoduchého práva.

Okresný súd zistil základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., berúc do úvahy hodnotu celej spornej nehnuteľnosti (1 415 000 Eur). Určenie základnú sadzbu tarifnej odmeny následne krátil podľa § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. z dôvodu zastupovania viacerých účastníkov.

Pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny okresný súd nezohľadnil skutočnosť, že na strane žalovaných je viacero podielových spoluvlastníkov s rozdielnou výškou spoluvlastníckych podielov. Práve v postupe určenia základnej sadzby vo vzťahu ku každému žalovanému vníma sťažovateľka nosné porušenie svojich základných práv. Vyriešenie tejto otázky, teda spôsobu určenia základnej sadzby, má na sťažovateľku zásadný vplyv, keďže napadnuté uznesenie ju zaväzuje k povinnosti uhradiť žalovaným neprimerane vysokú sumu na trovách konania.

Okresný súd sa pri výklade § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. dôsledne pridržiaval jazykového textu a základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určil rovnakou sumou pre každého podielového spoluvlastníka.

Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že k výkladu právnych predpisov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Na overenie správnosti jazykového výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie slúžia ostatné interpretačné prístupy, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.

Týmto požiadavkám však okresný súd neučinil zadosť, v dôsledku čoho napadnuté uznesenie porušuje práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Okresný súd totiž rozhodol o výške trov konania len mechanickým výpočtom, vychádzajúc z hodnoty pozemku, a neposudzoval ich v širších súvislostiach, najmä s prihliadnutím na konkrétne okolnosti kauzy, a to v situácii, keď do úvahy prichádza viacero možných interpretačných konštrukcií.

Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov musí súd prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania. Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany.

V okolnostiach danej veci je nevyhnutné prihliadať aj na skutočnosť, že na strane žalovaných stojí 6 podielových spoluvlastníkov s rozdielnou výškou spoluvlastníckych podielov. Pokiaľ spoluvlastnícky podiel chápeme tak, že je v podstate číselným vyjadrením právneho statusu spoluvlastníka vo vzťahu k spoločnej veci, a teda určuje mieru účasti na právach a povinnostiach viažucich sa k tejto spoločnej veci, potom by to malo platiť aj vo vzťahu k výške trov konania. Okresný súd špecifiká danej veci nerešpektoval a k posúdeniu otázky výšky trov konania pristúpil čisto formalisticky. Tento postup spôsobil, že už v prvotnej fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania – pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny došlo k nesprávnemu výpočtu trov konania, ktorý je v okolnostiach danej veci nesprávny a neakceptovateľný. Napadnuté uznesenie okresného súdu preto bolo zrušené z dôvodu nesprávnej interpretácie ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

Ústavný súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že okresný súd pri určení náhrady trov konania nepostupoval ústavne akceptovateľným spôsobom a napadnutým uznesením bolo porušené nielen základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ale aj právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Autonómia vôle pacienta pri poskytnutí neodkladnej zdravotnej starostlivosti

Rozhodovací proces súvisiaci s poskytnutím zdravotnej starostlivosti v urgentnej situácii musí vo všetkých štádiách dostatočne zohľadniť a rešpektovať právo pacienta autonómne rozhodnúť o poskytnutí zdravotnej starostlivosti.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Pindo Mulla proti Španielsku zo dňa 17. septembra 2024, týkajúci sa sťažnosti č. 5541/20

Dotknuté ustanovenia

- článok 8 EDĽP¹ (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života)
- článok 9 EDĽP² (sloboda myslenia, svedomia a náboženstva)

Skutkové okolnosti prípadu

Sťažovateľkou vo veci bola pani Pindo Mulla, členka Svedkov Jehovových, ktorá z dôvodu svojho vyznania principiálne odmietala transfúziu krvi ako formu liečby. Na základe lekárskeho vyšetrenia bola sťažovateľke odporučená operácia. V rámci prípravy na operáciu pani Pindo Mulla podpísala dva dokumenty – usmernenie obsahujúce jej predchádzajúce prianie (t. j. rozhodnutie o odmietnutí zdravotnej starostlivosti pre prípad zmeny zdravotného stavu v budúcnosti, prejav vôle pacienta *pro futuro*) a plnú moc udelenú dvom osobám pre prípad rozhodovania o jej zdravotnom stave, v ktorých vyjadrila svoj súhlas s akoukoľvek liečbou okrem krvnej transfúzie, a to bez ohľadu na prípadné zhoršenie jej zdravotného stavu. Plnú moc v papierovej forme nosila stále pri sebe. Rozhodnutie o odmietnutí krvnej transfúzie *pro futuro* bolo zaznamenané v oficiálnom registri a informácia bola prostredníctvom elektronického systému okamžite dostupná pre zamestnancov nemocnice v regióne a do siedmich dní sprístupnená poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v rámci celého územia Španielska.

O niekoľko mesiacov neskôr bola sťažovateľka prijatá do nemocnice v Sorii s vážnym vnútorným krvácaním spôsobujúcim anémiu. Po konzultácii s lekárom, ktorý odporučil transfúziu krvi, túto výslovne odmietla prostredníctvom informovaného súhlasu podpísaného lekárom aj pacientkou, v zmysle ktorého vyjadrila súhlas akoukoľvek liečbou okrem krvnej transfúzie. Informovaný súhlas bol vložený do zdravotnej dokumentácie pacientky.

Nasledujúci deň bola sťažovateľka prevezená do nemocnice v Madride, ktorá poskytuje alternatívne formy liečby nezahŕňajúce transfúziu krvi. Sprevádzal ju lekár so zdravotnou dokumentáciou, ktorý upozornil personál, že pacientka je vo vážnom stave a odmieta transfúziu. Anestéziológovia kontaktovali službukonajúceho sudcu so žiadosťou ako postupovať, pričom ho informovali len o skutočnosti, že pacientka je Svedkyňa Jehovova a že ústne odmietla všetky druhy liečby. Sudca postúpil žiadosť súdnemu lekárovi a miestnemu prokurátorovi so žiadosťou o stanovisko. Na základe tejto neúplnej informácie a vyžiadaných stanovísk sudca vydal súhlas s vykonaním všetkých liečebných procedúr, ktoré boli potrebné pre záchranu života.

1 1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinom, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

2 1. Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva; toto právo zahŕňa slobodu zmeniť náboženstvo alebo vieru, ako aj slobodu prejavovať náboženstvo alebo vieru sám alebo spoločne s inými, verejne alebo súkromne,

Počas operácie pani Pindo Mulla absolvovala tri transfúzie krvných buniek. O rozhodnutí sudcu ju neupovedomili napriek tomu, že po doručení rozhodnutia bola pri vedomí, orientovaná a spolupracujúca. O spôsobe vykonanej operácie bola informovaná o deň neskôr.

Pani Pindo Mulla žiadala o zrušenie rozhodnutia službukonajúceho sudcu a rešpektovanie práv pacientov v budúcnosti. Vnútroštátne sudy jej nevyhoveli, ale rozhodnutie sudcu potvrdili. Následne podala pani Pindo Mulla sťažnosť na ESĽP.

Z rozhodnutia ESĽP

ESĽP na úvod uviedol, že predložený prípad sa líši od doterajšej judikatúry o rešpektovaní autonómie pacienta³ v tom, že sa týka poskytnutia neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Tiež upozornil, že ESĽP iba výnimočne hodnotí lekárske postupy a závery zdravotníckeho personálu a aj v tomto prípade sa zamerl skôr na rozhodovací proces vedúci k poskytnutiu krvnej transfúzie a následné súdne konania. ESĽP dospel k záveru, že zásah do práva na rešpektovanie súkromného života bol vykonaný v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a sledoval cieľ ochrany zdravia v zmysle odseku 2 čl. 8 Dohovoru. Otázne zostalo, či bol zásah do autonómie pacientky nevyhnutný a ako sa so situáciou vysporiadali vnútroštátne sudy.

V zmysle konštantnej judikatúry ESĽP, právne spôsobilý dospelý pacient sa môže slobodne rozhodnúť či súhlasí s podstúpením operácie alebo liečby. Takáto forma osobnej autonómie a sebaurčenia je základným a kľúčovým princípom v oblasti verejného zdravia. Ako záruka slúži všeobecne uznávaný inštitút slobodného a informovaného súhlasu. Podstatné je zabezpečiť, aby pacientovi bola vytvorená možnosť urobiť informované rozhodnutie a ak vnútroštátne právo ukladá podmienky prejavu vôle pacienta, tieto musia byť splnené. Vnútroštátny systém musí poskytnúť adekvátnu a efektívnu reakciu v prípade sťažnosti pacienta. Pokým nevznikne potreba chrániť tretie osoby, štát by sa mal zdržať zásahov do slobody jednotlivca robiť rozhodnutia týkajúce sa zdravotnej starostlivosti.

ESĽP tiež poukázal na skutočnosť, že Španielsko zaviedlo centrálny register rozhodnutí pacientov o odmietnutí zdravotnej starostlivosti *pro futuro*, na ktorý sa pacienti spoliehali a bolo preto dôležité zabezpečiť jeho efektívne fungovanie a naplnenie účelu.

Na druhej strane, štáty majú povinnosť chrániť život a zdravie svojich občanov, a preto rozhodnutie odmietnuť zdravotnú starostlivosť musí byť ošetrené právnymi a inštitucionálnymi zárukami nevyhnutnými pre uistenie, že dotknutá osoba si je skutočne vedomá následkov svojho rozhodnutia. Pokiaľ ide o urgentné poskytnutie zdravotnej starostlivosti, rozhodnutie pacienta odmietnuť život zachraňujúci zákrok musí byť výslovné, konkrétne, slobodné, informované a jednoznačné. Zároveň musí ísť o aktuálne, v danom čase platné, stanovisko. Osoba musí mať potrebnú mieru právnej spôsobilosti a byť si vedomá následkov svojho rozhodnutia. Ak majú o niektorom z týchto aspektov poskytovateľa zdravotnej starostlivosti pochybnosti, ale napriek úsiliu pochybnosti nevyvrátia, je ich povinnosťou poskytnúť zdravotnú starostlivosť s cieľom chrániť pacientov život. V tejto súvislosti ESĽP skúma, či vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu, a najmä na povahu rozhodnutia, ktoré sa má prijať, bola dotknutá osoba dostatočne zapojená do rozhodovacieho procesu ako celku za účelom ochrany jej záujmov. Ak pacient vyjadril svoje rozhodnutie vopred, je potrebné naň brať ohľad, ale zároveň je nutné si dať potvrdiť jeho aktuálnosť.

Súhlas s liečbou vydaný službukonajúcim sudcom vyplynul z rozhodovacieho procesu, ktorý bol ovplyvnený absenciou kľúčových informácií o dokumentácii sťažovateľkinej vôle, ktorá bola písomne niekoľkokrát zaznamenaná. Keďže sťažovateľka a ani jej blízke osoby neboli informované o rozhodnutí službukonajúceho sudcu, nebolo možné situáciu napraviť. Navyše, vnútroštátne sudy v jednotlivých konaniach, podobne ako ostatné osoby zainteresované do rozhodovania v danej veci, opomenuli skutočnosť, že pani Pindo Mulla bola schopná v danom čase urobiť rozhodnutie sama.

Vo svetle týchto okolností ESĽP dospel k záveru, že vnútroštátne sudy nereagovali adekvátne na sťažnosť pani Pindo Mulla, ktorá namietala, že jej výslovné rozhodnutie nepodstúpiť krvnú transfúziu nebolo rešpektované. Súd konštatoval porušenie práva na rešpektovanie súkromného života v zmysle článku 8 Dohovoru v kontexte práva slobodne prejavovať svoje náboženstvo (článok 9 Dohovoru).

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

bohoslužbou, vyučovaním, náboženskými úkonmi a zachovávaním obradov.

2. Sloboda prejavovať náboženstvo alebo vieru môže podliehať len takým obmedzeniam, ktoré sú stanovené zákonom, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti, ochrany verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

3. Dosaiaľ riešené prípady sa týkali žiadosti jednotlivca o ukončenie život udrživacej liečby, o eutanáziu, o asistovanú samovraždu, sporov ohľadom zdravotnej starostlivosti o dieťa či osobu, ktorej osobná sloboda bola obmedzená trestom odňatia slobody alebo umiestnením v psychiatrickej liečebni.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Ochrana dôvernosti komunikácie sa vzťahuje na všetky oblasti práva – aj na daňové poradenstvo

Článok 7 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že právne poradenstvo advokáta v oblasti práva obchodných spoločností spadá pod posilnenú ochranu komunikácie medzi advokátom a jeho klientom, ktorá je garantovaná týmto článkom, takže rozhodnutie prikazujúce advokátovi poskytnúť administratívne dožiadaného členského štátu za účelom výmeny informácií na požiadanie predpokladanej smernicou Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS celú dokumentáciu a informácie týkajúce sa jeho vzťahov s jeho klientom v súvislosti s poradenstvom predstavuje zásah do práva na rešpektovanie komunikácie medzi advokátom a jeho klientom, ktoré je garantované uvedeným článkom.

Článok 7 a článok 52 ods. 1 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takému príkazu, ako je uvedený v predchádzajúcom bode, ktorý je založený na vnútroštátnej úprave, v zmysle ktorej sa na poradenstvo a zastupovanie advokátom v daňovej oblasti nevzťahuje posilnená ochrana komunikácie medzi advokátom a jeho klientom garantovaná článkom 7, okrem prípadu rizika trestného stíhania klienta.

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-432/23 FSCS, Ordre des avocats du Barreau de Luxembourg proti Administration des contributions directes (ECLI:EU:C:2024:791) z 26. septembra 2024

Opierajúc sa o smernicu Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní, španielske daňové orgány zaslali luxemburskej Správe priamych daní žiadosť o spoluprácu pri získaní informácií a všetkej dostupnej dokumentácie za obdobie od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2019 týkajúce sa služieb poskytnutých spoločnosťou F španielskej spoločnosti (K) v súvislosti s nadobudnutím podniku a väčšinového podielu v inej španielskej spoločnosti.

Správa priamych daní vyzvala spoločnosť F na vydanie požadovaných dokumentov (poverovací list, zmluvy so zákazníkom, správy, memorandá, korešpondenciu, faktúry, atď) a zdôraznila, že v zmysle platnej legislatívy má držiteľ informácií povinnosť poskytnúť požadované údaje v plnom rozsahu a v nezmenenej podobe. Spoločnosť F odpovedala, že ako advokátska kancelária je viazaná povinnosťou mlčanlivosti a z tohto dôvodu nesmie poskytnúť informácie týkajúce sa jej klienta. Navyše, právne služby, ktoré pre spoločnosť K poskytovala, boli obchodnoprávnej povahy a netýkali sa daňových otázok.

Správa priamych daní opakovane advokátsku kanceláriu vyzvala na predloženie dokumentov a to pod hrozbou pokuty, ktorú následne spoločnosti F uložila. Advokátska kancelária podala žalobu na luxemburský správny súd o zrušenie rozhodnutia o uložení povinnosti. Luxemburská advokátska komora (Ordre des Avocats du Barreau de Luxembourg – OABL) požiadala o vstup do konania ako vedľajší účastník na podporu advokátskej spoločnosti F. Správny súd žalobu aj návrh OABL zamietol. Spoločnosť F a OABL podali odvolanie na Najvyšší správny súd, ktorý žalobu pripustil. Žalobca sa v argumentácii opieral o rozsudok C-694/20¹ a čl. 17 ods. 2 a 4² smernice.

Najvyšší správny súd položil Súdnemu dvoru šesť prejudiciálnych otázok.

1 Rozsudok C-694/20 z 8. decembra 2022, Orde van Vlaamse Balies a i. proti Vlaamse Regering (ECLI:EU:C:2022:963)

2 Čl. 17 ods. 4 smernice: Poskytnutie informácií môže byť odmietnuté, ak by viedlo k porušeniu obchodného, priemyselného či služobného tajomstva alebo obchodného postupu alebo prezradeniu informácií, ktorých zverejnenie by odporovalo verejnému poriadku.

Prvými dvomi otázkami sa pýtal, či sa čl. 7 Charty základných práv EÚ³ má vykladať v tom zmysle, že právne poradenstvo a služby advokáta klientovi v oblasti práva obchodných spoločností za účelom nastavenia investičnej štruktúry spoločnosti spadajú do pôsobnosti posilnenej ochrany komunikácie advokáta a klienta, čím by rozhodnutie dožiadaného orgánu ukladajúce advokátovi sprístupniť informácie predstavovalo zásah do práva na rešpektovanie komunikácie advokáta a klienta, ako je zaručené čl. 7 Charty.

Súdny dvor pripomenul, že v zmysle čl. 52 ods. 3⁴ Charty musí pri výklade Charty zohľadniť výklad zodpovedajúceho článku v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v tomto prípade čl. 8, ktorý v zmysle konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva zaručuje posilnenú ochranu komunikácie advokáta a klienta a to nielen v rozsahu obhajoby, ale vzťahuje sa na právne konzultácie ako také, ich obsah i samotnú existenciu. Takto teda treba vnímať aj čl. 7 Charty. Osobitná ochrana je odôvodnená skutočnosťou, že advokátom je zverená základná úloha v demokratickej spoločnosti, a to obrana osôb podliehajúcich súdnej právomoci. Každá osoba musí mať možnosť slobodne sa obrátiť na svojho advokáta, ktorého úlohou je nezávisle poskytovať právne poradenstvo všetkým osobám, ktoré ho potrebujú, a oprávnené očakávať, že komunikácia zostane súkromná a dôverná, a okrem výnimočných situácií má istotu, že ich advokát bez ich súhlasu nikomu neprezdá, že sa s ním radili. Posilnená ochrana sa preto vzťahuje na právne poradenstvo bez ohľadu na oblasť práva. Rozhodnutie Správy priamych daní ukladajúce advokátovi povinnosť poskytnúť všetku dokumentáciu v danom prípade predstavuje zásah do práva zaručeného čl. 7 Charty.

Podstatou tretej a štvrtej otázky bolo, či je smernica 2011/16 neplatná s ohľadom na čl. 7 a čl. 52 ods. 1 Charty,⁵ keďže neobsahuje ustanovenie, ktoré by výslovne umožňovalo zásah do dôvernosti komunikácie advokáta s klientom za účelom výmeny informácií na dožiadanie a ktoré by definovalo rozsah obmedzenia výkonu dotknutého práva, a ak áno, či môže vnútroštátne právo upraviť povinnosť spolupráce advokátov ako držiteľov informácií pri daňovom vyšetrovaní na základe vnútroštátneho daňového zákona v zmysle čl. 18 ods. 1 smernice.

Súdny dvor uviedol, že v kontexte výmeny informácií na dožiadanie neukladá smernica 2011/16 subjektom, ktorí sú držiteľmi informácií, žiadnu oznamovaciu povinnosť. Normotvorca v smernici stanovil výlučne povinnosti medzi členskými štátmi navzájom. Akékoľvek obmedzenie výkonu práva zaručeného čl. 7 Charty musí byť stanovené vnútroštátnym zákonom v zmysle čl. 52 ods. 1 Charty. Smernica ponecháva na členské štáty, aby zaistili, že vnútroštátne postupy budú v súlade so zárukou posilnenej ochrany komunikácie advokáta s klientom. Absencia ustanovenia o ochrane dôvernosti komunikácie neznamená, že smernica je v rozpore s čl. 7 Charty. Platnosť smernice tým nie je dotknutá.

Piatou otázkou sa súd pýtal, či vnútroštátne zákonné ustanovenie zavádzajúce povinnosť spolupráce advokátov musí na to, aby bolo v súlade s čl. 7 Charty, obsahovať osobitné ustanovenie, ktoré zabezpečuje rešpektovanie podstaty dôvernosti komunikácie medzi advokátom a jeho klientom, a osobitné podmienky na zabezpečenie toho, aby sa povinnosť spolupráce advokátov obmedzila na to, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie cieľa smernice.

Súdny dvor pripomenul, že práva zakotvené v čl. 7 Charty nie sú absolútnymi výsadami, ale musia sa vnímať vo vzťahu k ich úlohe v spoločnosti. Charta, ako vyplýva z jej čl. 52 ods. 1, totiž pripúšťa obmedzenia výkonu týchto práv, pokiaľ sú tieto obmedzenia stanovené zákonom, rešpektujú podstatu uvedených práv a – za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality – sú nevyhnutné, pričom skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo potrebu chrániť práva a slobody iných.⁶

V prípade luxemburskej legislatívy advokát môže v zásade odmietnuť poskytnúť dôverné informácie, ale z povinnosti mlčanlivosti je en bloc vyňatá oblasť poradenstva a služieb v daňových veciach, okrem prípadu, kedy by porušenie mlčanlivosti mohlo vystaviť klienta riziku trestného stíhania. Dôsledkom je stav, kedy žiadna z informácií poskytnutá advokátovi v daňovej veci nemá dôverný charakter, či ide o konzultáciu alebo právne zastupovanie. Luxemburská legislatíva sa neobmedzila na výnimočné situácie a samotným rozsahom zásahu do profesijného tajomstva porušila podstatu práva zaručeného čl. 7 Charty.

Rozhodnutie o uložení povinnosti založené na takejto vnútroštátnej právnej úprave vedie k zásahu do podstaty práva na rešpektovanie komunikácie medzi advokátom a klientom a v dôsledku toho ide o obmedzenie, ktoré nie je možno ospravedlniť.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

3 Čl. 7 Charty:

Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.

4 Čl. 52 ods. 3 Charty:

V rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.

5 Čl. 52 ods. 1 Charty:

Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

6 Rozsudok C-623/22

z 29. júla 2024, Belgian Association of Tax Lawyers a i. v. Premier ministre/Erste Minister (ECLI:EU:C:2024:639), bod 134

Trestný poriadok

Praktický komentár

Tomáš Strémy, Peter Šamko, Lucia Kurilovská a kol.

1336 strán | 96 € s DPH

Praktický komentár k Trestnému poriadku ponúka stručný, no aktuálny výklad k jednotlivým ustanoveniam Trestného poriadku a zahŕňa najnovšie novelizácie z roku 2024.

Autori v komentári stručne charakterizujú jednotlivé ustanovenia Trestného poriadku nielen z pohľadu vedeckého výkladu, ale aj s dôrazom na praktické aspekty ich uplatňovania. Publikácia prináša komplexný právny výklad aktuálneho znenia Trestného poriadku, ktorý je obohatený o praktické skúsenosti autorov zo súdnej a trestnoprávnej praxe. Autori diela sú poprední odborníci na trestné právo s desiatkami rokov skúseností, zastupujúci nielen akademickú obec, ale aj odborníkov z praxe, ktorí jednotlivé inštitúty uplatňujú v reálnych situáciách.

Vďaka tejto publikácii získajú odborníci, ako sú sudcovia, advokáti, prokurátori, vyšetrovatelia a študenti práva, kvalitný nástroj na lepšiu orientáciu v zložitých otázkach trestného práva procesného.

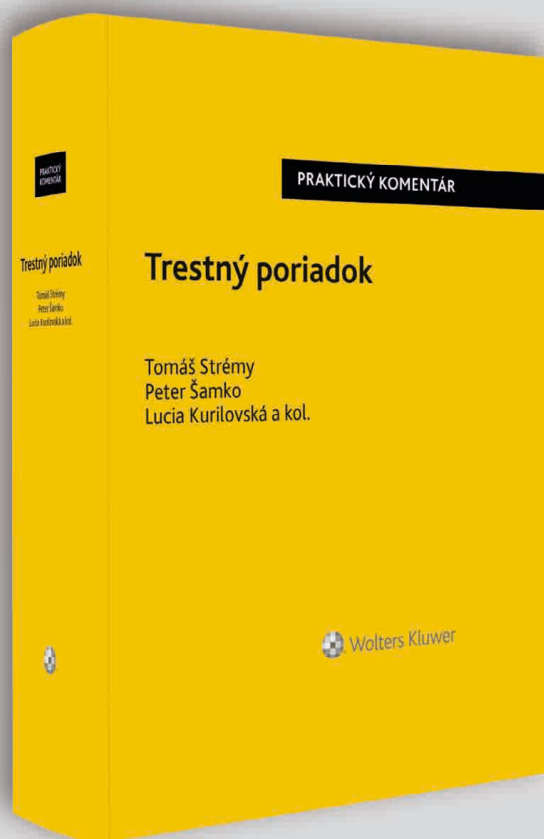
Komentár je súčasťou ponuky ASPI – tematická oblasť Trestné právo.

Komentár je k dispozícii takisto ako e-kniha.

Objednávajú na odborneknihy.sk

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Pracovné stretnutie s predsedom Ústavného súdu SR

Predseda Ústavného súdu SR **Ivan Fiačan** 22. augusta prijal na pracovnom stretnutí v Košiciach predsedu Slovenskej advokátskej komory **Martina Puchallu**. Stretnutie bolo príležitosťou diskutovať o dlhodobých témach ochrany ústavnosti a úlohách slobodnej a nezávislej advokácie v systéme ochrany práv. Predseda SAK využil stretnutie aj na krátku diskusiu o zámere komory smerujúcom k jednoznačnejšiemu zakotveniu ochrany nezávislej advokácie v Ústave SR. Táto téma bola predmetom okrúhleho stola najvyšších predstaviteľov slovenskej justície v apríli 2023, na ktorom SAK, aj za účasti predsedu Ústavného súdu SR a najvyšších predstaviteľov justície, prokuratúry a výkonnej moci predstavila koncept návrhu zmeny a doplnenia Ústavy SR.

Foto archív SAK

Bratislavské právnické fórum si pripomenulo 20. výročie vstupu krajín V4 do EÚ

Predseda Slovenskej advokátskej komory **Martin Puchalla** diskutoval 17. septembra 2024 s podpredsedom Maďarskej advokátskej komory **Dr. Andrásom Szecsckayom** na tému *20 rokov advokácie v Európskej únii* pri príležitosti 10. ročníka Bratislavského právnického fóra, ktoré organizuje Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.

Problematika vplyvu práva Európskej únie na vnútroštátne právne poriadky a prax otvára množstvo otázok, na ktoré v aule Univerzity Komenského odpovedali zástupcovia ministerstiev, najvyšších súdnych inšancií a advokátskych komôr Poľska, Maďarska, Česka a Slovenska.

Advokátsky panel viedol podpredseda Slovenskej advokátskej komory **Ondrej Laciak**, ktorý otvoril témy voľného

pohybu advokátov v EÚ, deontologických výziev či úsilí advokátskych komôr pripomienkovať návrhy európskej legislatívy na úrovni inštitúcií EÚ.

Slovenská advokátska komora bola partnerom podujatia Právnickej fakulty Univerzity Komenského, ktoré následne pokračovalo rokovaním účastníkov v odborných sekciách.

Foto Archív SAK

Trnavské právnické dni 2024

Náhradný člen Predsedníctva SAK a regionálny zástupca pre Trnavský kraj **Marian Haršány** sa 26. septembra zúčastnil na Trnavských právnických dňoch – tradičnom odbornom podujatí Fakulty práva Trnavskej univerzity, ktoré sa koná každé dva roky, tentoraz na tému *Tradičné a netradičné v práve*. Slovenská advokátska komora má s Fakultou práva Trnavskej univerzity podpísanú dohodu o spolupráci, ktorú rozvíja aj vzájomnou účasťou na odborných podujatiach.

Medzinárodná vedecká konferencia XIII. ústavné dni

Predseda SAK **Martin Puchalla** sa zúčastnil 3. a 4. októbra na tradičnej odbornej konferencii, ktorá sa konala na pôde Ústavného súdu SR. XIII. ústavné dni sa niesli v duchu hlavnej témy podujatia *Konanie o súlade právnych predpisov – návrhové oprávnenie a účinky rozhodnutí ústavného súdu*.

20. výročie založenia Fakulty práva PEVŠ

Člen Predsedníctva SAK **Richard Karkó** sa 23. septembra na pozvanie Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy zúčastnil na podujatí pri príležitosti výročia jej založenia.

Legislatíva

Prieskum SAK o metodike pre výpočet výživného rodičov k deťom

Slovenská advokátska komora uskutočnila prieskum medzi svojimi členmi k *Metodike pre výpočet výživného rodičov k deťom* (tzv. „tabuľkové výživné“), ktorú pripravilo Ministerstvo spravodlivosti SR. Cieľom prieskumu bolo získať informácie z prvej ruky o praktických skúsenostiach s touto metodikou v konaniach pred súdmi. Odpovede poukázali na niektoré praktické pozitívne aspekty metodiky, najmä v podobe zjednodušenia výpočtov. Mnohé podnety však smerovali k tomu, že metodika sa aplikuje príliš formalisticky a nezohľadňuje reálne potreby dieťaťa či finančnú situáciu rodičov.

Až 93 zo 113 respondentov síce uviedlo, že samotnú metodiku považujú za potrebnú. Problémom však je, že sudcovia túto metodiku príliš často používajú, akoby išlo o záväzný dokument. Myslí si to takmer polovica respondentov. Viac ako 80 % respondentov z radov advokátov pritom správne označilo dokument len ako odporúčací.

Odporúčania, ktoré vzišli z prieskumu, smerujú k odstráneniu formalistickej aplikácie metodiky. Teda, aby sudcovia dávali väčší priestor na prispôbenie rozhodnutí individuálnym okolnostiam. Napríklad by mali viac zohľadniť reálne výdavky rodičov, čas strávený s dieťaťom alebo špecifické potreby detí. Metodika by v každom prípade mala byť len orientačným nástrojom a nie záväzným návodom. Automatické uplatňovanie metodiky, akoby išlo o záväzný dokument, neprispieva k spravodlivým rozhodnutiam.

Nesprávne vnímanie metodiky ako záväznej sa môže zdaniavo pozitívne prejavovať tým, že uľahčuje rodičovské dohody. Rodičia však môžu byť „dotlačení“ aj k nesprávnym dohodám s argumentom, že „aj tak sa rozhodne podľa tabuľiek“ – čo však neraz nemusí vôbec zohľadňovať individuálny prípad. SAK víta pozitívne prínosy metodiky, no aj vzhľadom na praktické zistenia z prieskumu upozorňuje na to, že tá by v žiadnom prípade nemala byť vnímaná ako záväzná, keďže každý jeden prípad musí byť posúdený so zreteľom na konkrétne okolnosti. SAK preto odporúča, aby MS SR vzhľadom na nesprávne používanie metodiky jednoznačnejšie komunikovalo jej odporúčací charakter – teda, že ide o materiál, ktorý nesmie byť automaticky aplikovaný bez riadneho posúdenia individuálneho prípadu.

Návrhy zákonov v pripomienkovom konaní

Slovenská advokátska komora v sledovanom období uplatnila pripomienky vo vzťahu k viacerým návrhom zákonov v medzirezortnom pripomienkovom konaní.

V legislatívnom procese k návrhu zákona o ochrane svedka SAK poukázala v pripomienkach na situácie, kedy aj advokát či znalec môže byť ohrozený z dôvodu účasti na súdnom konaní, príprave znaleckého posudku alebo právneho zastupovania.

Slovenská advokátska komora uplatnila početné praktické pripomienky pripravené pracovnou skupinou SAK pre verejné právo k návrhu novely katastrálneho zákona a k návrhu nového stavebného zákona.

Zároveň sa P SAK intenzívne zaoberalo návrhom novely zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, kde uplatnilo viaceré zásadné pripomienky.

Komora sa zúčastňovala aj na činnosti pracovnej skupiny zriadenej ministerstvom spravodlivosti k príprave nového zákona o obchodnom registri a komisie zaoberajúcej sa kolíznym opatrovníctvom maloletých detí v súdnom konaní.

Medzinárodné vzťahy

Výročný kongres AIJA a úspechy slovenských advokátov

Na 62. valnom zhromaždení Medzinárodnej asociácie mladých advokátov (AIJA) v Madride 3. – 7. septembra zavŕšil svoje 20-ročné aktívne členstvo v nej člen pracovnej skupiny

pre zahraničné vzťahy SAK **Tomáš Rybár**. V organizácii pôsobil okrem iného ako národný zástupcu AIJA pre Slovenskú republiku, viceprezident komisie SCILL, člen Výkonného výboru, spolupredseda Výboru národných zástupcov, ako prvý koordinátor pre vzťahy s advokátskych komorami, zastupujúci a napokon riadny generálny tajomník AIJA.

Z titulu poslednej menovanej funkcie bol Tomáš Rybár členom najvyššieho vedenia organizácie a viedol tak samotné valné zhromaždenie na ostatných dvoch výročných kongresoch. Vyjadrujeme mu poďakovanie za výnimočné reprezentovanie slovenskej advokácie a SAK a vzdávame hold za dlhoročné úspechy.

Štafetu v pozícii národného zástupcu odovzdal doterajší zástupca AIJA pre Slovenskú republiku **Marek Holka** advokátovi **Lukášovi Michalíkovi**, ktorý bude odteraz kontaktnou osobou pre záujemcov o členstvo v AIJA z radov SAK.

Rakúske dni advokátov vo Viedni

Pri príležitosti 50. výročia Rakúskej advokátskej komory sa člen Predsedníctva SAK **Ludovít Mičinský** zúčastnil 26. septembra na Rakúskych advokátskych dňoch. Rakúska advokátska komora je dlhoročným partnerom SAK v oblasti medzinárodných vzťahov.

Jesenná konferencia ECBA v Helsinkách

Podpredsa SAK **Ondrej Laciak** sa zúčastnil 27. a 28. septembra na pravidelnej výročnej konferencii Európskej komory obhajcov (ECBA), tentoraz na pozvanie Fínskej advokátskej komory v Helsinkách. ECBA sa venuje trestnoprávnej problematike a hlavné témy odbornej konferencie sa venovali Európskemu dohovoru o povolani advokáta a ochrane advokátskeho povolania v Európe, prepojení podnikania s ochranou ľudských práv so zameraním na znižovanie rizika sporov a trestného stíhania, ako aj nedostatkom právneho štátu v krajinách EÚ.

Stály výbor CCBE v Bruseli

Zástupcovia SAK sa 4. októbra zúčastnili na rokovaní Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) v Bruseli. SAK je kolektívnym členom tejto významnej organizácie zastupujúcej záujmy advokácie v Európe a vo vzťahu k inštitúciám EÚ. Ako hosť vystúpil zástupca Európskej komisie **Julien Mousnier**. Prezentoval závery správy EK o stave právneho štátu v EÚ a závery *EU Justice Scoreboard (Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície)*. Svoje závery prezentovala aj *Task force pre budúcu stratégiu CCBE* (založená v marci 2024). Predstavená bola správa o spolupráci CCBE a Rady Európy v uplynulom roku. Odznali informácie o vývoji *AI Act*, relevantných rozhodnutiach SD EÚ, legislatíve AML, uznávaní kvalifikácií osôb z tretích krajín, vývoji v problematike e-identity advokátov a ďalších témach.

Delegácie schválili stanovisko CCBE k správe osobitnej spravodajkyne EÚ pre nezávislosť advokátov a sudcov.

Otvorenie súdneho roka v Londýne

Predseda SAK **Martin Puchalla** a podpredsa SAK **Ondrej Laciak** sa zúčastnili 30. septembra na otvorení súdneho roka v Londýne, ktoré je jedným z významných podujatí európskej advokácie. Samotnej ceremónii predchádzal okrúhly stôl zahraničných zástupcov komôr. Diskusia sa týkala úlohy advokátskych komôr pred, počas a po voľbách, a to s ohľadom na nezávislosť advokátskych komôr a potrebnú politickú neutralitu. Členovia advokátskych komôr môžu mať rôzne politické názory, ale spoločným zámerom všetkých by mal byť záujem o právny systém, právny štát a prístup k spravodlivosti.

Foto Archív SAK

■ Vnútorne vzťahy

Tatranská tenisová advokátska štvorka na počesť Eňa Vokála

Dôkazom toho, že advokáti sú zruční nielen vtedy, keď sa chopia pera (či počítačovej klávesnice), ale aj tenisovej rakety, svedčí úspešné podujatie *Tatranská tenisová advokátska štvorka*, ktoré sa pod záštitou SAK uskutočnilo 30. augusta v Poprade.

Išlo už o 39. ročník turnaja, ktorý sa tentoraz konal s podtitulom *Memoriál Eňa Vokála* na počesť prešovského kolegu. Za organizáciu tohto príjemného podujatia ďakujeme regionálnemu zástupcovi SAK pre Prešovský kraj Jozefovi Beňovi, a kolegum Ondrejovi Mularčíkovi a Marekovi Tauberovi.

Druhé celoslovenské turistické podujatie pre advokátky a advokátov

Kolegovia, ktorí radi spoja pohyb s krásami slovenskej prírody, sa stretli 20. – 22. septembra na druhom ročníku *Turistického zrazu advokátov* v Terchovej v Malej Fatre. Skupina 15 turistov-advokátov posilnená o rodinných príslušníkov si prešla turistické chodníky v malebnom okolí Terchovej v niekoľkých skupinkách podľa kondície a preferencií trasy, väčšina cez populárne rebríky Jánošíkove diery. Večer patrilo diskusii o témach, ktoré advokátov aktuálne zaujímajú, najmä otázky súvisiace s exekučným konaním, katastrálnym konaním, daňovými vecami a pod. O organizáciu podujatia sa postarali regionálne zástupkyne pre Banskobystrický kraj Jana Biroščáková a Blanka Gondová. Účastníci sa zhodli, že sa radi na akcii zúčastnia aj o rok, a podujatie si tak možno nájde pravidelné miesto v kalendári SAK. *Foto Blanka Gondová*

5. ročník golfového turnaja právnických profesií

Slovenská advokátska komora usporiadala 3. septembra v poradí už 5. ročník golfového turnaja, ktorý je určený širšiemu okruhu golfistov a golfistiek zo všetkých právnických profesií. Na tomto úspešnom podujatí golf spája nielen advokátov a koncipientov, ale aj notárov, exekútorov, sudcov a súdnych úradníkov, prokurátorov, vysokoškolských pedagógov právnických fakúlt či podnikových právnikov.

Tento rok sa v Sedin Golf Resorte stretlo 26 hráčov, ktorí súťažili v troch kategóriách podľa handicapu a v každej kategórii boli ocenení traja najlepší. Účelom turnaja je sklbiť príjemne strávený čas a športové zápolenie, no najmä prispieť k zblížovaniu právnických profesií. Ďakujeme regionálnemu zástupcovi SAK pre Bratislavský kraj Jánovi Kutanovi, že sa opäť ujal organizácie. Stretne sa na greene o rok!

Rozhodcovský súd SAK

Úspešný seminár o Pravidlách IBA pre dokazovanie v medzinárodnej arbitráži

Dňa 15. októbra Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory zorganizoval v spolupráci s Medzinárodnou advokátskou komorou (*International Bar Association – IBA*) na pôde komory seminár pre členov SAK. RS SAK usiluje o obohatenie vzdelávacích podujatí SAK o témy týkajúce sa arbitráže s medzinárodným prvkom. Rečníci predstavili *Pravidlá IBA pre dokazovanie v medzinárodnej arbitráži*.

Seminár otvorila príhovorom podpredsedníčka Najvyššieho súdu SR **Andrea Moravčíková**. Ďalšími vzácnymi rečníkmi boli britská advokátka **Laura Halonen**, poľský advokát **Rafaľ Morek**, chorvátsky advokát **Dalibor Valinčić** ako aj bývalý člen Predsedníctva RS SAK a advokát **Roman Prekop**. Podujatie pritiaхло pozornosť členov SAK a bolo príležitosťou na živú diskusiu o rozhodcovskom konaní vo svete a na Slovensku. *Foto Vladislav Zigo*

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na riadnom zasadnutí **7. októbra 2024** v Bratislave.

Na úvod odznali informácie ■ o medzinárodnej vedeckej konferencii **XIII. ústavné dni** v Košiciach, ■ o **Bratislavskom právnickom fóre**, ■ o **9. online stretnutí orgánov komory**, ■ o slávnostnom podujatí pri príležitosti **20. výročia založenia Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy**, ■ o **Trnavských právnických dňoch** a ■ o **správe Európskej komisie o stave právneho štátu 2023**. Vybrané témy sú podrobnejšie spracované na webovej stránke komory v časti *Aktuality*, v Bulletinu slovenskej advokácie aj v distribuovaných newsletteroch.

Predsedníctvo SAK v rámci legislatívnych aktivít vzalo na vedomie informácie o rozporovom konaní k **návrhu novely zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi**. Schválilo pozíciu SAK, že všetka právna pomoc by mala byť realizovaná iba prostredníctvom advokátov a rozpočtové prostriedky určené na právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi by mali byť v rozsahu rozpočtu Centra právnej pomoci určené na reálnu právnu pomoc. Predsedníctvo poverilo pracovnú skupinu pre veci advokátske rozpracovať návrh vyhlášky o tarifnom odmeňovaní advokátov za právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi a vytvorí návrh ustanovovania advokátov osobám v materiálnej núdzi.

V rámci legislatívnych aktivít členovia P SAK ďalej vzali na vedomie informácie ■ o rozporovom konaní k **návrhu zákona o ochrane svedka**, ■ o zasadnutí pracovnej skupiny MS SR k **právnej úprave inštitútu kolízneho opatrovníka**, ■ o **poslaneckej novele zákona o prokuratúre**, ■ o rokovaní k **novele vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb** a ■ o **návrhu novely zákona o obchodnom registri**.

Osobitne sa Predsedníctvo SAK venovalo **poslaneckému návrhu novely zákona o advokácii**. Jeho podstata spočíva v tom, aby bola Slovenská advokátska komora povinná zapísať do zoznamu advokátov bez zloženia advokátskej skúšky nielen profesorov a docentov práva, ale aj absolventov doktorandského štúdia. Komora vyjadrila zásadné nesúhlasné stanovisko s návrhom s podrobnou argumentáciou.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o **dohodnutom termíne podpisu zmlúv so zhotoviteľom nového informačného systému SAK**, o aktuálnom **stave projektu vývoja nového informačného systému** a o **stave projektu registratúry SAK**.

Predsedníctvo SAK schválilo cenovú ponuku externého partnera na **vytvorenie platformy na komunikáciu obhajcu a obvineného** v alternatíve minimalistického riešenia platformy.

Pokiaľ ide o prebiehajúcu **rekonštrukciu budovy komory**, Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o potrebe **znalecky oceniť budovu nielen transferovou, ale aj finančnou metódou**. Predsedníctvo SAK sa bude zaoberať aj otázkou **obstarania nábytku**, keďže ide o položku, ktorá bude mať vplyv na čerpanie úverového rámca aj na rozpočet SAK v roku 2025. Na rokovaní P SAK sa zúčastnili zástupcovia spoločnosti MPIRE, s. r. o., ktorá v projekte rekonštrukcie vykonáva **stavebný dozor**. Informovali o rozdelení úloh stavebného dozoru a projektanta ako autora projektu v pozícii architektonického dozoru. V priebehu rekonštrukcie sa realizuje architektonický dozor, ktorý priebežne na dennej báze reaguje na vývoj stavebných prác a prispôsobuje projekt reálnemu stavu.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Predsedníctvo SAK v rámci príprav konferencie advokátov schválilo ponuku **poskytovateľa IT služieb podpory na Konferencii advokátov 2025** vo vzťahu k nominačnej časti volieb do orgánov komory a druhého kola volieb a hlasovania v deň konania konferencie advokátov. Z troch predložených ponúk jedna nenaplnila biznis zadanie vo vzťahu k volebnej platforme, pri rozhodovaní o víťaznej ponuke P SAK zvolilo kritérium nižšej ceny a skúsenostný potenciál poskytovateľa služby. Predsedníctvo SAK schválilo **doplnenie pozíčného dokumentu s návrhom postoja k posilneniu poskytovania právnych služieb osobám v materiálnej núdzi advokátmi**.

V rámci rokovania o ekonomických otázkach členovia P SAK rozhodli o **doručených žiadostiach** a vzali na vedomie informáciu o **príprave konzervatívneho rozpočtu SAK na rok 2025**. Schválili **finančnú podporu nadácie European Lawyers Foundation (ELF)** od roku 2025 počas trvania projektu **LAWYEREX 3** a s tým spojené členstvo v poradnom orgáne ELF vzhľadom na to, že SAK ako partnerská komora bude požívať výhodu úhrady časti nákladov z projektu, garantovania určitého počtu miest v projekte a prednostného práva pri obsadzovaní ostatných voľných účastníckych miest. Záujem o stáže medzi slovenskými advokátmi bol vyšší než počet ponúkaných miest a spätná väzba účastníkov bola doteraz pozitívna.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **správu o mediálnej prezentácii komory v septembri 2024**. Bolo poukázané na stanovisko SAK k úpadku politickej kultúry, ktorým komora reagovala na nevhodné vyjadrenia v pléne Národnej rady SR adresované poslankyni NR SR, ktorá je advokátkou. Slovenská advokátska komora zo zásady nekomentuje politický vývoj a dôsledne sa dištancuje od sporov medzi politickými stranami. Všetci ústavní činitelia – aj tí v prvej politickej línii – by však mali rešpektovať najzákladnejšie pravidlá slušnosti. Ak namiesto štandardnej politickej diskusie, hoc aj polarizujúcej a vypätej, nastupuje neslušnosť, je to smutnou vizitkou

slovenského parlamentarizmu. Hoci nešlo o útok na poslankyňu NR SR kvôli výkonu jej advokátskeho povolania, tento akt komora aj tak vníma ako poľutovaniahodný prejav nízkej úrovne v politike. Priame komentovanie verbálnych incidentov z NR SR nie je typické pre nezávislú stavovskú organizáciu a tento prípad SAK považuje za výnimku. Komora nemá ambíciu nadmerne sa zapájať do komentovania invektív z politických diskusií. Výrazne rezonoval aj poslanecký návrh novely zákona o advokácii (pozri vyššie).

Predsedníctvo SAK schválilo **zrealizovanie interného prieskumu medzi advokátmi** so zameraním na otázky dôveryhodnosti a prestíže advokátskeho stavu a na advokátsku etiku, a to aj v nadväznosti na pripravovanú prednášku na zimnom seminári advokátov v decembri 2024.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o nepredložení **žiadosti SAK o nenávratný finančný príspevok de minimis** v rámci prvého kola výzvy *Personalizácia služieb verejnej správy a podpora omnikanálového modelu komunikácie v rámci Programu Slovensko 2021 – 2027* s tým, že komora sa bude uchádzať o finančný príspevok v ďalšom kole. Členovia P SAK súhlasili s podpísaním **memoranda o spolupráci** medzi Slovenskou advokátskou komorou a Združením sudcov Slovenska.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **dianí na pôde CCBE** a správy z podujatí so zahraničným prvkom.

Predsedníctvo SAK rozhodlo o žiadostiach súvisiacich s **matričnými zoznamami** vedenými komorou, osobitne rozhodlo po posúdení kritérií o nepozastavení výkonu advokácie **podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii**.

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na riadnom zasadnutí **6. novembra 2024 v Bratislave**.

Na úvod odzneli informácie o **10. online stretnutí orgánov SAK** a o **diskusnom stretnutí so študentmi Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave** pri príležitosti Európskeho dňa advokátov 23. októbra 2024 (z hľadiska účasti šlo o doposiaľ najúspešnejšie podujatie). Vybrané témy sú podrobnejšie spracované na webovej stránke komory v časti *Aktuality*, v Bulletinu slovenskej advokácie aj v distribuovaných elektronických newsletteroch.

Členovia P SAK v rámci legislatívnych aktivít vzali na vedomie informácie ■ o **poslaneckom návrhu novely zákona o advokácii** vo vzťahu k zápisu absolventov PhD. štúdia do zoznamu advokátov, ■ o **zákone o teste proporcionality** v oblasti regulácie povolania, ■ o **rokovaní o novele vyhlások o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb** z pohľadu zrealizovania odmeny za služby osobám v materiálnej núdzi (zvýšenie tarify a otázka postavenia *Centra právnej pomoci*, jeho zamestnancov a advokátov v systéme právnej pomoci; SAK zastáva ideu reformy systému bezplatnej právnej pomoci tak, aby boli štátom vyčle-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Môže byť prokuristom obchodnej spoločnosti založenej podľa § 15 zákona o advokácii aj advokát s pozastaveným výkonom advokácie?

Z ktorého ustanovenia zákona o advokácii vyplýva advokátovi povinnosť ohlásiť komore zápis prokuristu do obchodného registra?

Povinnosť spoločnosti oznámiť zápis prokuristu do Obchodného registra SR vyplýva zo všeobecnej informačnej povinnosti obsiahnutej v § 28 zákona o advokácii v nadväznosti na § 12 ods. 5 zákona o advokácii.

Vo verejne prístupných zoznamoch vedených komorou je každý advokát bez ohľadu na spôsob výkonu advokácie uvádzaný ako advokát s pozastaveným výkonom advokácie, ktorý nesmie poskytovať právne služby, preto by mal mať s touto skutočnosťou zosúladený zápis aj v ostatných verejných zoznamoch (v obchodnom registri).

Obchodná spoločnosť založená podľa § 15 zákona o advokácii sa môže dať zastúpiť prokuristom alebo splnomocneným zástupcom (substitúcia), ktorým môže byť jedine advokát. Zastupovanie na základe prokúry nie je na rozdiel od konania konateľa spôsobom výkonu advokácie podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii, ale ide o zastupovanie spoločnosti vo výkone jej predmetu činnosti – teda v poskytovaní právnych služieb. Preto musí ísť o advokáta s aktívnym výkonom advokácie.

nené zdroje primárne určené na pokrytie nákladov na zastupovanie osôb v materiálnej núdzi advokátmi) a dopadov novelizovaných trestných kódexov (rozšírenie prípadov povinnej obhajoby, zníženie trestných sadzieb, *ex offio* obhajoby a pod.), ■ o stanovisku k **návrhu zmeny inštitútu kolízneho opatrovníka** v intenciách prvotných zámerov pracovnej skupiny MS SR v kontexte opatrovníctva maloletých i dospelých. Úlohou kolízneho opatrovníka je uplatňovanie procesných práv a zastupovanie maloletých v konaní pred súdom, preto SAK presadzuje, aby oprávnenými osobami na výkon procesných práv dotknutej osoby boli advokáti a aby CPP pôsobilo ako redistribučný orgán, nie ako poskytovateľ právnej pomoci prostredníctvom svojich pracovníkov, a ■ o **novele zákona o obchodnom registri** a **súvisiacej novele zákona o advokácii**, ktorej obsahom sú zmeny ustanovení o autorizácii zmlúv o prevode nehnuteľností a o zapisovaní advokátskych obchodných spoločností do obchodného registra.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **podpísaní zmluvnej dokumentácie so zhotoviteľom nového informačného systému SAK** a o stave projektu **budovaného IT systému** v jednotlivých fázach (harmonogram, riziká a závislosti, eskalácia z nižších úrovní projektového riadenia a požiadavky na zmenu). Keďže v určitých častiach projektu môže prísť k navýšeniu počtu človekodní, Predsedníctvo SAK súhlasilo s čerpaním finančných prostriedkov do výšky 10 % nad cenu projektu počas celej doby projektu z jeho celkovej sumy, pričom o navýšení sú oprávnení rozhodnúť členovia riadiaceho výboru projektu (*Value Management Board*). Ďalej vzalo na vedomie informáciu o stave projektu **registratúry SAK** s aktualizovanou cenovou ponukou zohľadňujúcou jednorazový poplatok za nasadenie modulu pre zaručenú konverziu a prispôbenie aplikácie registratúry na základe potrieb komory po technickej diskusii a o stave projektu **vývoja platformy na online komunikáciu obhajcu a obvineného** v spolupráci so Zborom justičnej a väzenskej stráže Bratislava.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **harmonograme prác spojených s rekonštrukciou budovy komory** a o ich postupe. Stanovilo tiež **limit odmeny architektonického dozoru**.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske** a do pôsobnosti **komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

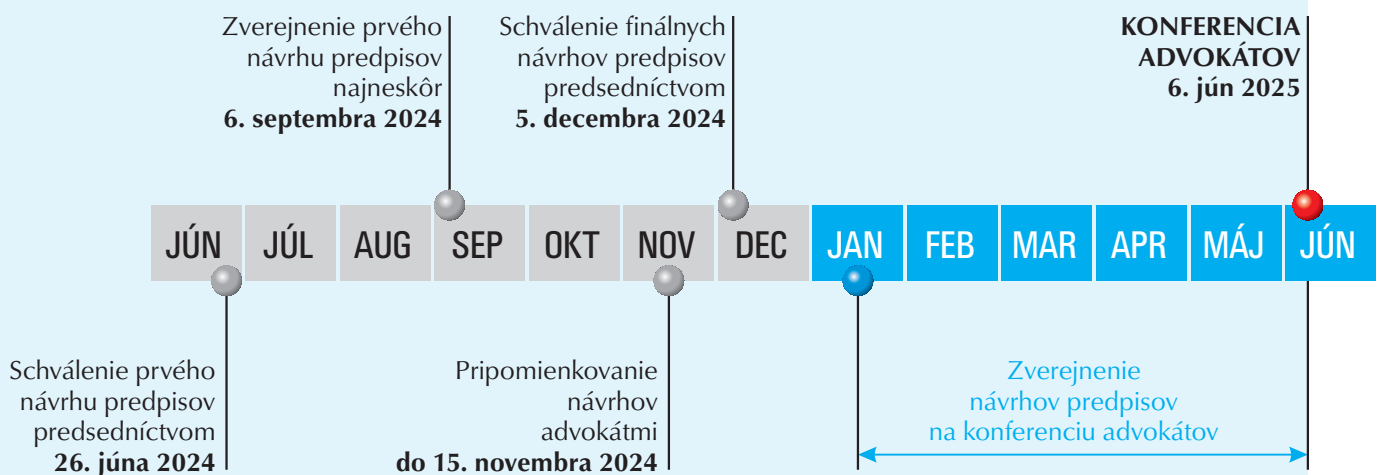
Pokiaľ ide o otázku **námietok zaujatosti v disciplinárnom konaní po vylúčení predsedu disciplinárnej komisie**,

P SAK konštatovalo, že nemá právomoc zasahovať do procesných rozhodovaní Disciplinárnej komisie SAK a Odvolacej disciplinárnej komisie SAK v neprávoplatných disciplinárnych konaniach s výnimkou § 9 ods. 4 Disciplinárneho poriadku SAK. V prípade, ak nie je úprava v Disciplinárnom poriadku SAK, subsidiárne sa použije úprava v Trestnom poriadku.

Predsedníctvo SAK v rámci príprav konferencie advokátov vzalo na vedomie záznam z **prvého subdodávateľského stretnutia v Zimnej jazdiarni Bratislavského hradu**, kde sa konferencia advokátov uskutoční 6. júna 2025. Keďže ide o priestor, kde sa konferencia advokátov organizuje po prvý raz, bude potrebné prispôbiť sa novým nastaveniam, a to aj v dôsledku obmedzenej kapacity priestoru (500 miest na sedenie a 200 miest na státie). Kancelária SAK v primeranom čase pred konferenciou vyzve advokátov na záväznú prihlásenie sa na konferenciu na princípe *first come – first served* bez garancie sedenia. Advokáti si budú postupne uvoľňovanie prihlasovacích kapacít sledovať sami (podobne funguje aj rezervačný systém na semináre advokátov). Advokáti, ktorí nebudú na konferencii fyzicky prítomní, sa budú overovať dvojfaktorovou autentifikáciou. Predsedníctvo SAK schválilo **doplnenie pozičného dokumentu** (jedného z dokumentov, ktoré budú predložené Konferencii advokátov 2025) v súvislosti s posilnením úlohy advokátov pri poskytovaní bezplatnej právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Z rokovania pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre veci koncipientske vyplynuli **podnety na zmenu interných predpisov**, ktoré budú komplexne spracované v rámci prípravy zmien stavovských predpisov na Konferenciu advokátov 2025. Termín na predloženie návrhov zmien

Harmonogram prípravy stavovských predpisov na konferenciu advokátov

zo strany advokátov bol 15. november 2024. Návrhy predpisov budú advokátom podľa harmonogramu zverejnené po schválení Predsedníctvom SAK.

V rámci rokovania o ekonomických otázkach Predsedníctvo SAK rozhodlo o **doručených žiadostiach** a vzalo na vedomie informácie o **hospodárení komory za III. štvrtrok 2024** s kladnou bilanciou. Schválilo **zvýšenie cien inzercie** v *Bulletine slovenskej advokácie* v roku 2025 o 20 % bez DPH s platnosťou od 1. januára 2025. Predsedníctvo SAK prerokovalo aj **upozornenie revíznej komisie na nehospodárne nakladanie s majetkom komory** vo vzťahu k schválenému finančnému príspevku na zahraničné športové podujatie advokátov.

Členovia P SAK rokovali o **návrhu rozpočtu Slovenskej advokátskej komory na rok 2025** a rozhodli, že rozpočtu sa budú vzhľadom na dôležitosť rozhodnutí venovať na **mimoriadnom zasadnutí 18. novembra 2024**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **správu o mediálnej prezentácii komory v októbri 2024**. Komora sa v sledovanom období komunikačne zamerala na prezentáciu výročnej správy SAK za uplynulé obdobie, na Európsky deň advokátov a na poslancový návrh novely zákona o advokácii. Vzalo na vedomie aj informáciu o **prebiehajúcim prieskume DEKK Inštitútu medzi advokátmi**, ktorého výsledky budú prezentované na zimnom seminári advokátov v rámci sobotnej prednášky.

Členovia P SAK schválili **novelu uznesenia, ktorým sa stanovuje rozsah a podmienky účasti advokátskeho koncipienta na súdnych pojednávaníach a podrobnosti v súvislosti s vedením výkazu praxe advokátskeho koncipienta**. Zmena sa týka obsahu záznamov o úkonoch právnej

služby, ktorých vykonaním advokát advokátskeho koncipienta poveril (pozri Vestník 82/2024).

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie ■ o **rokovaniach s bankami** smerujúcimi k nadviazaniu dlhodobej spolupráce s komorou s benefitmi pre advokátov v oblasti finančných produktov, ■ o vedeckej konferencii k **výročiu osobností Laca Novomeského a Ivana Horvátha**, ■ o ponuke spoločnosti **ALZA** vo vzťahu k **ponúkaným produktovým zľavám pre advokátov**, ■ o vývoji spoločného projektu SAK a Právnickej fakulty UK v oblasti **stáží študentov v advokátskych kanceláriách** s tým, že pilotný stážový projekt bol spustený v zimnom semestri s aktuálnym zapojením 50 študentov. Projekt bude vyhodnotený začiatkom roka 2025, pred druhým kolom stáží v letnom semestri by mala byť spustená webová aplikácia na prihlasovanie.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom

Členovia P SAK vzali na vedomie **správy z podujatí so zahraničným prvkom**.

Predsedníctvo SAK rozhodlo o **podnete predsedníčky Revíznej komisie SAK na zrušenie právoplatného rozhodnutia prvostupňového disciplinárneho senátu a právoplatného rozhodnutia odvolacieho disciplinárneho senátu** podľa § 49 ods. 1 Disciplinárneho poriadku SAK.

Členovia P SAK rozhodli o žiadostiach súvisiacich s **matrličnými zoznamami** vedenými komorou, osobitne rozhodli po posúdení kritérií o nepozastavení výkonu advokácie **podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii**. Vzali na vedomie **neodkladné rozhodnutia predsedu komory v statusových veciach**.

-km-

Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2025

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory

**vyhlásila XXIV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie
pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.**

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter.

Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu **ondrisova@sak.sk** alebo **darina.stracinova@sak.sk**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. **Ak bude odsúhlasený na prelome rokov, bude automaticky zaradený do súťaže v roku 2026.**

Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2024. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2026.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosti advokáta pri prevode obchodného podielu v spoločnosti vykonávajúcej advokáciu

Advokát, ktorý ako jediný spoločník a konateľ obchodnej spoločnosti vykonávajúcej advokáciu prevedie celý svoj obchodný podiel v tejto spoločnosti na tretiu osobu, ktorá nie je advokátom, pričom táto spoločnosť taktiež zruší dovtedy jediný predmet činnosti, na ktorý bola založená - poskytovanie právnych služieb, a následne sa nevyjadrí ani na opakované výzvy Revízejnej komisie SAK k podnetu Predsedníctva SAK, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 15 ods. 1, § 23 ods. 1 a § 28 ods. 4 zákona o advokácii, § 33 ods. 4 Advokátskeho poriadku SAK.

Advokát sa nesmie vzdať a už vôbec nie generálne (prevodom celého obchodného podielu) ovládania nad vlastnou advokátskou spoločnosťou v prospech osoby, ktorá nie je advokátom a vyňať takúto spoločnosť spod špeciálnej právnej úpravy a dohľadu SAK.

*Rozhodnutie IX. disciplinárneho senátu SAK z 22. septembra 2022
sp. zn. DS IX.-19/2022:2984/2021*

Dotknuté ustanovenia:

- § 15 ods. 1, § 23 ods. 1 a § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“)
- § 33 ods. 4 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 11. júna 2021 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím IX. disciplinárneho senátu SAK z 22. septembra 2022, sp. zn. DS IX.-19/2022:2984/2021 bola disciplinárne obvinená advokátka (ďalej len „DO advokátka“)

uznaná za vinnú

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušila povinnosti advokáta podľa § 15 ods. 1, § 23 ods. 1 ZoA, § 33 ods. 4 AP SAK (skutok 1.) a § 28 ods. 4 ZoA (skutok 2.)

tým, že

1.) ako jediný spoločník a jediný konateľ obchodnej spoločnosti A. s. r. o., v ktorej v období od 7. 11. 2017 do 8. 9. 2021 vykonávala advokáciu ako konateľ, s účinnosťou od 16. 10. 2021 (deň zápisu zmien do obchodného registra) previedla celý svoj obchodný podiel v spoločnosti na tretiu

osobu, ktorá nie je advokátom, pričom táto spoločnosť zrušila aj dovtedy jediný predmet činnosti, na ktorý bola založená - poskytovanie právnych služieb,

2.) na výzvu predsedníčky RK SAK zo dňa 26. 11. 2021, aby sa vyjadrila k podnetu Predsedníctva SAK, sa po prevzatí tejto výzvy dňa 10. 12. 2021, ani po opakovanej urgencii zo dňa 14. 1. 2022 prevzatej fikciou doručenia dňa 30. 1. 2022, nevyjadrila,

za čo jej bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie - **peňažná pokuta** v sume **3 000 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **646 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Disciplinárny senát uvádza, že v prejednávanej veci je veľmi dobre ilustrované, ako sú ustanovenia ZoA obsahujúce osobitnú úpravu pravidiel fungovania advokátskych obchodných spoločností opomínané samotnými advokátmi, a aj (podľa všetkého) registrovanými súdmi.

Hoci právne normy upravujúce zákaz prevodu obchodného podielu v advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným na inú osobu ako advokáta, majú na „prvý pohľad“ iba

povahu technicko-organizačných noriem, pri ktorých si ich čitateľ môže klásť otázku o ich opodstatnenosti, význam takejto právnej úpravy je podstatne hlbší a je spojený s jedným z kľúčových atribútov advokátskeho povolania, ktorým je dôvernosc vo vzťahu ku klientom a s ňou spojená povinnosť mlčanlivosti.

Disciplinárny senát po preskúmaní príslušnej právnej úpravy považuje za nepochybné, že účelom noriem upravujúcich osobitosti advokátskych korporácií je práve ochrana týchto záujmov. V konečnom dôsledku takto zákonodarca zabezpečuje, aby do advokátskej obchodnej spoločnosti nevstúpila osoba – neadvokát, ktorej zákon neukladá povinnosť osobitne chrániť obsah informácií a dokumentov, ktoré mu boli sprístupnené pri poskytovaní právnych služieb. Nebyť tejto právnej úpravy, bolo by možné bez ďalšieho do advokátskej obchodnej spoločnosti nechať vstúpiť subjekty, ktoré nie sú viazané osobitnou povinnosťou mlčanlivosti, pričom z titulu ich postavenia (spoločník, štatutárny orgán) by mali zákonný nárok na prístup k informáciám, či podkladom podliehajúcim advokátskemu tajomstvu. Tento záujem je chránený jednak zákazom prevodu obchodného podielu na iné osoby, ako aj obmedzeniami pri zmene, či zrušení predmetu činnosti advokátskej obchodnej spoločnosti. Ako je správne uvedené v návrhu na začatie disciplinárneho konania, advokát sa nesmie vzdať a už vôbec nie generálne (tak ako tomu bolo v prejednávanej veci) ovládania nad vlastnou advokátskou spoločnosťou v prospech osoby, ktorá nie je advokátom a vyňať takúto spoločnosť spod špeciálnej právnej úpravy a dohľadu SAK.

Disciplinárny senát preto považuje porušenie týchto pravidiel za veľmi závažné pochybenie advokáta, i keď je v okolnostiach prípadu zrejme, že v prípade DO išlo skôr o nedostatok pozornosti ako o cieľavedomé nedobromyseľné konanie. Neodmysliteľnou výbavou každého advokáta musia byť poznatky o pravidlách upravujúcich organizáciu výkonu advokácie, ale aj určité prirodzené vnímanie povinnosti mlčanlivosti – advokát si musí uvedomovať, že subjekt, ktorý si pre výkon svojej advokátskej činnosti zvolí, je súčasne nositeľom veľkého objemu citlivých a dôverných informácií, k ochrane ktorých musí pristupovať s osobitnou starostlivosťou. Disciplinárny senát poznamenáva, že osobitný význam povinnosti mlčanlivosti bol v súvislosti s úkonmi advokáta (typicky cesia nároku advokáta na odmenu za právne služby), resp. vo vzťahu k advokátskym obchodným spoločnostiam disciplinárnymi senátmi opakovane judikovaný (napr. rozhodnutie III. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 13. júna 2018, sp. zn. III. ODS-3/18:4039/2016, resp. rozhodnutie II. disciplinárneho senátu SAK zo 7. novembra 2018, sp. zn. DS II.-22/17:4039/2016, publikované pod č. 15 v zbirke disciplinárných rozhodnutí SAK 2018 – 2019).

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

ODBORNÉ SEMINÁRE na právne a ekonomické témy

ODBORNÁ PRÍPRAVA PRE BUDÚCICH SPRÁVCOV

organizované online aj prezenčne

+421 911 731 454 +421 940 602 778

www.vzdelavaciepodujatia.sk

skoleniespravcov@gmail.com

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát informuje klientov o doručení súdneho rozhodnutia, z ktorého im vyplýva povinnosť náhrady trov konania, až po ich písomnom dopyte a bez poučenia o ich povinnosti zaplatiť protistrane náhradu trov konania, v dôsledku čoho je voči nim začaté exekučné konanie, a napriek pokynu klientov nepodá proti tomuto rozhodnutiu dovolanie.

*Rozhodnutie odvolacieho disciplinárneho senátu
Českej advokátskej komory zo 14. decembra 2023, sp. zn. K 78/2022¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a § 9 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Etický kódex“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení; § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK z 11. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo s J. K. a I. K. uzavrel príkaznú zmluvu a následne prevzal právne zastúpenie v konaní vedenom na Vrchnom súde v P. o odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v R., a potom, čo mu bolo doručené uznesenie vrchného súdu zo dňa 14. 5. 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 6. 2021 a vykonateľnosť dňa 22. 6. 2021, o doručení tohto uznesenia informoval J. a I. K. až dňa 23. 7. 2021, a to až po ich otázke bez toho, aby ich poučil o ich povinnosti zaplatiť

náhradu trov konania podľa uznesenia krajského súdu vo výške 21 498 Kč v spojení s uznesením vrchného súdu zo dňa 24. 5. 2021 vo výške 10 107 Kč, v dôsledku čoho bolo voči J. a I. K. začaté exekučné konanie, a to na vymoženie sumy vo výške 31 605 Kč, a nepodal dovolanie, hoci J. a I. K. mu k tomu dali pokyn,

čím porušil

§ 16 ods. 1, 2, § 17 zákona o advokácii a čl. 4 ods. 1 a § 9 ods. 1 Etického kódexu.

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 80 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Ako je zrejmé zo sťažnosti sťažovateľov, manželov K., aj z ich korešpondencie s disciplinárne obvineným, sťažovatelia vychádzali po rozhodnutí Vrchného súdu v P. z predpokladu, že disciplinárne obvinený proti tomuto rozsudku podá dovolanie, a domnievali sa, že podané dovolanie má odkladný účinok vo vzťahu k ich povinnosti zaplatiť trovy konania. Z tohto dôvodu tiež tieto trovy nezaplatili, a až potom v rámci následnej exekúcie zistili, že ich predpoklad bol mylný, nehľadiac na to, že disciplinárne obvinený dovolanie nepodal. Vzhľadom na to, že klienti disciplinárne obvineného, sťažovatelia manželia K., sú právnymi laikmi, bolo aj podľa názoru odvolacieho disciplinárneho senátu prvora-

dou povinnosťou disciplinárne obvineného klientov riadne poučiť o právnej situácii, ktorá nastala po doručení uznesenia Vrchného súdu v P. – teda jednak o zákonných podmienkach prípadného dovolania, a najmä o ich povinnosti zaplatiť trovy konania bez ohľadu na to, či dovolanie bude podané, alebo nie.

V priebehu rokovania s klientmi dňa 3. 8. 2021 bol nepochybne pre takéto poučenie klientov dostatočný priestor a zo strany disciplinárne obvineného nebol predložený v priebehu disciplinárneho konania žiadny relevantný dôkaz, ktorý by preukazoval poučenie klientov tak, ako je vyššie uvedené, napr. nimi podpísaný záznam z tohto rokovania. K tomuto potom pristupuje fakt, že disciplinárne obvinený neinformoval klientov v primeranej lehote o doručení uznesenia Vrchného súdu v P., ktoré mu bolo doručené už dňa 16. 6. 2021, ale klientov o ňom informoval až dňa 23. 7. 2021, a to spôsobom obyčajného „preposlania“ rozhodnutia, bez akéhokoľvek zodpovedajúceho komentára a poučenia. Už dňa 30. 6. 2021 ho upozornila právna zástupkyňa oprávneného na exekučné vymáhanie vykonateľnej pohľadávky vo vzťahu

k jeho klientom ako povinným, čo je zrejme z exekučného návrhu zo dňa 27. 8. 2021.

Pokiaľ by teda disciplinárne obvinený splnil svoje povinnosti a informoval svojich klientov, manželov K., riadne a včas o ich povinnostiach vyplývajúcich z rozhodnutia Vrchného súdu v P. zo 14. 5. 2021, nedošlo by k tomu, že jeho klienti boli vystavení následnej exekúcii, pretože by trovy konania podľa tohto konania zaplatili, o čom disciplinárny senát nemal pochybnosti.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: Z kárné praxe. In: Bulletin advokacie, č. 3/2024, s. 55.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Dobrovoľné dražby pri výkone záložného práva alebo v konkurze

Online dražby (aukcie) pri predaji majetku v konkurze

dražby@drazobnik.sk
055 671 0001

www.drazobnik.sk

www.onlinedrazby.sk

Young European Lawyers Project 2025

POZVÁNKA

Akadémia európskeho práva (ERA) a Slovenská advokátska komora pozýva advokátskych koncipientov zúčastniť sa na programe **Young European Lawyers Project (YELP)**. YELP spája dva populárne projekty určené pre koncipientov: súťaž *Young European Lawyers Contest* a *Young European Lawyers Academy*.

Cieľom súťaže **Young European Lawyers Contest** je podporiť aplikáciu práva EÚ prostredníctvom praktických simulácií pod dohľadom poroty. Súťaž podporuje medzinárodný networking, výmenu poznatkov o jednotlivých právnych kultúrach a vzájomnú spoluprácu. Súťažiaci sú zaradení do multinárodných tímov z rôznych krajín EÚ. Porota bude hodnotiť písomné výstupy ako aj schopnosť negociácie a vystupovanie pred sudcom. Finále sa uskutoční na Súdnom dvore EÚ. Víťazi budú mať právo zúčastniť sa bezplatne *Young European Lawyers Academy*.

Young European Lawyers Academy sú osemdňové intenzívne kurzy, ktoré sa venujú digitalizácii justície a AI, konaniu pred Súdny dvorom EÚ, ochrane údajov a súkromia, ochrane základných práv v Európskej únii, právnemu štátu, rovnosti a nediskriminácii v digitálnom svete a výkonu advokácie v Európe.

Kurzy sa uskutočnia v sídle ERA v nemeckom meste Trier. V rámci kurzu účastníci absolvujú návštevu Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu.

- Súťaž aj kurzy prebiehajú v anglickom jazyku, vyžaduje sa dobrá pracovná znalosť jazyka.
- Účastníci nominovaní Slovenskou advokátskou komorou neplatia registračný poplatok.
- Ubytovanie hradí organizátor a prispieva aj na časť cestovných nákladov účastníkov.

Webinár: 6. máj 2025
Semifinále: Barcelona 25. – 26. máj 2025
 Lisabon 26. – 27. jún 2025
 Brusel 6. – 7. júl 2025
Finále: Trier 6. – 8. október 2025

YELA 1
Webinár: 6. mája 2025
Intenzívny kurz: 23. – 30. júna 2025

YELA 2
Webinár: 28. októbra 2025
Intenzívny kurz: 24. novembra – 1. decembra 2025

Prihlásiť sa môžete najneskôr **do 31. januára 2025**
 na odbore medzinárodných vzťahov SAK
 (strecanska@sak.sk)

Medzinárodný seminár ERA o antidiskriminačnom práve

V dňoch **5. a 6. septembra 2024** sa konal v litovskom Vilniuse odborný seminár s názvom **Aplikácia antidiskriminačného práva EÚ** organizovaný Akadémiou európskeho práva (Europäische Rechtsakademie – ERA). Témou seminára bolo antidiskriminačné právo EÚ so zameraním na rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (smernica Rady 2000/78/ES) a zásadu rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (smernica Rady 2000/43/ES).

Program seminára bol rozdelený do dvoch dní. ERA veľmi vhodne zaradila prednášky teoretického charakteru hneď na úvod prvého dňa, aby aj účastníci, ktorí sa s antidiskriminačným právom príliš nestretávajú, nadobudli základný prehľad v problematike.

Po formálnom úvode (**Daniel Gärtner**, ERA) nasledovala „prierezová“ prednáška o prameňoch antidiskriminačného práva a ich základných konceptoch (**Tomas Davulis**, Ústavný súd Litovskej republiky) a prednáška priamo zameraná na definície týchto konceptov (**Sophie Latraverse**, expertka na antidiskriminačné právo). Ďalej už bol venovaný priestor praktickejšiemu bloku, ktorý otvoril príspevok zaoberajúci sa procesnou otázkou preukazovania existencie diskriminácie

v súdnom spore (**Tomas Bagdanskis**, advokátska kancelária WIDEN Legal) a príspevok detailne sa venujúci judikature Súdneho dvora Európskej Únie vo vzťahu k diskriminácii na pracovisku z dôvodu náboženského vyznania alebo viery (**Imane El Morabet**, UNIA – Úrad pre rovnosť).

Nasledoval workshop na preverenie schopnosti narábať s doposiaľ nadobudnutými vedomosťami. Účastníci boli rozdelení do niekoľkých skupín, pričom vždy dve skupiny mali pridelenú rovnakú prípadovú štúdiu, avšak každá opačnú stranu sporu (poskytovateľ služby vs. spotrebiteľ, zamestnávateľ vs. zamestnanec). Po debate medzi kolegami a prednese riešení nasledovalo vyhodnotenie. Touto aktivitou sa ukončil oficiálny program prvého dňa.

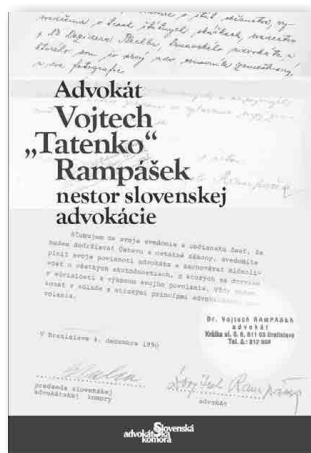
Druhý deň seminára sa začal prednáškou na tému diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia (**Petr Polák**, Úrad verejného ochrancu práv Českej republiky) a pokračoval príspevkom venovaným tematike LGBTIQ práv v Európskej únii (**Alina Tryfonidou**, Cyperská univerzita). Seminár bol ukončený prednáškou „z praxe“ o náhrade škody a verejnoprávnych sankciách v dôsledku preukázanej diskriminácie (**Diana Gumbrevičiūtė-Kuzminskienė**, advokátska kancelária Invoco).

Ako to v prípade seminárov organizovaných ERA býva, samozrejmom súčasťou bol priestor pre networking účastníkov, tentokrát vo forme neformálnej spoločnej večere. Na nej mali účastníci možnosť bližšie sa spoznať a porozprávať sa, či už o témach zo seminára, alebo o zážitkoch z praxe.

Podujatie *Aplikácia antidiskriminačného práva EÚ* je súčasťou série prednášok z programu Európskej komisie s názvom *Občania, Rovnosť, Práva a Hodnoty (Citizens, Equality, Rights and Values) 2021 – 2027*. Dovoľujem si preto vyzvať každého, koho táto téma zaujíma, aby sledoval internetovú stránku www.era.int a neváhal sa prihlásiť do výberového konania na budúce semináre. Počet miest býva obmedzený a počet uchádzačov vysoký, čo okrem iného naznačuje kvalitu týchto podujatí. V prípade úspechu ponúka ERA vďaka spolufinancovaniu Európskej komisie nie zanedbateľný cestovný grant.

JUDr. Filip Klinovský
advokátska koncipient

Advokát
**Vojtech
„Tatenko“
Rampášek**
nestor
slovenskej
advokácie

Publikácia podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti aj v advokácii. Zachytený je pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990. Autorom je advokát **JUDr. Michal Rampášek**, vnuk JUDr. Vojtecha Rampášeka.

V prípade záujmu kontaktujte: **Cena: 5 eur**
stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Advokáti z troch susediacich krajín diskutovali v Brne

Dňa 3. októbra 2024 brniarska pobočka Českej advokátskej komory hostovala druhý ročník Medzinárodnej konferencie pre českých, slovenských a rakúskych advokátov.

Ako povedala v uvítacom prejave riaditeľka pobočky JUDr. Irena Schejbalová, stretávanie sa na regionálnych konferenciách v takomto formáte má význam nielen pre efektívne zdieľanie skúseností, ale aj budovanie užitočnej siete kontaktov medzi kolegami zo susediacich krajín.

Konferencia, tlmočená do nemeckého a českého jazyka, sa venovala trom témam, pričom ku každej z nich vystúpil s príspevkom zástupca každej zúčastnenej komory.

Český advokát **Jakub Dohnal** k téme **Umelá inteligencia a jej vplyv na advokátske povolanie** predstavil dôvody, prečo používať umelú inteligenciu (AI) v advokátskej kancelárii. Je čoraz ťažšie pritiahnúť ľudí do advokácie, zároveň advokáti nie zriedka bojujú s vyhorením. Práve AI vie pomôcť prekonať tieto problémy, pretože významným spôsobom dokáže šetriť čas pri administratívnych a rutinných úkonoch. Priblížil konkrétne príklady používania AI typu ChatGPT zo svojej praxe, na čo v živej diskusii reagovalo aj publikum.

Zástupca SAK **Miroslav Chlipala** oboznámil prítomných s najväčšími rizikami používania digitálnych nástrojov pri práci advokáta. Upozornil najmä na to, že dáta nahrané do on-line priestoru prostredníctvom *cloud-computing* a ná-

strojov AI je prakticky nemožné odstrániť. Rizikom je ohrozenie súkromia a tiež spoliehanie sa na výsledky poskytnuté AI bez riadneho vysvetlenia a pochopenia. Odporúčal oboznamovať sa s používaním AI v advokátskej kancelárii v oblastiach, ktoré neohrožia priamo klienta.

Podpredseda Rakúskej advokátskej komory **Eric Heinke** zameral svoju pozornosť na cloudové služby v súvislosti s advokátskou mlčanlivosťou. V Európskej únii sú kladené vysoké požiadavky na poskytovateľov cloudových služieb, ale mimo EÚ sú štandardy často nižšie. Advokáti by sa mali ubezpečiť u svojich poskytovateľov cloudových služieb, že dáta sa budú „pohybovať“ len v rámci EÚ.

Druhým tematickým okruhom bola **Právna úprava a systém bezplatnej právnej pomoci (BPP)**. Rakúsky systém, ktorý predstavil **Stefan Lehner**, sa podstatne líši od toho slovenského. Advokát, tzv. procesný asistent, pracuje zdarma pre

prijímateľa BPP a náklady vyúčtuje komore. Rakúska komora dostáva paušálnu čiastku od štátu na náhradu nákladov týchto advokátov, ktorú medzi nich pomerne rozdelí.

Aj v Českej republike funguje systém bezplatnej právnej pomoci so zapojením komory. Riaditeľka brnianskej pobočky ČAK **Irena Schejbalová** objasnila, že ak advokát nie je ustanovený súdom, táto povinnosť prechádza priamo na Českú advokátsku komoru. Zákon rozlišuje bezplatnú právnu službu (zastupovanie), ale aj bezplatnú právnu poradu – prvé poradenstvo od advokáta, ktoré zo zákona nemôže poskytovať koncipient, aby sa predišlo prípadným pochybeniam v úvodnej fáze z dôvodu nedostatku praxe. Advokát náklady vyúčtuje komore, ktorá po posúdení faktúry podá žiadosť ministerstvu spravodlivosti o úhradu nákladov.

Slovenská advokátka **Eva Priehodová** predstavila slovenský systém poskytovania právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi, ktorý je existenciou osobitnej inštitúcie zriadenej štátom pomerne ojedinelý.

Posledným tematickým okruhom bolo **Aktuálne dianie v jednotlivých advokátskych komorách**. Rakúska podpredsedníčka komory **Petra Černochová** predstavila tri aktuálne prípady pred Súdny dvorom EÚ, ktoré majú význam pre rakúsku advokáciu (C-58/21, C-807/23, C-295/23).

Členka Predsedníctva SAK **Zuzana Čížová** spomenula novelu trestných poriadkov, advokátskej tarify, pripravovanú konferenciu advokátov aj rekonštrukcia budovy.

Na záver vystúpil podpredseda ČAK **Ondřej Trubač**, ktorý priblížil novelu českého zákona o advokácii, ktorá má posilniť povinnosť mlčanlivosti, upraviť inštitút advokátskych úschov a umožniť elektronické voľby do orgánov komory.

Keďže konferencia sa v porovnaní s plánovanou dĺžkou trvania podstatne predĺžila – najmä vďaka početným reakciám a otázkam publika, možno usúdiť, že takéto komorné stretnutia advokátov zo susediacich krajín majú svoj praktický význam. Táto konferencia má po minuloročnom pilotnom podujatí šancu zaradiť sa medzi tradičné cezhraničné odborné podujatia.

Lucia Strečanská
Foto Lucia Strečanská

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

 www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

 www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2025

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výťažky:

Závazne si objednávame výťažkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2025 (6 čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + DPH (vrátane poštovného a balného) je za 6 čísel.
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výťažky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne**.

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

■ Európsky deň advokátov – 25. október 2024

25. október je dňom, kedy si každý rok pripomínáme Európsky deň advokátov. Hoci by sa mohlo zdať, že samospráva a nezávislosť advokácie sú v modernom demokratickom svete samozrejmosťou, pravdou je, že advokátske komory aj dnes čelia snahám o ich obmedzenie a musia svoju samosprávu obhajovať, a to dokonca aj v krajinách Európskej únie. Slobodná a nezávislá advokácia je pritom nevyhnutnou podmienkou účinnej ochrany práv a demokracie.

Pripomínať si dôvody, prečo je samospráva advokátskeho povolania dôležitá, má teda stále veľký význam. Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) preto tento rok zvolila za ústrednú tému **Nezávislá advokácia, silnejšia demokracia: prečo na profesijnej samospráve záleží.**

Aké sú hlavné nástroje a prínosy advokátskej samosprávy?

Samospráva reguluje profesionálne štandardy správania sa, uplatňuje pravidlá pre prístup k povolaniu, zabezpečuje ich dodržiavanie advokátmi, prispieva k celoživotnému vzdelávaniu advokátom, prijíma disciplinárne opatrenia pre prípad profesionálnych pochybení. Stavovská samospráva chráni nezávislosť advokátov, ktorá je základným predpokladom pre poskytovanie riadnej právnej ochrany klientom, prináša nezávislé mechanizmy, na základe ktorých advokáti zodpovedajú za svoje konanie a garantuje kvalitu služieb poskytovaných klientom prostredníctvom vysokých nárokov na získanie oprávnenia poskytovať právne služby. Navyše, umožňuje advokácii pružne sa prispôbovať zmenám spoločnosti a novovzniknutým problémom pri výkone spravodlivosti a presadzovaní právneho štátu.

Advokátska samospráva je základným predpokladom toho, aby advokáti boli odborne kvalifikovaní a schopní poskytovať vysokokvalitné právne služby. Pomáha udržiavať dôveru verejnosti v justičný systém, chráni nezávislosť povolania a presadzuje právny štát – to všetko je nevyhnutné pre fungujúcu demokraciu, v ktorej advokácia zohráva kľúčovú úlohu.

Ďakujeme všetkým advokátkam a advokátom, ktorí svojou každodennou prácou prispievajú k ochrane základných práv a k fungovaniu systému spravodlivosti.

Pri príležitosti Európskeho dňa advokátov Slovenská advokátska komora zorganizovala **23. októbra 2024** diskusiu so študentmi práva, ktorá sa uskutočnila na pôde Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. O svoje skúsenosti s advokátskym povoláním sa podelili predseda SAK **Martin Puchalla**, podpredsedníčka SAK **Alexandra Čižmáriková** a podpredseda SAK **Ondrej Laciak**. Študenti naplnili aulu do posledného miesta a kládli praktické otázky, najmä spojené s pracovnými podmienkami v advokátskych kanceláriách, konkrétnymi novelami zákona o advokácii, používaním umelej inteligencie v advokátskej praxi, či výzvam advokátskeho povolania pre osobný a rodinný život. Zástupcovia komory povzbudili študentov vyskúšať si prácu v advokátskej kancelárii, aj prostredníctvom pilotného projektu študentských stáží, ktorý fakulta v spolupráci so SAK rozbehla tento rok. Ďakujeme Právnickej fakulte UK za spoluprácu a príjemné diskusné podujatie!

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

ZWIRN
OFFICE

Investujte
do vlastných
kancelárií
a zhodnoťte
svoje financie!

Kontaktujte nás a dohodnite si
osobnú obhliadku:

Michaela Ochmanová, MRICS
Manažérka komerčných priestorov
YIT Slovakia

+421 903 400 925
michaela.ochmanova@yit.sk

ZWIRN OFFICE ponúka jedinečnú príležitosť pre firmy a profesionálov, ktorí chcú efektívne spravovať svoje financie. Vlastníctvo kancelárskych priestorov predstavuje nielen prestíž, ale aj strategickú investíciu do budúcnosti.

Na **12 poschodiach** je k dispozícii **9 600 m² kancelárií**, ktoré si môžete kúpiť už od **40 m²**.

Lokalita v biznisovej štvrti **Nivy** poskytuje:

- **Výbornú dostupnosť** pre vás aj vašich klientov,
- **Prestížnu adresu**, ktorá podčiarkne profesionálny imidž vašej firmy,
- **Komfortné parkovanie**, ideálne pre zamestnancov aj návštevníkov.

Prečo vlastniť kanceláriu?

V porovnaní s prenájmom prináša vlastníctvo dlhodobú finančnú stabilitu a istotu. Kúpa kancelárie v ZWIRN OFFICE znamená:

- **Zhodnotenie investície:** Váš majetok rastie na hodnote v čase.
- **Úsporu nákladov:** Eliminuje opakované výdavky na prispôsobenie prenajatých priestorov.
- **Fixné náklady:** Stabilné mesačné výdavky vám umožnia presnejšie plánovanie rozpočtu.
- **Prestíž a reprezentatívnosť:** Priestor, ktorý zaujme klientov a partnerov.

“Vlastná kancelária nie je len priestor, je to investícia do budúcnosti vašej firmy.”

Benefity financovania pre členov profesijných komôr

Pre advokátov, lekárov a architektov ponúkame unikátnu možnosť získať úver do 300-tisíc eur bez potreby dokladovania finančných výkazov. Stačí:

- Potvrdenie o členstve v komore,
- Doklad o aktívnom podnikaní.

Michaela Ochmanová, manažérka komerčných priestorov YIT Slovakia, dodáva:

„Členstvo v profesijnej komore výrazne zjednodušuje financovanie. V spolupráci s bankami zabezpečíme celý proces, aby bol pre vás čo najpohodlnejší.“

Kolaudácia v 2. štvrtroku 2025 – konajte už dnes!

ZWIRN OFFICE je ideálnou voľbou pre advokátov, notárov, daňových poradcov a investičné spoločnosti, ktoré hľadajú moderné kancelárske priestory na vysokej úrovni.

Nečakajte – využite túto jedinečnú príležitosť na zhodnotenie financií a posilnenie vašej pozície na trhu.

Pocta prof. JUDr. Jánovi Lazarovi, DrSc.

Akademická oslava **profesora JUDr. Jána Lazara, DrSc.** na pôde Právnickej fakulty Trnavskej Univerzity pri príležitosti jeho 90. narodenín bola spoločenskou udalosťou a pripomenutím milníkov života a diela osobnosti, roky formujúcej najmä odbor občianskeho práva.

Ako jeden z jeho následníkov v pozícii vedúceho katedry občianskeho práva Právnickej fakulty UK, ktorú jubilant viedol 18 rokov, mám tú česť mu zagratulovať verejne, ale aj spomenúť na roky spolupráce s touto výraznou osobnosťou v rovine učiteľa, spolupracovníka, významného vedca i dlhoročného vedúceho katedry. Dovolím si za nás, žiakov, kolegov a spolupracovníkov vyjadriť úprimné trojnásobné poďakovanie za všetko čo ste nám, vážený pán profesor, odovzdali. Prešli sme spolu niekoľko desaťročí, prelom storočia i tisícročia, zánik federácie, vznik Slovenskej republiky a zmeny, ktoré v tejto súvislosti v oblasti práva nastali. Jubilant sa im nevyhýbal, naopak, aktívne nóva v právnom poriadku formoval a učil novú generáciu podľa nových pravidiel žiť.

Náš jubilant viedol aktívny život. Pôsobil vo všetkých formách pedagogického procesu na Právnickej fakulte UK viac ako štyridsať rokov a od roku 1999 na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity, kde získal aj ostatný titul – emeritný profesor. Za toto obdobie aj jeho zásluhou nadobudlo kvalitné právnické vzdelanie stovky absolventov.

Prof. JUDr. Ján Lazar sa podieľal nielen na výchove absolventov právnických fakúlt, ale aj na výchove vedeckého dorastu. Vždy si našiel čas na konzultácie a posúdenie aspirantských či doktorských prác. Celá desiatka absolventov aspirantúry a neskoršie doktorandskej formy štúdia si osvojovala spôsoby a metódy vedeckej práce pod jeho dohľadom a nesie jeho odkaz. Prof. Lazar stál 19 rokov na čele celoštátnej komisie pre udeľovanie vedeckej hodnosti doktora vied a roky pôsobil ako predseda Spoločnej odborovej komisie pre udeľovanie vedeckej hodnosti PhD. (predtým CSc.).

Výchova tohto druhu si žiada dobrú znalosť i praktických problémov odboru. Náš jubilant sa angažoval najmä v oblasti legislatívy (bol členom legislatívnej rady vlády v rokoch 1994 – 96) a na pôde Právnického ústavu Ministerstva spravodlivosti SSR. Pozitívne hodnotím odvahu jubilanta ujať sa prác na rekodifikácii Občianskeho zákonníka. Praktický život ukazuje, že monistická koncepcia občianskeho práva, na ktorej bol návrh rekodifikácie budovaný je vedecky účinne argumentovaná a má nádej na úspech v podobe nového Občianskeho zákonníka. Problematike rekodifikácie publikoval doma aj v zahraničí množstvo rozsiahlych úvah, odborných článkov a vedeckých štúdií. Systematická práca v tomto

bádania vyústila do vydania súborného knižného diela *Otázky kodifikácie súkromného práva* (2006). Jubilant pôsobil ako dlhoročný člen odbornej Komisie pre rekodifikáciu Občianskeho zákonníka, ktorej v rokoch 2007 – 2012 predsedal od roku 2013 až bol ustanovený za odborného garanta rekodifikácie slovenského súkromného práva.

Nie je možné vymenovať všetky vedecké diela, či štúdie jubilanta. Pokúsím sa však aspoň vecne vymedziť témy, ktorým venoval pozornosť. Na začiatku vedeckej kariéry to boli otázky vecných práv s osobitým zreteľom na teoretické otázky vlastníckeho práva. Zmeny spoločenských pomerov si vyžiadali, aby sa venoval súkromnoprávnemu zabezpečeniu rôznych stránok fungovania trhového mechanizmu prostriedkami záväzkového práva. Intenzívne sa venoval aj otázkam záložného práva, zodpovednosti za škodu spôsobenú vadnými výrobkami a mnohým ďalším. Jeho práce s právno-filozofickým aspektom, napr. o právnom princípe slobody v občianskom práve, presahovali rámce špecializácie prof. Lazara. Jeho publikačná činnosť bola ocenená *Prémiou Literárneho fondu za celoživotný prínos k rozvoju slovenskej vedy*.

Prof. Lazar netvoril v uzavretom prostredí – absolvoval študijné pobyty v Rakúsku, Nemecku a vo Švajčiarsku, ktorých výsledkom boli vždy vedecky prínosné práce. Táto spolupráca viedla v roku 2007 k aktívnemu členstvu v právnickom spolku *Wiener Arbeitskreis*, združujúceho popredných profesorov zo strednej a východnej Európy. Osobitne významná bola jeho mnohoročná spolupráca s Univerzitou vo Viedni. Prof. Lazar patrí k zakladajúcim členom nadácie Štefana Lubyho a v rokoch 2000 – 2010 predsedal jej správnej rade.

Nové chápanie slobôd ale i povinností spôsobilo, že v aplikáčnej praxi boli uvádzané do života zmeny, ktoré postupne menili charakter právnických povolání i štýl života. Náš jubilant na týchto zmenách aktívne participoval. Vyjadroval sa k aktuálnym spoločenským témam, vrátane otázok vzniku a rozvoja slovenskej štátnosti, čoho dôkazom je aj publikácia *Budovanie základov slovenskej štátnosti*.

Prof. Lazar pôsobil celý svoj aktívny pracovný život (viac ako 60 rokov) na akademickej pôde. Mali sme tak možnosť spolupracovať s vedecky vyzretou osobnosťou, ako aj kolegom, ktorý motivoval k poctivej vedeckej práci.

Vážený pán profesor, vyjadrujem úctu k Vašej práci a spoločenskej úlohe, ktorú ste ako predstaviteľ vedy občianskeho práva plnili. Súčasne Vám prajem do ďalších rokov pevné zdravie, veľa osobnej pohody a radosti zo života.

doc. JUDr. Ľubomír Fogaš, CSc.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Svěřenské fondy pro praxi

Hollmann, J. – Elischer, D. – Štejharová, M. a kol.: **Svěřenské fondy pro praxi**.
Plzeň: Aleš Čeněk, 2022, 248 s.

Publikácia bola napísaná podľa právnej úpravy v Českej republike. Na Slovensku sa *svěřenské* fondy prekládajú ako **zverenské**, resp. **zverenecké**. Možno by bol výstižnejší názov **spravované fondy**, pretože ich právna podstata spočíva v správe majetku, bol vyčlenený do fondu.

Autor tejto anotácie sa rozhodol uverejniť ju, pretože zverenecké fondy sú populárne ako forma ochrany a spravovania majetku a najmä, že publikácia môže slúžiť aj pre občanov Slovenskej republiky, ktorí môžu vytvoriť takýto fond v Českej republike podľa Českej právnej úpravy. Samozrejme, musia byť dodržané všetky podmienky stanovené pre založenie a vznik či fungovanie zvereneckého fondu zakotvené v Českom právnom poriadku.

Aj keď na Slovensku nemáme výslovnú právnu úpravu, môžu sa vytvárať na základe zákona č. 203/2011 Z. z. o kolektívom investovaní. Aj pre takéto prípady vytvárania správy cudzieho majetku môže slúžiť uvedená publikácia.

Zverenecké fondy sú upravené v Občianskom zákonníku Českej republiky – zákon č. 89/2012 Sb. v znení neskorších predpisov v diele šiestom pod marginárnou rubrikou *správa cudzieho majetku*. Táto úprava je podrobne rozoberaná v predkladanej monografii.

Autori si zvolili pre spracovanie dosť náročnú problematiku, pričom vychádzajú aj z medzinárodnej, resp. zahraničnej úpravy. V publikácii je podaný podrobný výklad o zriadení a vzniku zvereneckého fondu, teda o dvojfázovosti, ktorá pripomína založenie a vznik právnických osôb. Uvádzajú, že k platnému vzniku zvereneckého fondu sú potrebné tri konštitutívne prvky (elementy). Prvým je právne konanie za-

kladateľa zvereneckého fondu, a to vyčlenenie majetku, ktoré má byť predmetom správy, a zverenie majetku správcovi. Druhým prijatie záväzku zo strany zvereneckého správcu držať a spravovať daný majetok. Oba tieto prvky sú obsiahnuté v zriaďovateľskej zmluve uzavretej medzi zakladateľom a správcom. Napokon tretím prvkom je zápis do evidencie zvereneckých fondov, ak sa zriaďuje *inter vivos*. Poukazujú aj na možnosť zriadiť fond pre prípad smrti.

Autori neopomenuli poukázať ani na súvislosti s civilným procesným právom, trestným právom a čo je pre prax dôležité, neobišli ani daňové aspekty zvereneckých fondov. V tejto súvislosti autori upozorňujú, že aj keď zverenecký fond predstavuje entitu bez právnej subjektivity, je mu zákonom priznaná tzv. daňová subjektivita. Z toho potom vyplývajú pre zverenecký fond práva a povinnosti týkajúce sa správneho zistenia a platenie daní. Aj v týchto otázkach správca zvereneckého fondu koná ako daňový subjekt a nie ako zástupca.

Publikácia je spracovaná na dobrej odbornej úrovni. Monografia je spracovaná prehľadne a text je zrozumiteľný. Pomerne bohatý je aj citačný aparát, čo umožní čitateľovi v prípade hlbšieho záujmu o určitú otázku preštudovať si ju aj v literatúre, na ktorú autori odkazujú.

Publikácia je teda užitočná jednak pre osoby, ktoré by mali záujem vytvoriť zverenecký fond v Českej republike podľa Českého práva, ale aj pre tých, ktorí by chceli si nechať spravovať svoj majetok na princípe zverenia majetku do správy inej osoby podľa Slovenského práva.

prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

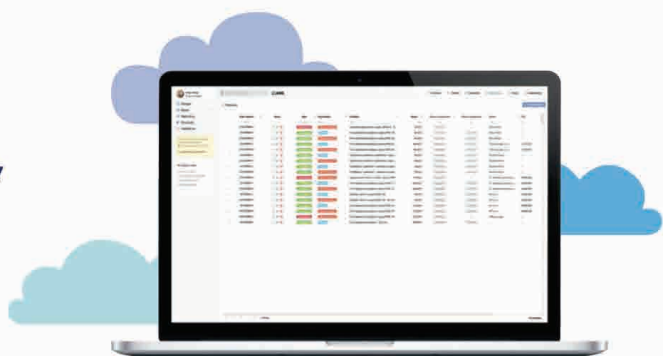

Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

Umelecké prostriedky v slávných obhajobných rečiach Michala Mudroňa

1. časť

Na úvod

Ústny prejav advokáta vždy bol a dosiaľ je dôležitým prostriedkom pri ochrane práv klientov. Advokáti sú tradične spájaní s rečníckym umením. Osobitne to platilo v dávnejších časoch, najmä pri záverečných obhajobných rečiach. V priebehu desaťročí sa však obsah prednesov advokátov zmenil. Dnes sa zvyrazňuje vecnosť a odbornosť. V minulosti boli vo väčšej miere ich súčasťou i umelecké výrazové prostriedky, literárne a biblické podobenstvá, či úvahy inšpirované dielami krásnej literatúry.

Umelecké jazykové prostriedky majú nielen estetickú funkciu. V krásnej literatúre sa najčastejšie vyskytujú trópy – prenášanie významu na základe podobnosti (*metafora*), či vnútornej súvislosti (*metonymia*), zosobňovanie (*personifikácia*), prirovnania, zveličovanie (*hyperbola*), ale aj irónia, zjemnenia (*eufemizmus*), či symboly. Tieto výrazové prostriedky môžu byť využívané aj v kombinácii s prostriedkami interpretácie právnych noriem, pri ich logickom výklade, najčastejšie ako *argumentum a contrario* a *argumentum ad absurdum*.

Advokát Michal Mudroň

K najznámejším rečníkom medzi slovenskými advokátmi patrila Michal Mudroň (1835 – 1887). Jeho obhajoby boli vzorom aj predmetom obdivu. Bol európsky rozhladeným právníkom, ktorý presahoval kvalitu svojich kolegov.¹ *Almanach československých právníkov napísal, že bol advokátom „tak vynikajúcim, že budil obdiv aj u nepriateľov, medzi vrstovníkmi bol najlepším rečníkom a tento dar hojne využíval najmä pred porotami“.*²

Michal Mudroň s bratom Pavlom študovali právo na bratislavskej právnickej akadémii a Viedenskej univerzite. Advokáti sa stali obaja. Michal Mudroň vykonával advokáciu v Bratislave v rokoch 1860 – 1884, teda v období stupňujúcej sa maďarizácie. Obhajoval predovšetkým slovenských národovcov v tlačových procesoch. Tlačový zákon z roku 1848 síce vyhlásil tlačovú slobodu, ale zároveň upravil delikty spáchané tlačou, ktoré sa trestali väzením až na štyri roky a peňažným trestom. Medzi ne patrila výzva na násilné narušenie

verejného pokoja a neuposlušnosť zákonnej povinnosti; neskôr trestný čin poburovania tlačou, ktorého sa dopustil ten, kto tlačou priamo vyzýval na porušenie zákona či rozhodnutia úradu a ten, kto „podnecoval niektorú triedu obyvateľstva, národnosť alebo cirkev proti druhej“. Mudroňovi klienti boli najčastejšie obžalovaní práve z týchto deliktov.

V tlačových veciach rozhodovali 12-členné poroty a hoci sa zoznamy porotcov kreovali prevažne v maďarskom národnom záujme, poroty umožňovali na pojednávaniach odhaľovať i potlačanie národnostného zákonodarstva a uhorskej vláde spôsobili veľa starostí.

Obhajoba v tlačových procesoch bola založená predovšetkým na interpretácii právnej normy s cieľom presvedčiť porotu, že skutková podstata deliktu nebola naplnená, ale i na rozbere samotného článku. Bol to ideálny priestor na využitie rečníckeho umenia advokáta.

Záverečné reči Michala Mudroňa v trestných veciach, ale najmä v tlačových procesoch patria k najvýznamnejším a najpôsobivejším obhajobným rečiam slovenských advokátov aj vďaka umeleckým výrazovým prostriedkom, ktoré v nich boli využité.

Obhajoba Jozefa Miloslava Hurbana (1869)

Keď si v roku 1869 mladého Michala Mudroňa zvolil za obhajcu v tlačovom procese národovec Jozef Miloslav Hurban (1817 – 1888), poctil ho tým veľkou dôverou.³ Bol obžalovaný pre šiestu časť série článkov v Pešťbudínskych vedomostiach *Čomu nás učia dejiny?*,⁴ ktorá bola zásadným hodnotením uhorského štátu z pohľadu nemaďarských národov. Hurban sa k článku priznal, bola proti nemu podaná obžaloba pre poburovanie, lebo článkom útočil na národnostný zákon a mal ním popudzovať Slovákov proti Maďarom.

Mudroňova plamenná obhajobná reč pred porotným súdom v Pešti hojne využíva prirovnania i zveličenie. Je však najmä obranou slobody a politických práv. Mudroň v nej zvyraznil, že „*ideu nie je možné okovať do pút – v putách sa pestuje len ešte vernejšia a vytrvalejšia oddanosť k ideám*“.⁵

V obhajobnej reči argumentoval tým, že článok síce volá po zmene zákona o národnostiach, ale právnou a nie násilnou cestou. Odmietol názor obžaloby, že pre trestnosť činu postačuje zákon iba kritizovať, lebo to je logika, podľa ktorej „na šibenicu možno poslať ako podpaľača i toho, kto sa opovážil i len jednu iskru vykresiť, a to preto, lebo z iskry môže povstať požiar“.⁶ Mudroň žiadal porotu, aby sa zaoberala článkom a nie jeho zlomyseľným výkladom zo strany obžaloby. Obhajobu končil apelom na porotu: „Vy páni moji, neodsúďte môjho klienta, lebo neverím, že by maďarský národ kázal okovať do pút lásku k národu, i keď to nie je láska Maďara k maďarskému národu. Vy neodsúďte môjho klienta, lebo verím, že prv by zmeravela ruka Maďara, ako by ju zdvihol preto, že by ňou udrel do tváre slobodu!“⁷

Porota však uznala Hurbana vinným v pomere hlasov 8 : 4, bol mu uložený trest väzenia na 6 mesiacov a pokuta 200 zlatých. Pešťbudínske vedomosti napísali o Mudroňovi, že „bránil svojho klienta v dvojhodinovej znamenitej reči“.⁸ Hurban po zamietnutí kasačnej sťažnosti nastúpil trest väzenia vo Vacove. Na stenu cely si napísal úvodné ustanovenie tlačového zákona: „Myšlienky svoje tlačou každý slobodne môže prejavovať a slobodne rozširovať.“

Obhajoba Jána Poruca (1870)

O rok neskôr prevzal Mudroň obhajobu Jána Poruca, sedmohradského Rumuna, ktorý bol súdený pre článok odhaľujúci prechmaty baróna Apora, ktorý vyhnal 300 obyvateľov sedmohradskej obce Tófalva z ich dedovizne a predal na dražbe ich majetok, keď tak predtým rozhodol miestny súd. Poruca porota v Pešti najprv oslobodila, jej rozhodnutie však kasačný súd zrušil a vec prikázal na rozhodnutie porote do Trnavy.

Táto Mudroňova obhajoba je jednou z najvýnimočnejších záverečných rečí. Je naplnená literárnymi podobenstvami, Mudroň tu otvára tému nespravodlivého práva, cituje z Fausta i Kupca benátskeho, do svojej obhajobnej reči prirodzene včleňuje metaforu.

Mudroň konštatoval, že podľa rozsudku sedmohradského súdu patrilo barónovi Aporovi právo obyvateľov Tófalvy vyhnať, avšak dodal: „Áno, páni porotcovia, právo je pekná vec, tak dlho, ako dlho sa pod tým rozumie to právo, ktoré sa s nami zrodilo, ktoré Stvoriteľ každému človeku vpísal do srdca, aby sa podľa neho správal k svojim bližným. Keď je to však také právo, o ktorom živé ľudské svedomie nevie rozhodnúť, či je to právo alebo zločin, vtedy musíme s Goetheho Faustovým Mefistom zvoliť: ‚Dedíme zákony a práva sťa dedičnú nemoc a zákon sa stáva nezmyslom. Beda Ti, že si sa vnukom stal, lebo o tom práve, ktoré sa s nami zrodilo, o tom práve i tak nikdy niet reči.‘ (...) Naozaj ďaleko sme to my prišli s tou našou spravodlivosťou! Keď sa nájde muž, ktorý zločiny pomenuje tým čím sú, ktorý má smelosť i veľkým pánom pred celým svetom povedať do očí pravdu, keď povstane muž z ľudu, ktorý aristokraciu pokarhá, zreteľne poukáže a s hrôzou vy-

Podobizeň Michala Mudroňa.

Fotograf: D. Schleifer, Bratislava.

Miesto uloženia Slovenská národná knižnica – Literárny archív

kríkne, že je predsa barbarstvo takto v mene zákona zabíjať, vtedy naša vláda nič súrnejšie nemá do činenia, než takého muža postaviť pred súd, aby bol hlas svedomia, slobody a ľudskosti udusený v žalári.“

Mudroň ďalej povedal: „Áno, je to právo také, aké bolo právo Shyloka v Shakespearovom Kupcovi benátskom, ktorý žiadal funt mäsa zo svojho dlžníka preto, že mu načas dlh nemohol vrátiť! Zákonu sa urobilo zadosť. Pán barón Apor dostal tiež funt ľudského mäsa patriaceho tófalvanským Rumunom, lebo im ho vyrezal zo srdca, vzal im ich vlasť a domy. Krik starcov a bedákanie tófalvanských nemluvniat prenikne istotne až do porotnej miestnosti a vy nedopustíte, aby týmto ožobráčeným ľuďom bola odobratá i tá posledná útecha, útecha vedomia, ktoré jediné im ostalo, že vraždu spáchanú na nich úradmi, svedomie ľudu a verejná mienka národov nepochválila! (...) Povedzte, našej vláde, že vy taký zákon nikdy svojim hlasom nebudete podporovať, že vy svoje svedomie nepoškvrníte (...) Osvedčte sa ako pravý súd, ktorý odsudzuje svojim svedomím nepravdu i vtedy, keď krivda sadla za stôl súdu, i vtedy, keď nešťastný zákon vraždu ľudu vyhlasuje za právo!“

Jána Poruca porota oslobodila deviatimi hlasmi proti trom. Národné noviny napísali: „Mudroň držal skvelú reč. Sláva Mudroňovi! Sláva Rumunom!“⁹

Obhajoba Viliama Pauliny-Tótha (1872)

Pri obhajobe poslanca Viliama Pauliny-Tótha (1826 – 1877) v roku 1872 využil Mudroň na zdôraznenie princípu, že pravdou osočiť nemožno, slová Biblie. Viliam Pauliny-Tóth bol obžalovaný pre článok opisujúci a kritizujúci postup volebnej komisie (verifikačného výboru), ktorá pri voľbách do obecných zastupiteľstiev v štyroch okresoch turčianskej župy, kde vyhrali slovenskí kandidáti, voľby anulovala, avšak namiesto toho, aby vypísala nové, vymenovala za členov zastupiteľstva kandidátov, ktorí získali menej hlasov. Obžaloba znela na utrhanie na cti vrchnosti (ohováranie úradu).

Proces pred bratislavským porotným súdom bol očakávaný s napätím – predpokladal sa dôkaz pravdy. Mudroň zvýraznil, že článok iba pravdivo informoval o obsahu spisov a rozhodnutí komisie a konštatoval, že komisia nemala podľa zákona právo postupovať tak ako postupovala. Keďže obžaloba znela na osočovanie verifikačného výboru, treba vychádzať z toho, že pravdou osočiť nemožno. Reč zakončil citátom z Biblie „*Hovoril som nepravdu, odsúď ma, ak hovoril som pravdu, prečo ma biješ?*“

Porota Pauliny-Tótha vyhlásila za nevinného pomerom hlasov 10 : 2.¹⁰ *Pressburger Zeitung* označili Mudroňovu obhajobnú reč za prejav „*skutočne majstrovskej rétorickej zbehlosti a zvláštneho ostrovtipu*“. Dodali, že bola prednesená „*s takou presvedčivou silou a prekvapujúcou logikou, že Mudroň by sa už len touto rečou preukázal ako obhajca neobyčajného významu, keby sa jeho schopnosť už dávno nebola osvedčila*“.¹¹

Obhajoba Andreja Trúchleho-Sitnianskeho (1875)

Ďalším Mudroňovým klientom sa stal spisovateľ a kňaz Andrej Trúchly-Sitniansky (1841 – 1916), ktorý viedol redakciu slovenského beletristického časopisu *Orol* a bol i jeho zodpovedným redaktorom. Časopis uverejnil na titulnej strane báseň z pozostalosti básnika Ľudovíta Žellu (1809 – 1873) *Päsť proti pästi. Poslanie Slovákožrútom*. Každá strofa básne končila veršom vyzývajúcim na boj proti tyranom. Obžaloba báseň považovala za zneužitie tlačovej slobody.

Obžalovaný prijal zodpovednosť za jej uverejnenie vrátane podtitulu, ktorý k nej sám dodal, a poukázal na to, že báseň používa výrazové prostriedky obvyklé napríklad aj v Petőfiho básni *Povešajte kráľov!*¹² Zdôraznil, že báseň nesmeruje proti Maďarom, ale proti tým, ktorí porušujú práva Slovákov, teda proti „Slovákožrútom“.

Mudroňova obhajobná reč v tejto veci je charakteristická na viacerých miestach použitím rečníckych otázok, zveličenia, argumentácie ad absurdum, ale aj irónie. Aby vyvolal v porote zamýšľaný účinok svojich slov, prihovril sa jej i príbehom z vlastného detstva.

Michal Mudroň pred bratislavskou porotou začal tým, že v tejto veci nejde iba o obžalovaného, ale o celú krajinu, pre-

tože „*národnostná otázka je Achillovou päťou našej vlasti*“ a so zádrapkami v národnostnej otázke treba prestať, lebo „*jednota jazykov v krajine nepodmieňuje jej šťastie a jazyková rôznosť nemá za následok nešťastie krajiny*“. Mudroň pokračoval: „*Zažalovaná báseň nie je namierená proti nikomu inému, než proti Slovákožrútom. Keby sa títo Slovákožrúti mali tešiť zvláštnej ochrane zákona, muselo by to v zmysle zákona o národnostiach viesť k ďalším logickým následkom, teda že aj dáki Maďarožrúti by sa museli tešiť ochrane zákona a to by potom znamenalo, že v krajine by povstalo všeobecné národnostné žrúťstvo, ktorého koniec – podľa známej rozprávky o dvoch levoch, ktoré sa obapolne zožrali – by mohol byť len taký, že by z nich len chvosty ostali*.“ Mudroň tým vyvolal všeobecnú veselosť a predseda súdu musel volať divákov k poriadku.

Ďalej pokračoval: „*Bohužiaľ v našej vlasti je zvyčajné stavať nemaďarov pred jednu veľmi smutnú dilemu, totiž pred dilemu lásky k vlasti oproti láske k vlastnej národnosti. Ak je niekto Maďarom, vtedy rozumie sa vlastenectvo samo od seba, ale ak je niekto nemaďarom, vtedy nemôže byť dobrým vlastencom. Mne tu prichodí na um epizóda z mojich detských rokov, keď ako sa to často stáva, predkladali mi otázku: koho máš radšej – otca či matku? Ešte dnes mám v čerstvej pamäti, aké mravné zhrozenie povstalo v mojej detskej hrudi proti možnosti tejto otázky, lebo som si nevedel predstaviť, že by bolo možné jedného alebo druhého rodiča viac milovať. Práve tak, páni moji, mi prichodí pomer medzi vlastnou a národnosťou. Opýtajte sa vlastenca, ktorú z tých dvoch by skorej chcel opustiť, a bezpochyby vám odpovie, že ani jednu a za každú dá svoj majetok aj krv. A keď to isté robí Slováky, mal by sa tým dopúšťať priestupku?*“¹³

Porota na otázku, či uznáva obžalovaného vinným, odpovedala „*nie*“ siedmimi hlasmi proti piatim, v dôsledku čoho bol obžalovaný oslobodený.

Obhajoba Jána Trokana (1880)

Hoci Mudroň obhajobe ďalšieho svojho klienta Jána Trokana neuspel, v brožúre vydané po tomto procese Samuelom Ruttkayom venovanej advokátovi „*Dr. Michalovi Mudroňovi, statnému obrancovi Slovákov i Slovenska*“, jej autor zdôraznil okrem iného, že „*je to veľký pokrok slovenského života, keď už máme takýchto advokátov a zástupcov!*“.¹⁴ Aj v tomto prípade Mudroň využil v obhajobnej reči slová Biblie.

Ján Trokan, nitriansky senior a farár v Kostolnom, v tom čase už 71-ročný, vydal vo svojom senioráte podľa príkazu seniorálneho konventu, obežník vyzývajúci cirkevných učiteľov, aby nevstupovali do (maďarských) nekonfesionálnych spolkov, pretože také spolky sú „*výrastkom prúdu, ktorý nášmu národu zadal nejednu ranu*“. Ján Trokan bol obžalovaný z poburovania proti maďarskej národnosti.

V obhajovacej reči pred senátom nitrianskej sedrie Mudroň poukazoval na to, že obežník neútočil na štátne inštitúcie, obžalovaný nemohol mať úmysel spáchať trestný čin,

pretože obežník napísal na pokyn konventu a navyše bol napísaný iba v jednom vyhotovení a postupne bol zaslaný 22 učiteľom, ktorí ho po prečítaní vracali späť – ak by chcel obžalovaný poburovať, vytlačil by predsa viac exemplárov. Ak sa obžaloba odvoláva na „národ“, toto slovo nemožno brať v politickom zmysle, veď i „Kristus dal svojim učeníkom príkaz: Idúc učte všetky národy!“¹⁵

Senát uznal Jána Trokana vinným zo zločinu búrenia proti ustanovizniám maďarského štátu a proti maďarskému národu a odsúdil ho na jeden mesiac väzenia.

Obhajoba Dezidera Ardényiho – redaktora *Pozsonyvidéki Lapok* (1881)

Senzáciu vyvolal Michal Mudroň v roku 1881 obhajobou redaktora maďarského časopisu *Pozsonyvidéki Lapok* Dezidera Ardényiho obžalovaného z útoku na rakúsku hymnu v článku *Gott erhalte*. Rakúska hymna bola hymnou cisára Františka, potom Rakúska a neskôr Rakúsko-Uhorska. Hudbu zložil Jozef Haydn a začínala sa slovami „Gott erhalte, Gott beschütze Unser Kaiser, unser Land!“ (Boh nech zachová, Boh nech ochraňuje nášho cisára, našu vlasť). V článku Ardényi napísal, že „pre Maďara niet ničoho urážlivejšieho ako táto pieseň“, ktorá pripomína rakúsku nadvládu, štyridsiate roky, Haynaua, Bacha, Windischgrätza, Schmerlinga, absolutizmus a šibenice. Predmetom obžaloby sa stali najmä časti článku, v ktorých napísal „nechceme cisára, preklíname toto slovo“ a ak si „rakúski páni želajú, aby sme zabudli na minulosť, to by sme zabudli na právo, spravodlivosť a cnosť“.

Obhajobná reč Michala Mudroňa pred bratislavskou porotou bola argumentačne mimoriadne umne vybudovaná, využívala metafory a bola odsúdením absolutizmu. Mudroň ju predniesol v porotnej sále obsadenej do posledného miesta novinármi i verejnosťou.

Poukázal na to, že uhorské štátne právo nemôže označovať odsudzovanie rakúskej hymny v Uhorsku za previnenie, pretože uhorská ústava nepozná cisára, len uhorského kráľa. Niet preto dôvodu, aby pre kritiku hymny zvelebujúcej cisára bol niekto v Uhorsku súdený. Navyše, rakúska hymna skutočne reprezentuje myšlienku absolutizmu. Zvýraznil, že obžalovaný je Maďar, obhajca Slováka, sudcovia zväčša Nemci, iba žalobcom je rakúsky Uhor, teda príslušník jedinej skupiny, ktorá je za udomácnenie rakúskej hymny v Uhorsku. Vyzval porotu, aby bola svorná a nepripustila k sebe „trójskeho dreveného koňa, i keby prišiel v podobe cudzej moci“. Dodal, že „rakúska hymna skutočne v ústavnom a samostatnom Uhorsku nemá žiadneho miesta“ a preto „objektívne mysliaci človek nemôže v článku nájsť poburovanie proti inštitúciám alebo kráľovským právam. Chodte teda, páni porotci, a dokážte svojim oslobodzujúcim výrokom, že v obrane proti absolutizmu a centrálnej monarchii sú všetky národnosti Uhorska svorné“. Nasledoval búrlivý potlesk.

Porota vyhlásila obžalovaného za nevinného v pomere 8 : 4. Mudroň si touto obhajobou získal sympatie aj medzi

Maďarmi, hoci jeho slovenské presvedčenie bolo známe.¹⁶ *Budapesti Hírlap* napísali: „O dr. Mudroňovi sa už dlho hovorí v maďarských časopisoch ako o chýrnom panslávovi a aj keď v tomto ohľade nenachodí sympatie, predsa jeho vynikajúca vzdelanosť, jeho znamenité schopnosti vždy našli uznanie a pozornosť. Jeho reč býva kompaktným množstvom duchaplných poznámok, satirických myšlienok a epigramatických obratov. Srdečne gratulujeme panslávskemu advokátovi k jeho reči, ktorú predniesol v elegantnej maďarčine“.

Národné noviny pridávajú: „Takéto slovo od protivníka stojí za reč a každý Slováka je hrdý, že medzi sebou máme takých mužov ako dr. Mudroň“.¹⁷

Poznámky

- 1 FAJNOR, Vladimír. **Bratia Mudroňovci, Štefan Fajnor a Miloš Štefanovič (vodcovia predválečnej advokácie slovenskej)**. *Právny obzor*, 1935, č. 9, s. 176.
- 2 NAVRÁTIL, Michal. **Almanach československých právníků**. Praha, Michal Navrátil, 1930, s. 296.
- 3 LEHOTSKÁ, Darina. **Zástoj Dr. Michala Mudroňa v kultúrno-politickom živote slovenskom**. In.: *Slovanská Bratislava 1. Príspevok k dejinám hl. mesta Bratislavy*. Sborník, Bratislava, 1948, s. 303.
- 4 HURBAN, Jozef Miloslav. **Čomu nás učia dejiny? Pešťbudínske vedomosti**, 18. 12. 1868 (č. 101); 25. 12. 1868 (č. 103); 6. 1. 1869 (č. 2); 13. 1. 1869 (č. 4); 16. 1. 1869 (č. 5); 23. 1. 1869 (č. 7); 30. 1. 1869 (č. 9).
- 5 *Pešťbudínske vedomosti* č. 96/1869.
- 6 Tlačová pravota Dr. Joz. Milosl. Hurbana, pokonávaná pred porotným súdom v Pešti dňa 21. októbra 1869. Budín, Tlačiareň kráľovskej uhorskej univerzity, 1869, s. 20.
- 7 Tamže, s. 36.
- 8 Tamže, s. 2.
- 9 *Národné noviny*, 13. 4. 1870, č. 14, s. 4.
- 10 Naša tlačová pravota. *Národné noviny*, 19. 10. 1872 (č. 125), s. 1-3; 22. 10. 1872 (č. 126), s. 1 – 2; Chýrnik. *Národné noviny*, 17. 10. 1872 (č. 124), s. 2.
- 11 Der Pressprozess der Narodni Novini. Verhandlungstag 15. oktober 1872. *Pressburger Zeitung*, 16. 10. 1872.
- 12 Ide o známú revolučnú báseň Sándora Petőfiho *Akasszátok föl a királyokat!* z roku 1848.
- 13 „Orlova“ tlačová pravota. *Národné noviny*, 17. 6. 1875 (č. 69), s. 2; 19. 6. 1875 (č. 70), s. 2; 22. 6. 1875 (č. 71), s. 2; 24. 6. 1875 (č. 72), s. 2; 26. 6. 1875 (č. 73), s. 2 – 3.
- 14 RUTTKAY, Samuel Augustín. **Viera, národnosť, autonómia, čili velebný a vznešený pán Jan Trokan pred trestným súdom v Nitre dňa 31. mája 1880**. Uhorská Skalica, Tlačou dedičov Jozefa Škarnicla, 1880, s. 11.
- 15 Panslavizmus pred súdom. *Národné noviny*, 10. 6. 1880 (č. 67), s. 2 – 3.
- 16 DVOŘÁK, Pavel. **Piata kniha o Bratislave**. Vydavateľstvo Rak, Budmerice, 2012. s. 41; dielo cit. v pozn. č. 3, s. 307.
- 17 *Národné noviny*, 2. 8. 1881 (č. 89), s. 2.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.
advokát

Prehľad ročníka 2024

Za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

AKTUÁLNE

SEDLAČKO František, JUDr., PhD., LL.M. (1, 2, 3, 4, 5, 6)

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

BÉREŠ Milan, Mgr. (6)

FRAŇO Joachim Dušan, JUDr. Mgr. (3)

FRIEDRICH Martin JUDr. (1)

GARAJOVÁ Nina, Mgr. (4)

LACIAK Ondrej, doc. JUDr., PhD. (3)

MACKO Richard, Mgr. (3, 4)

MARR Samuel, JUDr., LL. M (4)

MATEJOVÁ Jana JUDr. (2)

MITTERPACHOVÁ Jana, JUDr., PhD. (2)

MOKRÁ Ivana, Mgr. (1)

PONIŠT Viliam, Mgr., PhD. (1)

RAMPÁŠEK Michal JUDr. (3)

ROSPUTINSKÝ Peter, doc. PhDr. Mgr., PhD. (6)

ŠAMKO Peter JUDr. (2)

SEMANOVÁ Martina JUDr. (1)

ŠMERINGAI Filip, JUDr. (4, 5)

ŠTEFÁNIK Lukáš, Mgr., LL.M., FCI Arb (6)

ŠTRPKA Peter, JUDr., PhD. (6)

SZABOVÁ Eva, doc. JUDr., PhD. (3)

TRNKA Rastislav, JUDr. (5)

VASILIK Lucia Mgr. (2)

VRTÍKOVÁ Karin, JUDr., PhD. (1, 5, 6)

DO VAŠEJ KNIŽNICE

GEŠKOVÁ Katarína, JUDr., PhD. (1)

JÁNOŠÍKOVÁ Martina, doc. JUDr., PhD. (3)

MANIK Rudolf, JUDr., PhDr., PhD., MBA, MHA (5)

MITTERPACHOVÁ Jana JUDr., PhD. (4)

TOMAŠ Lukáš, JUDr., PhD. (2)

VOJČÍK Peter, Prof. JUDr., CSc. (6)

ZAÚJÍMAVOSTI

GAJDOŠOVÁ Martina, prof. JUDr. Mgr., PhD. (3, 4, 5)

KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (5, 6)

MANIK Rudolf, JUDr., PhDr., PhD., MBA, MHA (1, 2)

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiacich v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

Obsah čísla 1/2024

	AKTUÁLNE
4	ROZHOVOR Považujem za absolútne správne, že priebeh disciplinárnych konaní je neverejný JUDr. Andrea Mesiarik Havelková
	DISKUSIA
7	Odporovanie dohode o vyporiadaní BSM uzavretej vo forme súdneho zmiernu JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
9	K POVINNÝM PLATBÁM
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
10	Vzťah nariadenia DMA a práva hospodárskej súťaže a jeho vplyv na malé a stredné podniky JUDr. Martina Semanová, JUDr. Martin Friedrich
18	K nožnej zmene spôsobu určenia výšky škody v trestnom zákone JUDr. Karin Vrtíková, PhD., JUDr. Ivana Mokrú
23	Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie ako dôvod žaloby na obnovu konania Mgr. Viliam Poništ, PhD.
	JUDIKATÚRA
31	K spôsobom skončenia pracovného pomeru zo strany agentúry dočasného zamestnávania
33	Európska prokuratúra a cezhraničné vyšetrovanie
	ADVOKÁCIA
	SAK
36	Správy a udalosti
41	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
44	Pýta(j)te sa predsedníctva
45	Advokát Chess Open Bratislava 2024 (Pozvánka)
46	Novoročné stretnutie právnikov
40	Tretie desaťročie Bulletinu slovenskej advokácie
54	Povinnosť advokáta vyjadriť sa na požiadanie SAK – fikcia doručenia zásielky
	ZAHRANIČIE
56	Povinnosť advokáta rokovať s advokátom protistrany – povinnosť odmietnuť poskytnutie právnych služieb
58	Seminár o americkom práve (Pozvánka)
59	Stage international 2024 (Ponuka stáže v Paríži)
	ZAÚJÍMAVOSTI
60	XIX. konferencia o dejinách advokácie
63	LITERATÚRA Medzitímní a čiastočné rozhodnutí ve svete judikatury a evropské komparace JUDr. Katarína Gešková, PhD.

Obsah čísla 2/2024

	AKTUÁLNE
4	ROZHOVOR V strategickom momente musí byť počet hlasov európskych advokátov Pierre Dominique Schupp
	DISKUSIA
6	Premĺčanie záložného práva a jeho význam JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
8	Trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti a vybrané aspekty výkonu advokácie JUDr. Peter Šamko
15	Rekognícia v kontexte zásady <i>nemo tenetur se ipsum accusare</i> a práva na spravodlivý proces Mgr. Lucia Vasilik
22	Opätovne k (ne)povinnnej aktivácii veľkých senátov JUDr. Jana Matejová
29	Praktické aspekty zmlúv o zriadení vecného bremena JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
	JUDIKATÚRA
39	K povinnosti mlčanlivosti advokáta
41	Právo na platenú dovolenku nemožno vykladať restriktívne
	ADVOKÁCIA
	SAK
44	Správy a udalosti
48	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
50	Pýta(j)te sa predsedníctva
52	Povinnosť advokáta zachovávať vecnosť a slušnosť výrokov na adresu protistrany
	ZAHRANIČIE
54	Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb z dôvodu možného zvýhodnenia klienta informáciou o bývalom klientovi
56	<i>Academy of European Law. Young European Lawyers Academy</i> 27. november – 6. december 2023
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
57	Zákonnosť v trestnom práve
58	Neštandardné legislatívne zásahy štátu v neštandardných situáciách. Pocta profesorovi Milanovi Ďuricovi JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
62	Blahoželanie k jubileu Martin Puchalla
63	Tenisový turnaj <i>ADVOKÁTI V SIETI</i> v štvorhre (Pozvánka)

Obsah čísla 3/2024

AKTUÁLNE

- 4 Nová etapa rozvoja Rozhodcovského súdu SAK
- 5 Nové vedenie Rozhodcovského súdu SAK
- 6 Otázky pre nového predsedu RS SAK
- 6 Hlavné dôvody pre voľbu RS SAK

DISKUSIA

- 6 Stará téma, nové (definitívne) riešenie – tzv. blanketové odvolanie
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Vybrané problémy pri tlmočení vstupného pohovoru
v azylovom konaní
JUDr. Mgr. Joachim Dušan Fraňo
- 17 Zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany
v sporoch z nekalej súťaže
Mgr. Richard Macko
- 26 Výzvy a limity obstarávania dôkazov advokátom v trestnom konaní
JUDr. Michal Rampášek, doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
- 35 Zaisťovanie elektronických dôkazov umiestnených u zahraničných
providerov s dôrazom na ochranu advokátskeho tajomstva
doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.

JUDIKATÚRA

- 44 Rozhodujúci deň pre uplatnenie výnimky o skončení
pracovného pomeru v zmysle § 79 ods.1 Zákonníka práce
- 46 Vnútroštátne súdy majú kľúčovú úlohu v konaniach
týkajúcich sa klimatickej zmeny

ADVOKÁCIA

SAK

- 48 Správy a udalosti
- 52 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 54 Povinnosť advokáta vec s klientom finančne vyporiadať
po skončení obhajoby
- 55 Pýta(j)te sa predsedníctva

DEŇ ADVOKÁCIE 2024

- 56 Bezplatné právne poradenstvo
poskytlo 176 advokátov v 18 mestách
- 60 Šachové podujatia na pôde komory
- 62 Galavečer Slovenskej advokátskej komory
a Nadácie slovenskej advokácie

ZAHRANIČIE

- 66 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta
a postupovať podľa jeho pokynov
- 67 Štipendijný program ERA pre advokátov a koncipientov

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 68 Lidskoprávní mechanismy na úrovni EÚ a otázky související
doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.
- 69 Zprávy Svazu advokátů na Slovensku –
prvý advokátsky časopis na Slovensku. 1. časť
prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

Obsah čísla 4/2024

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Informácie a trendy v používaní digitálnych prostriedkov
prichádzajú na Slovensko pomalšie
Mgr. Marek Holka

DISKUSIA

- 6 Ako ďalej po kasačnom uznesení odvolacieho súdu?
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Osobitosti použitia agenta pri vyšetrovaní
nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami
JUDr. Samuel Marr, LL.M.
- 16 Zakladá akt kategorizácie generického lieku
pred skončením platnosti patentu nekalú súťaž?
Mgr. Richard Macko, Mgr. Nina Garajová
- 24 Otázka vlastníckeho práva
pri neoprávnenej stavbe na cudzom pozemku
(1. časť)
JUDr. Filip Šmeringai

JUDIKATÚRA

- 32 Podmienka vyčerpania právnych prostriedkov nápravy
pred podaním ústavnej sťažnosti proti zaisteniu dát klienta
pri prehliadke advokátskej kancelárie
- 34 Ušlý zisk a ujma spôsobená stratou príležitosti
- 36 Ochrana dôvernosti komunikácie advokáta a klienta
v kontexte tajného sledovania

ADVOKÁCIA

- 38 Správy a udalosti
- 42 K vymenovaniu nových členov Súdnej rady SR
- 43 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 45 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 46 Advokácia a umelá inteligencia.
Pozičný dokument Slovenskej advokátskej komory
- 50 Verejné napomenutie
- 52 Povinnosť advokáta konať s odbornou starostlivosťou
vo veci klienta a informovať ho o postupe vo veci
- 54 Konferencia 2025. Výzva na pripomienkovanie predpisov
- 55 Povinnosť advokáta plniť prevzaté záväzky –
nečinnosť advokáta

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 58 Konanie o súlade právnych predpisov v správnom súdnictve
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 69 Zprávy Svazu advokátů na Slovensku –
prvý advokátsky časopis na Slovensku. 2. časť
prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

Obsah čísla 5/2024

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Naším cieľom je zvýšiť istotu ľudí pri ochrane práv
Martin Puchalla

DISKUSIA

- 6 Nový legislatívny nástroj EÚ
v boji proti oneskoreným obchodným platbám
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Otázka vlastníckeho práva
pri neoprávnenej stavbe na cudzom pozemku
(2. časť)
JUDr. Filip Šmeringai
- 16 Konanie o drobných sporoch ako efektívny procesný nástroj
JUDr. Rastislav Trnka
- 24 Trestnoprávne aspekty kolúznej väzby
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.

JUDIKATÚRA

- 36 Právo účastníka konania vyjadriť sa k tvrdeniam a dôkazom
o hodnote pozemku v súvislosti s rozhodovaním
o výške náhrady trov konania
- 38 Náhrada škody v prípade obavy zo straty kontroly
nad svojimi osobnými údajmi
- 40 Kritika sudcu zo strany advokáta
v kontexte ochrany záujmov klienta

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 45 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 46 Povinnosť advokáta riadne a včas odôvodniť opravný prostriedok

ZAHRANIČIE

- 50 Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zmluvy o úschove listiny
- 52 Slovenskí advokáti zažiarili na medzinárodnom poli

ZAUJÍMAVOSTI

- 54 Zprávy Sväzu advokátov na Slovensku –
prvý advokátsky časopis na Slovensku. 3. časť
prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

LITERATÚRA

- 58 Franz Kafka a motív spolunáležitosti advokátskeho stavu
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 62 Matúš Dula – politik, právnik a národný činiteľ
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

Obsah čísla 6/2024

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Každý občiansky zákonník
by mal spoločnosť do istej miery aj vychovávať
prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

DISKUSIA

- 6 Trovy konania o sťažnosti podľa Civilného sporového poriadku
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 8 Povinné platby advokátov

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Drogová politika na Slovensku po novele č. 40/2024 Z. z.
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 23 Určovanie výšky náhrady za stratu času advokáta
(1. časť)
doc. PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD.
- 30 Arbitrážne a disciplinárne aspekty
vylúčenia právneho zástupcu v rozhodcovskom konaní
JUDr. Peter Štrpka, PhD.,
Mgr. Lukáš Štefánik, LL.M., FCI Arb
Mgr. Milan Béreš

JUDIKATÚRA

- 37 Zohľadnenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu
pri rozhodovaní o výške trov konania
v prípade zastupovania viacerých účastníkov
- 39 Autonómia vôle pacienta
pri poskytnutí neodkladnej zdravotnej starostlivosti
- 41 Ochrana dôvernosti komunikácie
sa vzťahuje na všetky oblasti práva – aj na daňové poradenstvo

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Správy a udalosti
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 49 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 51 Vyhlásenie publikačnej súťaže
Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2025
- 52 Povinnosti advokáta pri prevode obchodného podielu
v spoločnosti vykonávajúcej advokáciu

ZAHRANIČIE

- 54 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta
- 56 Young European Lawyers Project 2025 (Pozvánka)
- 57 Medzinárodný seminár ERA o antidiskriminačnom práve
- 58 Advokáti z troch susediacich krajín diskutovali v Brne
- 60 Európsky deň advokátov – 25. október 2024

ZAUJÍMAVOSTI

- 62 Pocta prof. JUDr. Jánovi Lazarovi, DrSc.

LITERATÚRA

- 63 Svěřenské fondy pro praxi
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
- 65 Umelecké prostriedky v slávnych obhajobných rečiach
Michala Mudroňa (1. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. 1. 2025

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 600 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 200 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– zadarmo

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 23 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na ondrisova@sak.sk

alebo telefonicky: **02 204 227 28.**

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 30 eur
cmyk 60 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 60 eur
cmyk 120 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 60 eur
cmyk 120 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 120 eur
cmyk 240 eur

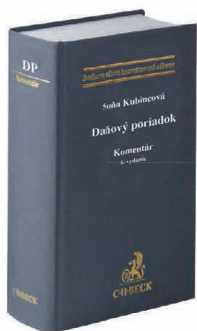
Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 240 eur
cmyk 480 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 240 eur
cmyk 480 eur

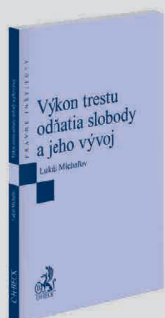

Soňa Kubincová

Daňový poriadok. Komentár. 2. vydanie

2024 | viazané v plátne | 1 136 strán | 119 eur | obj. číslo SO_EK297

Druhé vydanie komentára k Daňovému poriadku je spracované podľa právneho stavu k 1. 1. 2024 a ponúka nielen podrobný odborný výklad k jednotlivým ustanoveniam zákona, ale aj relevantnú judikatúru k danej problematike. Predstavuje jednu z mála komplexných publikácií na slovenskom trhu, ktorá sa venuje správe daní vo všeobecnosti a súčasne rieši praktické otázky, ktoré vznikajú pri interpretácii a aplikácii Daňového poriadku.

Lukáš Michalov

Výkon trestu odňatia slobody a jeho vývoj

2024 | brožované | 136 strán | 17 eur | obj. číslo SO_EPI100

Autor sa v diele zaoberá výkonom trestu odňatia slobody, jeho historickým vývojom a medzinárodnoprávnymi súvislosťami. Analyzuje stav výkonu trestu odňatia slobody v rovine *de lege lata*, poukazuje na legislatívne, ako aj aplikačné problémy a ponúka návrhy *de lege ferenda*. Autor sa tiež zamýšľa nad možnosťami privatizácie väzenia v Slovenskej republike. Publikácia vychádza z právneho stavu účinného k 1. júnu 2024.

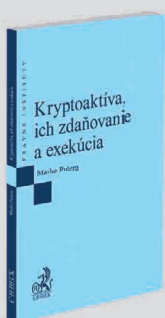

Tomáš Zábrenszki

Trestné činy spáchané pod vplyvom návykovej látky

2024 | brožované | 120 strán | 16 eur | obj. číslo SO_EPI102

Publikácia sa zameriava primárne na vyvodzovanie trestnej zodpovednosti v súvislosti s protiprávnym konaním spáchaným pod vplyvom návykovej látky a ukladanie sankcií za takéto konanie. Ponúka aj možnosti úprav relevantných ustanovení Trestného zákona *de lege ferenda*, prostredníctvom ktorých by mohlo dôjsť k zefektívneniu vyšetrovania a dokazovania takejto trestnej činnosti alebo aj k jej predchádzaniu.

Marko Putera

Kryptoaktíva, ich zdaňovanie a exekúcia

2024 | brožované | cena podľa rozsahu | obj. číslo SO_EPI107

Kryptoaktíva predstavujú relatívne nový svetový fenomén, ktorého skúmanie si vyžaduje interdisciplinárny prístup, ako aj znalosť technických aspektov spojených s ich fungovaním. Predkladaná publikácia predstavuje jedinečné a komplexné dielo, ktoré odpovedá na parciálne otázky kryptoaktív, ako je ich právna podstata, zdaňovanie a exekúcia, a následne ich spája do jedného logického celku.

Vojtko/Guniš/Vlášek a kol.

Zákon o bankách. Komentár

2024 | viazané v plátne | 1 584 strán | 129 eur | obj. číslo SO_EK285

Prehľadný, rozsiahly a praktický komentár obsahuje vnútroštátny a tiež európsky pohľad na problematiku bankovej regulácie. Autorský kolektív, poskladaný z odborníkov rozmanitej špecializácie, komentoval jednotlivé ustanovenia nielen z pohľadu domácej, ale aj európskej legislatívy. Výklad je tiež doplnený o judikatúru Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR a Súdneho dvora EÚ.

ODPORÚČAME

Objednávajte na www.beck.sk beck@beck.sk

+420 733 734 348

doprava zadarmo pri nákupe nad 60 €